

VERSLAG

VAN DEN TOESTAND DER
STADSGEMEENTE SOERABAJA
OVER 1938

DEEL I

ALGEMEEN VERSLAG

VERSLAG

VAN DEN TOESTAND DER
STADSGEMEENTE SOERABAJA

OVER 1938

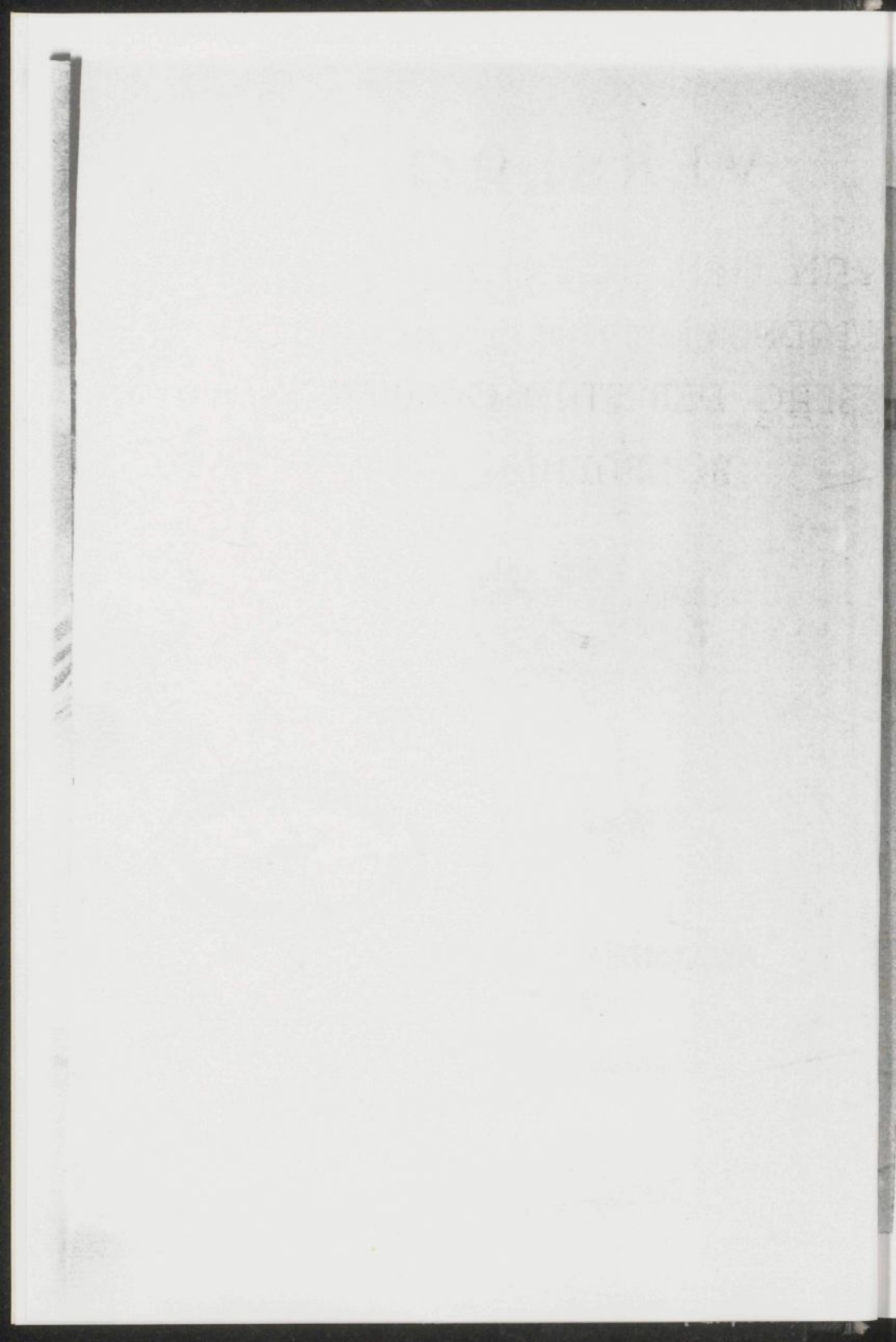

DEEL I

ALGEMEEN VERSLAG

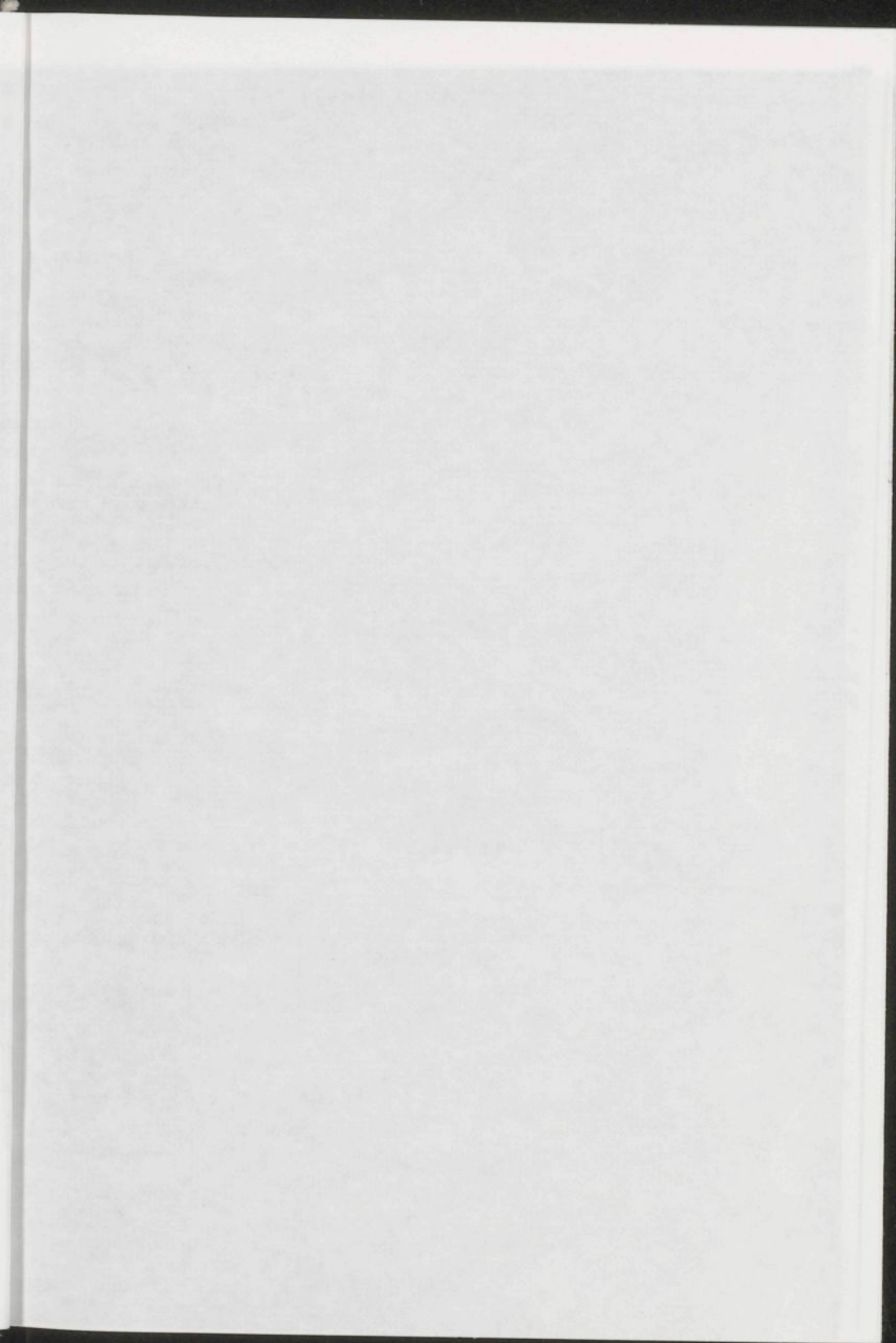
DER STADSGEMEENTE

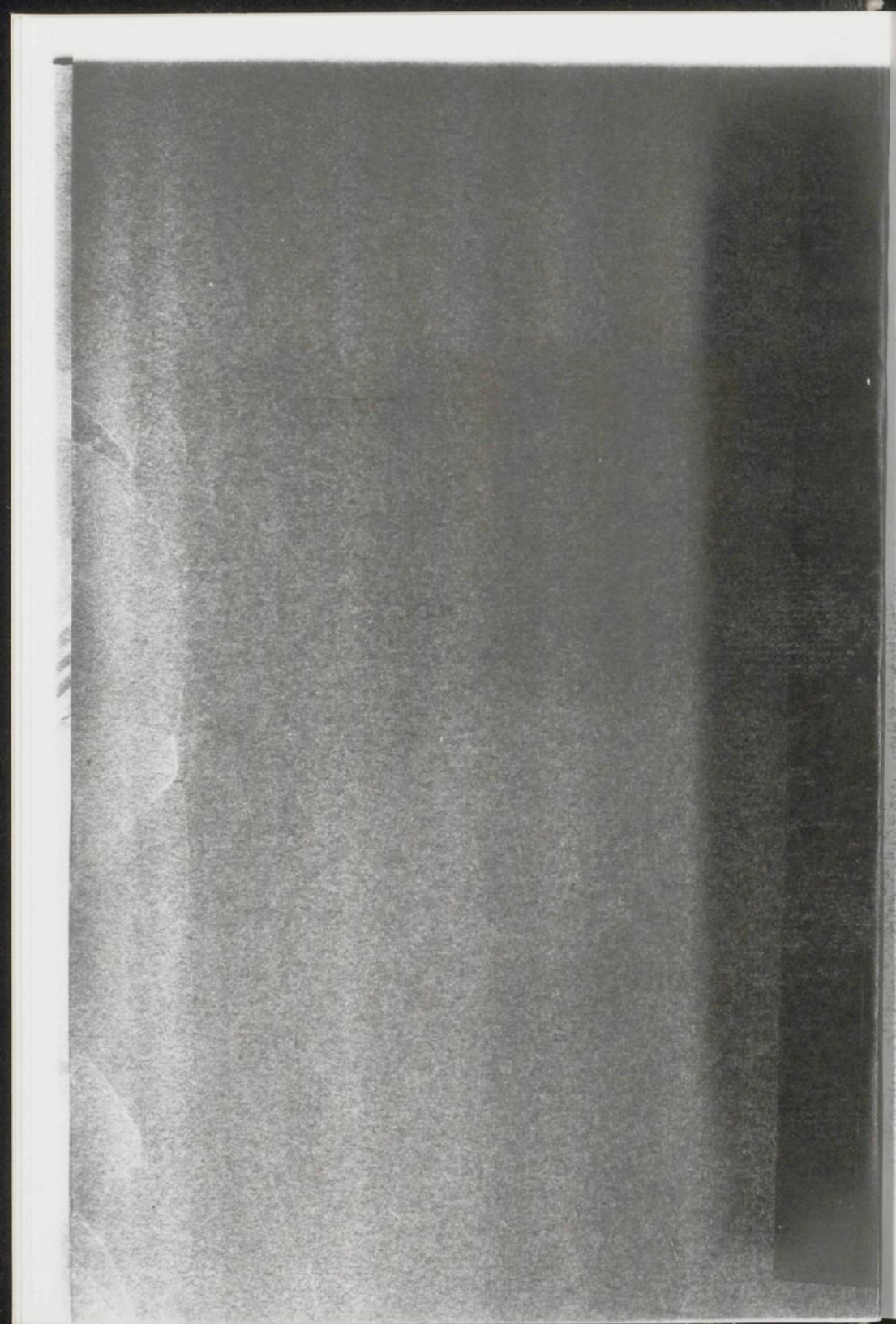
SOERABAJA

VERSLAG DER STADSGEMEENTE
SOERABAJA.

LAG DER STADSGEMEINTE
SOERABAI.

VERSLAG

VAN I EN TOEGANG

STADSCHAFT

TOEGANG

1887

VOORBERICHT.

Wij hebben de eer Uwen Raad hierbij aan te bieden het eerste-algemeene-gedeelte van het verslag, betreffende den toestand der Stadsgemeente Soerabaja gedurende het jaar 1938.

Bij de samenstelling van dit jaarverslag werd de indeeling van het verslag over het vorige jaar over het algemeen gehandhaafd.

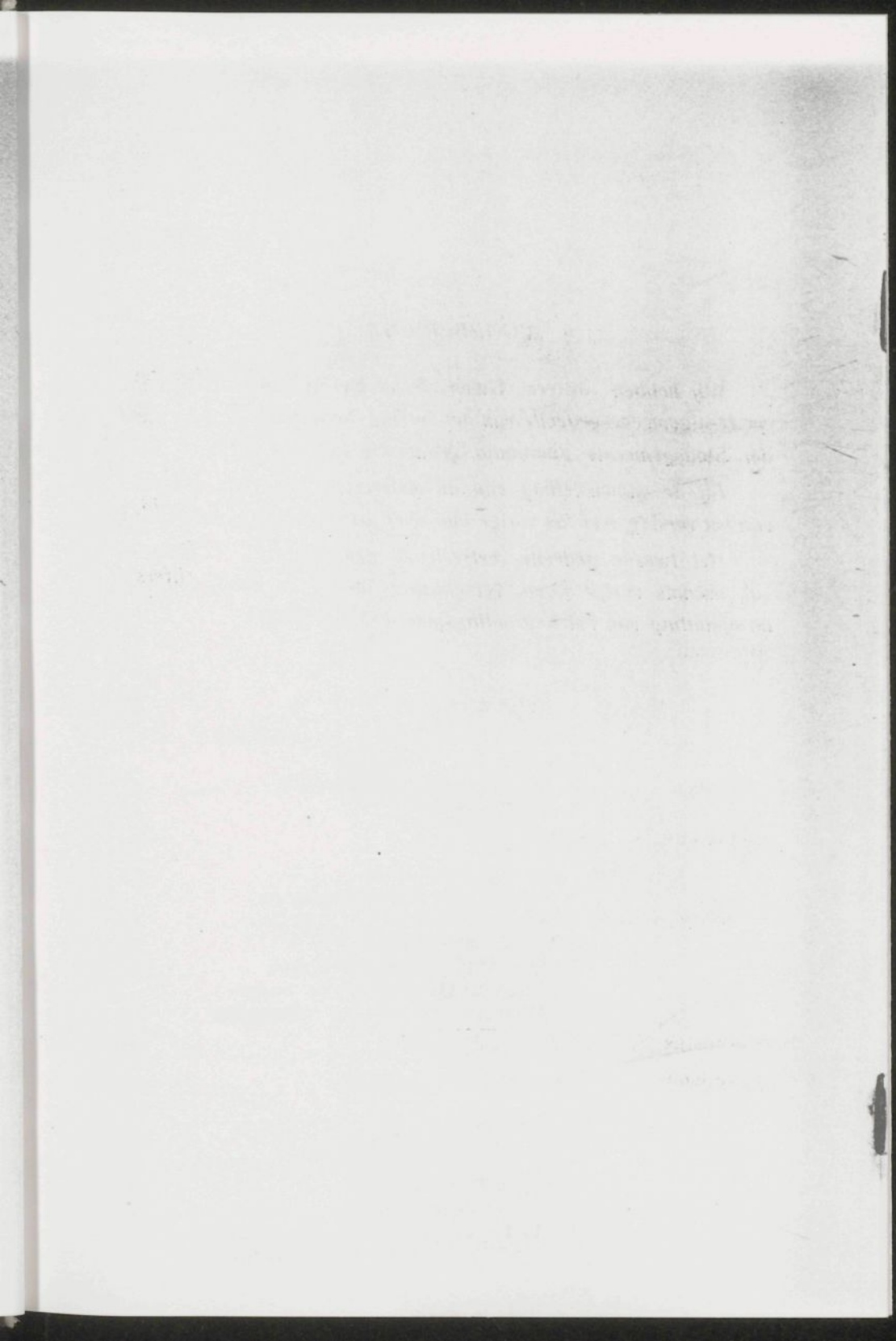
Het tweede gedeelte, betreffende den Financieelen toestand zal, evenals vorige jaren, verschijnen, zoodra de noodige cijfers na afsluiting van het begrootingsjaar, bekend zijn.

Burgemeester en Wethouders van Soerabaja

W. A. H. FUCHTER,

Burgemeester.

Soerabaja, October 1939.

I N H O U D:

	Blz.
Hoofdstuk I. <i>Grondgebied</i>	1
Hoofdstuk II. <i>Bevolking</i>	2
A. Verordening en registratie	„
B. Stand der Bevolking	„
C. De loop der bevolking	„
§ 1. Geboorte en sterfte	„
„ 2. Vestiging en vertrek	4
„ 3. Huwelijken en echtscheidingen	5
Hoofdstuk III. <i>Verkiezingen</i>	8
§ 1. Kiezerslijst	10
„ 2. Stemdistricten	11
„ 3. Stemlokale	„
„ 4. Duur der stemmingen	„
„ 5. Samenstelling stemkantoren	„
„ 6. Verkiezingen	13
Hoofdstuk IV. <i>Bestuur der Gemeente</i>	15
§ 1. Stadsgemeenteraad	15
„ 2. College van Burgemeester en Wethouders	17
„ 3. Raadscommissies	20
„ 4. Gemeentelijke verordeningen	27
„ 5. Voornaamste behandelde onderwerpen gedurende het verslagjaar	28
Hoofdstuk V. <i>Gemeente personeel</i>	38
Hoofdstuk VI. <i>Gemeentelijke Administratie</i>	42
§ 1. Algemeene Zaken	„
„ 2. Bevolkingsregistratuur	44
„ 3. Afdeeling Belastingen	46
„ 4. Financieele Contrôle	58
„ 5. Centrale Boekhouding	62
„ 6. Ontvangerskantoor en Incassodienst	63
„ 7. Inkoopkantoor en Magazijnsdienst	66

II.

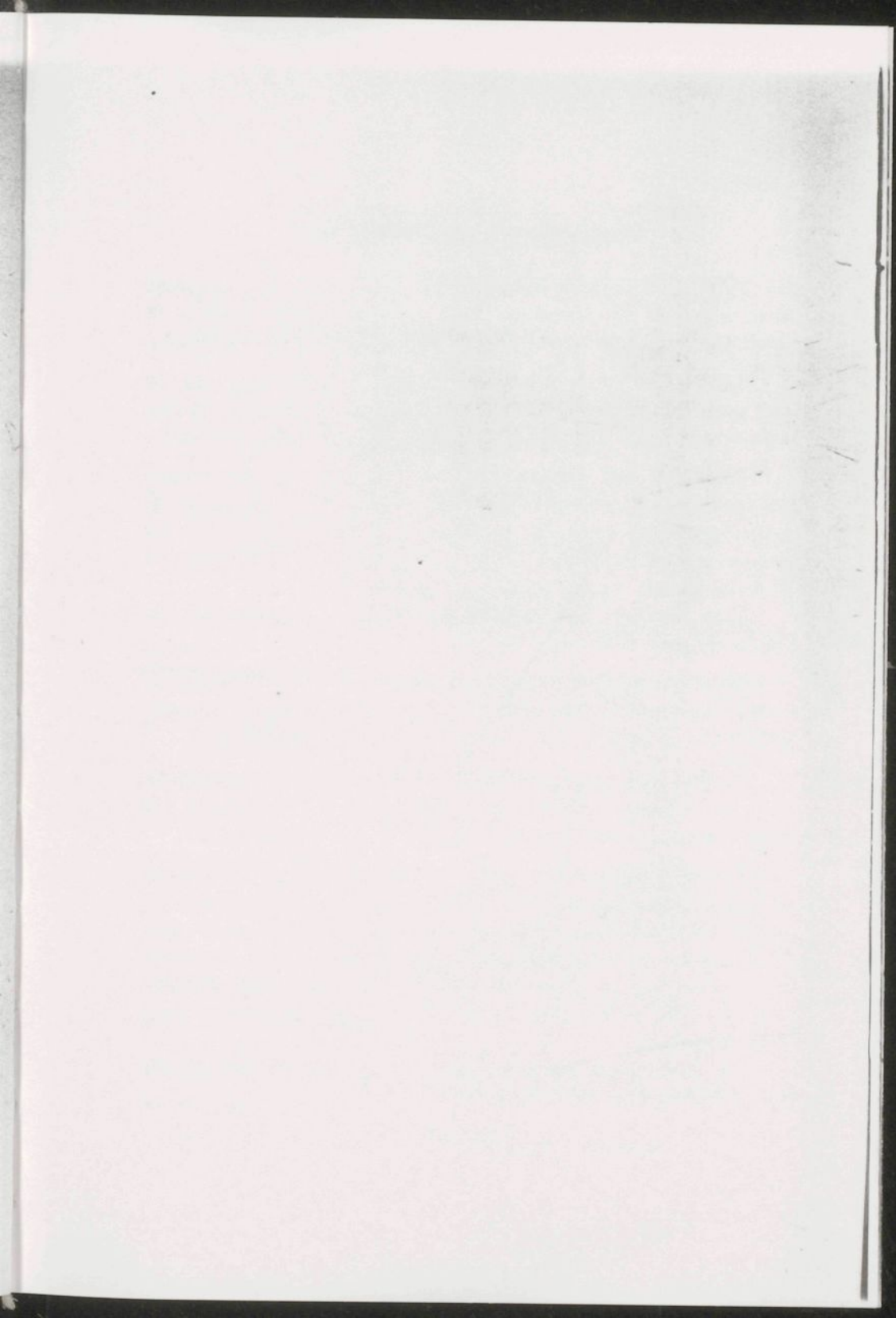
	Blz.
Hoofdstuk VII. <i>Diensten</i>	69
I. Publieke Werken	"
Afd. 1. Leiding en administratie	"
„ 2. Gemeentewerken	74
A. Algemeen	74
B. Ontwerp en Teekenbureau	75
C. Uitvoering nieuwe werken	76
C. 1. Voortgezette werken	"
C. 2. Rooilijnverbetering	"
C. 3. Kampongverbetering	77
C. 4. Werken voor derden	"
C. 5. Werken voor werkver- schaffing	78
C. 6. Subsidiewerken	79
C. 7. Andere werken	80
D. Onderhoudswerken	81
D. 1. Wegen buiten de kampongs	81
D. 2. Wegen in de kampongs	83
D. 3. Kaaïmuren	84
D. 4. Bruggen en duikers	"
D. 5. Afwateringen	"
D. 6. Verdere onderhouds- werken	85
E. Pompstations	86
F. Straatverlichting	87
G. Begraafplaatsen	88
G. 1. Europeesche begraaf- plaatsen	88
G. 2. Mohamedaansche be- graaftplaatsen	90
G. 3. Ontvangsten	"
H. Plantsoendienst	91
I. Betonwerkplaats	92
K. Asfalt-betonmenginstallatie	93
L. Reinigingsdienst	94
L. 1. Algemeen	94
L. 2. Vegen der wegen	95
L. 3. Gaten en riolen	"
L. 4. Ophalen vuilnis	96
L. 5. Belten	97
L. 6. Beerputreiniging	98
L. 7. Tractie en materieel	"
L. 8. Ontvangsten	99

	III.
	Blz.
Afd. 3. Bouw- en Woningtoezicht en Stadsontwikkeling	100
A. Algemeen	100
B. Bouw- en Woningtoezicht	102
B. 1. Bouwpolitie	"
B. 2. Perceelregistratie	105
B. 3. Huisaansluitingen	106
B. 4. Adviezen inzake Hinder-Ordonnantie	"
C. Grondbewaking	107
C. 1. Verhuur van grond	"
C. 2. Verhuur van Los- en Laadplaatsen	"
D. Stadsontwikkeling	108
D. 1. Ontwerpen voor rooilijnplannen	"
D. 2. Bewaken van rooilijnplannen (adviezen bij uitgifte van grond)	109
D. 3. Registratie van diverse gegevens op de stadskaarten	"
D. 4. Opnamewerk en kaartering	"
D. 5. Afkoop van grondrechten ten behoeve van rooilijnverbetering en ruilverkaveling	110
E. Bijzondere werkzaamheden	111
E. 1. Straatbelasting	"
E. 2. Herzien van huisnummering	"
E. 3. Voorlichting ten behoeve Luchtbescherming	112
II. Plaatselijke Gezondheidsdienst	116
III. Veterinair Hygienische Dienst	123
IV. Gemeentelijke Contrôledienst	130
V. Brandweer	135
Hoofdstuk VIII. Sociale Zorg	139
I. Onderwijs	139
§ 1. Schoolcommissies	139
„ 2. De aan de Stadsgemeente overgedragen onderwijs taak	140
„ 3. Gemeentelijk Onderwijs	"

	Blz.
§ 4. Werkzaamheden het Gemeentelijk Onderwijs en de overgedragen on- derwijszorg betreffende	145
II. <i>Armenzorg en Maatschappelijke steun</i>	152
§ 1. Verordening en normen voor de berekening van den aan armlastigen te verleeren steun	152
„ 2. Commissie voor de Armenzorg	„
„ 3. Vergaderingen	153
„ 4. Bedeelden en onderstanden	„
„ 5. Studiebeurzen	154
„ 6. Personeel	„
„ 7. Subsidies	157
III. <i>Gemeentelijk Bureau voor Arbeids- bemiddeling</i>	160
Hoofdstuk IX. <i>N. V. Volkshuisvesting te Soerabaia</i>	170
Hoofdstuk X. <i>Bedrijven</i>	173
I. <i>Waterleiding</i>	173
§ 1. Algemeerheden omtrent de exploitatie	174
„ 2. Personeel	176
„ 3. Waterwinning	177
„ 4. Wateronderzoek	181
„ 5. Hoogreservoirs	„
„ 6. Het distributienet	„
„ 7. De distributie	182
„ 8. Luchtbescherming	185
„ 9. IJking watermeters	186
„ 10. Diversen	„
„ 11. Gemeente werkplaats	187
II. <i>Grondbedrijf</i>	189
§ 1. Personeel	189
„ 2. Algemeen	190
A. Eigendomsgronden	190
I. Goebeng	„
II. Ketabang	„
III. Ngagel	191
IV. Darmo	„
V. Kepoetran-kidoel	192
VI. Overige landerijen	193

V.

	Blz.
B. Beheersgronden	193
C. Erfpachten	„
D. Verhuur	195
<i>III. Woningbedrijf</i>	<i>196</i>
§ 1. Algemeen	196
„ 2. Woningbezit	„
„ 3. Herstellingen en bijbouwingen	„
„ 4. N. V. Volkshuisvesting	197
<i>IV. Passerbedrijf</i>	<i>200</i>

HOOFDSTUK I. GRONDGEBIED.

INSTELLING DER GEMEENTE. De Gemeente Soerabaja werd ingesteld bij Staatsblad 1906 No. 149; sedert 1928 is de Gemeente Soerabaja staatsrechtelijk als Stadsgemeente aangemerkt.

GRENZEN. De grenzen der Gemeente ondergingen ook dit jaar geen wijziging, zoodat hier volstaan kan worden met te verwijzen naar het te dien opzichte vermelde in het jaarverslag 1931.

GEBIED. Het gebied der Gemeente bestaat uit staatsdomein, grootendeels met Inlandsch bezitsrecht geoccupeerd, in vollen eigendom afgestane perceelen (particuliere landerijen en gewone eigendomsgronden) en uit der Gemeente in beheer gegeven pleinen, parken, wegen enz.

Voor verdere bijzonderheden zie men het jaarverslag der Gemeente over 1930, pag. 8 e.v.

GRONDBEZIT. Ten aanzien van het grondbezit der Gemeente wordt verwezen naar de toelichting op de balans van het Grondbedrijf, die in Deel II van dit verslag zal worden opgenomen.

INDEELING. Het grondgebied der Gemeente is ten behoeve der verschillende takken van dienst, alsmede ten aanzien der verkiezingen verdeeld in districten, secties en/of wijken.

STADSWAPEN. Het wapen der Gemeente werd vastgesteld bij Gemeenteraadsbesluit ddo. 30 Juni 1920 No. 2248, terwijl bij besluit van Z. E. den Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië ddo. 28 September 1931 No. 39 de Stadsgemeente Soerabaja, ingevolge het bepaalde bij de Ordonnantie van 7 September 1928 (Staatsblad No. 394), in het gebruik van het door haar gevoerde wapen, werd bevestigd.

De omschrijving van het wapen is opgenomen in het verslag der Gemeente over 1931, Hoofdstuk I.

HOOFDSTUK II. BEVOLKING.

A. Verordening en registratie.

Invoering Bevolkingsregisters.

Bij verordening van 28 October 1918 (Jav. Cour. 1919 No. 9) is op 1 Januari d.a.v. het Bevolkingsbureau ingesteld voor de registratie van de bevolking dezer Stadsgemeente.

De registratie behelst die van :

- a. Europeanen en met deze gelijkgesteld.
- b. Chineezen voor zoover niet met Europeanen gelijkgesteld en
- c. Vreemde Oosterlingen voor zoover niet met Europeanen gelijkgesteld.

B. Stand der Bevolking.

De bevolking dezer Stadsgemeente bedroeg per ulto December

	1938	1937
a. Europeanen	30687	29783
b. Chineezen	43779	46219
c. Inheemschen	± 294000	± 294000
d. Arabieren	4921	4961
e. Andere Vreemde Oosterlingen . .	929	890
f. Gekazerneerden (a + c)	± 6500	± 5000
	380816	380853

C. De loop der Bevolking.

(met uitzondering van de Inheemsche groep).

§ 1. Geboorte en sterfte *)

a. Geboorten *)

Het aantal geboorten bedroeg in 1938: 1762 of 60 meer dan in 1937.

*) Alleen met betrekking tot de ingezetenen van Soerabaja.

Overzicht van de levend en levenloos geboren.

Landaard	Levend		Levenloos		Totaal	
	1937	1938	1937	1938	1937	1938
Europeanen	571	625	12	16	583	641
Chineezen	1016	1052	17	15	1033	1067
Arabieren en andere Vreemde Oosterlingen	81	52	5	2	86	54
Totaal	1668	1729	34	33	1702	1762

Onder de levend geboren zijn als onwettig aangegeven 47 van de mannelijke en 60 van de vrouwelijke kunne; in totaal 107 of 7 meer dan in 1937.

Deze groepeerings wordt als volgt :

Landaard	Wettig				Onwettig				Totaal				Totaal	
	1937		1938		1937		1938		1937		1938		1937	1938
	m.	v.	m.	v.	m.	v.	m.	v.	m.	v.	m.	v.		
Europeanen	275	270	312	289	12	14	11	13	287	284	323	302	571	625
Chineezen	492	450	523	446	35	39	36	47	527	489	559	493	1016	1052
Arabieren en andere Vr. Oosterlingen	52	29	37	15	—	—	—	—	52	29	37	15	81	52
Totaal	819	749	872	750	47	53	47	60	866	802	919	810	1668	1729

Het geboorte overschot in 1938 blijkt uit het volgende overzicht. In totaal nam de geregistreerde bevolking door geboorte met 1127 toe.

Mutaties	Europeanen		Chineezen		Arab. & andere Vr O		Totaal	
	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938
Geboren	571	625	1016	1052	81	52	1668	1729
Overleden	254	225	359	349	51	28	664	602
Geboorte over- schot.	317	400	657	703	30	24	1004	1127

b. *Sterften.* *)

In het afgelopen jaar stierven te Soerabaja totaal 602 personen tegen 664 in 1937.

Naar de verschillende bevolkingsgroepen wordt de indeeling als volgt :

L a n d a a r d	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	1937	1938	1937	1938	1937	1938
Europeanen	137	126	117	99	254	225
Chineezzen	220	217	139	132	359	349
Arab. & andere Vr. O.	30	19	21	9	51	28
	387	362	277	240	664	602

Naar den *Burgerlijken Staat* wordt deze groepeerings als volgt :

Landaard	Jaar	Ongehuwd		Gehuwd		Weduwenstaat		Gescheiden		Totaal		Totaal	
		M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	1937	1938
Europeanen	1937	63	35	65	44	7	35	2	3	137	117	254	
	1938	49	32	69	36	6	25	2	6	126	99		225
Chineezzen	1937	118	59	82	44	19	34	1	2	220	139	359	
	1938	114	53	85	42	18	37	—	—	217	132		349
Arabieren	1937	13	9	13	8	1	4	1	—	28	21	49	
	1938	7	5	12	3	—	1	—	—	19	9		28
Andere Vr.O.	1937	1	—	1	—	—	—	—	—	2	—	2	
	1938	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1937	195	103	161	96	27	73	4	5	387	277	664	
	1938	170	90	166	81	24	63	2	6	362	240		602

§ 2. Vestiging en vertrek.

Het aantal personen, dat zich gedurende 1938 in de Gemeente vestigde bedroeg in totaal 11261 of 312 meer dan in 1937. Het aantal vertrokken personen bedroeg 13926 of 5720 meer dan het voorgaande jaar, vide ondervolgend overzicht.

*) Alleen met betrekking tot de ingezetenen van Soerabaja.

Mutaties	Euro- peanen		Chineezen		Arab. & an- dere Vr. O.		Totaal	
	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938
Gevestigd	6555	6522	4055	4284	339	455	10949	11261
Vertrokken	5637	6018	2143	7427	426	481	8206	13926
Vestigings overschot	+918	+504	+1912	-3143	- 87	- 26	+2748	-2665

§ 3. Huwelijken en echtscheidingen.

a. *Huwelijken.*

Het aantal gesloten huwelijken bedroeg in het afgelopen jaar in totaal 387.

Hieronder volgt een vergelijkende staat van de 4 laatste jaren.

Landaard	Aantal huwelijken			
	1938	1937	1936	1935
Europeanen	258	202	198	206
Chineezen	106	104	117	94
Arab. & andere Vr. O.	23	43	35	25
Totaal	387	349	350	325

b. *Echtscheidingen.*

Het aantal ingeschreven echtscheidingen bedroeg in het verslagjaar 106 of 41 minder dan in 1937.

De meeste echtscheidingen kwamen voor bij de Europeesche bevolkingsgroep, zooals uit het ondervolgende moge blijken.

Landaard	Aantal echtscheidingen			
	1938	1937	1936	1935
Europeanen	60	93	34	40
Chineezzen	15	8	37	12
Arab. & andere Vr. O.	31	46	47	30
Totaal	106	147	118	82

c. *Erkenningen.*

In het verslagjaar hadden in totaal 144 erkenningen plaats, vide ondervolgende specificatie.

Europeanen		Chineezzen		Totaal	
M.	V.	M.	V.	M.	V.
22	27	50	45	72	72

Bij de Arabieren en andere Vreemde Oosterlingen hebben geen erkenningen plaats gehad.

ALGEMEEN OVERZICHT STAND DER BEVOLKING VANAF 1920.

	EUROPEANEN			CHINEEZEN			ARABIËREN			Vr. Ooster- lingen			INLANDERS			Geka- zerneer- den	Totale Bevolking		
	M	V	Tot.	M	V.	Tot.	M	V	Tot.	M	V	Tot.	M	V	Tot.	±	M	V	Totaal
1920	10162	8552	18714	10566	7454	18020	1272	1321	2593	112	53	165	70000	80000	150000	4000	94112	99380	193492
1921	10610	8914	19524	14284	8992	23206	1624	1531	3155	257	106	363	76000	80000	156000	4000	104775	101543	206318
1922	10920	9185	20105	17858	9737	27595	1791	1619	3410	380	124	504	82000	80000	170000	4000	114949	110665	225614
1923	11271	9584	20855	20190	10463	30653	1950	1689	3639	504	140	644	88000	98000	186000	3000	123415	121376	244791
1924	11921	10232	22153	21002	11003	32005	2075	1743	3818	678	169	847	94000	101000	195000	3000	131176	125647	256823
1925	12507	10807	23314	21429	11439	32868	2130	1792	3922	700	170	870	102000	108000	210000	3000	140266	123708	263974
1926	12972	11400	24372	21513	11857	33370	2194	1846	4040	790	191	981	105500	114500	220000	3000	144469	141294	285763
1927	12435	11347	23782	22595	12482	35077	2215	1863	4078	804	204	1008	110000	120000	230000	4000	150049	147896	297945
1928	12789	11840	24625	23779	13071	36850	2330	1905	4208	837	292	1039	115000	130000	245000	4000	156735	159018	315753
1929	13207	12139	25346	24660	13729	38389	2534	2076	4610	941	226	1167	123000	135000	258000	4000	166342	165170	331512
1930	13694	12808	26502	27937	14831	42768	2771	2223	4994	1042	261	1303	129000	136872	265872	4000	176444	165995	342439
1931	14211	13417	27628	28091	15197	43288	2914	2384	5298	1109	275	1384	130000	140000	270000	4000	178325	173273	351598
1932	13585	12856	26441	26023	14758	40781	2969	2494	5463	1132	312	1444	132000	142000	274000	4000	177709	174420	352129
1933	13757	13065	26822	24894	14898	39792	2302	2425	5227	1140	381	1521	136000	144000	280000	4000	180593	176709	357362
1934	13924	13373	27297	25050	15483	40533	2732	2443	5175	1133	386	1519	139000	147000	286000	5000	184339	181185	365524
1935	14006	13593	27599	25693	16056	41749	2654	2555	5209	804	348	1152	140000	150000	290000	5000	185657	185052	370709
1936	14470	14078	28548	26740	16910	43650	2506	2492	4998	598	302	900	142000	152000	294000	5000	188814	188282	377096
1937	15092	14691	29783	28290	17929	46219	2487	2474	4961	596	294	890	142000	152000	294000	5000	190965	189888	380853
1938	15550	15137	30687	26083	17696	43779	2457	2464	4921	619	310	929	142000	152000	294000	6500	189959	190857	380816

HOOFDSTUK III. VERKIEZINGEN.

Met ingang van 1 Januari 1938 *) zijn inwerking getreden de nieuwe kiesvoorschriften, opgenomen in een tweetal ordonnanties:

- a) Kiesordonnantie Gemeenteraden *Nederlanders* en *Uitheemsche onderdanen* (Stbl. 1937 No. 538);
- b) Kiesordonnantie Gemeenteraden *Inheemsche onderdanen* (Stbl. 1937 No. 539).

De voorschriften zijn bij de nieuwe regeling dus niet meer in een ordonnantie opgenomen, doch over twee ordonnanties verdeeld en wel in verband met de omstandigheid, dat voor de groep *Inheemsche onderdanen* het meerderheidsstelsel gehandhaafd is, terwijl voor de groepen *Nederlanders* en *Uitheemsche onderdanen* het evenredigheidsstelsel is ingevoerd (vooralnog zonder stemplicht).

Ten aanzien van de groepen *Nederlanders* en *Uitheemsche onderdanen* heeft het meerderheidsstelsel plaats moeten maken voor het stelsel van evenredige vertegenwoordiging in elke groep afzonderlijk, waardoor een einde komt aan het uitsluiten van bepaalde groepen. Thans is de mogelijkheid geopend voor elke strooming van een bepaalde sterkte om een of meerdere plaatsen in de vertegenwoordiging te bekomen.

Van de twee systemen, welke met betrekking tot het evenredigheidsstelsel gevolgd kunnen worden n.l. het *personen-* en het *lijstenstelsel* heeft de Regeering het eerste gekozen d.w.z. een

*) Op dit tijdstip komt de kiesordonnantie Gemeenteraden van 29 December 1925 (Staatsblad No. 673) zooals deze sedert is gewijzigd en aangevuld te vervallen met dien verstande, dat de op de vervulling van tusschentijds openvallende plaatsen betrekking hebbende bepalingen van deze ordonnantie van toepassing blijven tot 24 Mei 1938, het tijdstip, waarop de nieuwe kiezerslijsten van kracht worden. In de vervulling van na 24 Mei 1938, doch voor den derden Dinsdag van Augustus 1938 openvallende plaatsen wordt door benoeming voorzien (zie art. 93 beide ordonnanties).

Opm: Het voorstel der Kiesrechtcommissie om een vierde gedeelte van het voor elke onderdanen groep beschikbare aantal raadszetels door benoeming te doen vervullen is door de Regeering niet overgenomen.

variant daarvan aangeduid met het „*stelsel Hare*” (vide art. 53 K.O.G. Stbl. 1937 No. 538).

Iedere kiezer heeft slechts *een* stem. Hij kan op het stembiljet verder de personen aangeven op wie zijn stem achtereenvolgens overgaat, wanneer de door hem aangewezen candidaat van de lijst het kiesquotiënt heeft bereikt (zie verder uitleg art. 53 K.O.G. Stbl. 1937 No. 538).

Teneinde de belangstelling onder de Inheemsche kiezers te stimuleeren, heeft de Regeering de mogelijkheid geopend de Gemeenten in *kiesdistricten* te verdeelen. De beoordeeling van de wenschelijkheid hiervan is overgelaten aan de Gemeenteraden (vide art. 45 K.O.G. Inheemsche onderdanen Stbl. 1937 No. 539).

Bij de verordening, strekkende tot aanwijzing van *kiesdistricten*, zal tevens dienen te worden bepaald, hoeveel tot de Inheemsche onderdanen niet-Nederlanders behorende raadsleden in elk kiesdistrict zullen worden verkozen.

De kiesbevoegdheid blijft dan beperkt tot de kandidaten, gesteld in het kiesdistrict, waar de kiezer woonachtig is (is ingedeeld).

De Stadsgemeenteraad van Soerabaja heeft besloten *niet* tot instelling van kiesdistricten over te gaan, aangezien van een z.g. *dessa* of groepsverband te Soerabaja geen sprake meer is. De afwezigheid hiervan leidde reeds eenige jaren geleden, tot de opheffing der stadsdessa's. Het kunstmatig weder in het leven roepen van deze uiteengevallen groepsgemeenschappen zou in verband met de vlottende bevolking niet mogelijk zijn, afgescheiden nog ervan of een dergelijke maatregel, zoo deze al mogelijk zou zijn, wel nut zou opleveren.

De voornaamste wijzigingen, welke de kiesregeling Stadsgemeenteraden heeft ondergaan zijn :

1. de materie is niet meer in een ordonnantie opgenomen, doch over twee ordonnanties verdeeld;
2. handhaving censuseisch doch daarnaast invoering van een alternatieven ontwikkelingseisch;
3. invoering van een evenredig personenstelsel (*stelsel Hare*) voor de groepen Onderdanen Nederlanders en Uitheemsche onderdanen niet-Nederlanders;

4. handhaving meerderheidsstelsel voor de groep Inheemsche onderdanen niet-Nederlanders; mogelijkheid instelling kies-districten.
5. Vaststellen 2 kiezerslijsten, eenmaal in de 4 jaar met voor de Inheemsche de mogelijkheid van tusschentijdsche jaarlijksche aanvulling.
6. Toekenning passief kiesrecht ook aan de vrouwelijke Nederlandsche onderdanen (vide art. 6 S.G.O.).
7. Candidaten-opgaven t.b.v. onderdanen Nederlanders en Uitheemsche onderdanen niet-Nederlanders moeten door een grooter aantal kiezers ondertekend zijn dan voorheen (Soerabaja 45) teneinde deelneming van onbeteekenende partijtjes aan de verkiezingen te beperken.

§ 1. Kiezerslijst.

a. *Commissie.*

De commissie als bedoeld in art. 14 lid 1 der Kiesordonnanties Gemeenteraden, waarvan de Burgemeester ex officio Voorzitter is, werd voor de vaststelling van de kiezerslijsten voor de jaren 1938/1942 door den Stadsgemeenteraad als volgt samengesteld :

Voorzitter : Mr. W. A. H. Fuchter.
Leden : A. A. A. van Eeckhoven.
H. Meijer Jzn.
J. F. Tuwanakotta.
Tio Hian Sioe.

b. *Kiezerslijsten.*

Op 24 Maart 1938 werden de kiezerslijsten 1938/1942 vastgesteld.

Het aantal kiezers bedroeg, na wijziging der lijsten ingevolge de beslissingen als bedoeld in de artikelen 18 t/m 24 der betrekkelijke Kiesordonnanties onderscheidenlijk :

- a. Kiezerslijst betreffende de groepen onderdanen Nederlanders (7408) en Uitheemsche onderdanen niet-Nederlanders (2498).

- b. Kiezerslijst betreffende de groep der Inheemsche onderdanen niet-Nederlanders 4831.

Het totaal der kiezers bedroeg 2234 meer, dan dat de kiezerslijst 1937/1938 aangeeft.

§ 2. Stemdistricten.

Bij verordening van 2 Maart 1938, in werking getreden 24 Mei 1938, is het aantal stemdistricten gesteld op vier; met ingang van 24 Mei 1938 is de oude verordening ter verdeeling der Gemeente in stemdistricten van 1 Maart 1928 komen te vervallen.

§ 3. Stemlokalen.

Ingevolge besluit van den Stadsgemeenteraad van Soerabaja ddo. 22 April 1938 No. 131 zijn voor het tijdvak 24 Mei 1938 tot en met den 23sten Mei 1942 de volgende stemlokalen aangewezen:

1. als stemlokaal voor het stemkantoor van *district I* tevens Hoofdstemkantoor de Raadzaal van het Gemeentehuis Kertabang;
2. als stemlokaal voor het stemkantoor van *district II* een der lokalen van de Gemeentelijke Burger Ambachtsschool, B.A.S. straat;
3. als stemlokaal voor het stemkantoor van *district III* de Theaterzaal van het Stadstuin-theater;
4. als stemlokaal voor het stemkantoor van *district IV* een der lokalen van de Zaalbergschool, Reiniersz Boulevard.

§ 4. Duur der Stemmingen.

Bij verordening van 30 Maart 1938 is het aanvangsuur voor periodieke en tusschentijsche verkiezingen vervroegd tot des middags twaalf uur en het sluitingsuur voor periodieke verkiezingen verlaat tot des avonds negen uur. (art. 43 resp. 47 der betreffende Kiesordonnanties).

§ 5. Samenstelling Stemkantoren.

Bij besluit van den Stadsgemeenteraad van Soerabaja van 22 April 1938 No. 132 zijn de stemkantoren voor de verkiezing

van Gemeenteraadsleden voor het tijdvak 24 Mei 1938 t/m den 23sten Mei 1942 als volgt samengesteld :

A. *Stemkantoor Stemdistrict I. *)*

Voorzitter : de Burgemeester (ambtshalve).

Leden : W. H. J. J. Passtoors.

J. H. W. Pfeyffer.

Plv. leden : W. F. Joanknecht.

R. J. G. Seydel.

Mr. H. E. Lefrandt.

B. *Stemkantoor Stemdistrict II.*

Voorzitter : H. Bach Kolling.

Leden : C. van Schelven.

F. Dijkstra.

Plv. leden : A. Levy.

L. G. Haspers.

W. L. Gijsing.

C. *Stemkantoor Stemdistrict III.*

Voorzitter : J. K. Lengkong.

Leden : Mr. B. H. W. Th. Schattenkerk.

Ir. P. A. Arnold Bik.

Plv. leden : Ir. R. Heida.

O. van Rossum.

W. M. C. E. van Beem.

D. *Stemkantoor Stemdistrict IV.*

Voorzitter : Mr. A. van Gennep.

Leden : J. F. Laprè.

H. A. Soute.

Plv. leden : B. Schansman.

A. H. Gijsberts.

W. F. Camerik.

*) Hoofdstemkantoor.

Dit besluit is nader gewijzigd en aangevuld bij de besluiten van 3 Augustus 1938 No. 286 en 27 October 1938 No. 357, waarbij Mr. J. J. W. Klein in de plaats van Ir. R. Heida en de heeren: Mr. Jap Sin Fong, Radjamin, Ir. W. M. Lemaire en L. A. J. Urich, onderscheidenlijk in de plaats van de heeren: H. Bach Kolling, J. K. Lengkong, Mr. A. van Gennep en A. H. Gijsberts zijn benoemd.

§ 6. Verkiezingen.

Gedurende verslagjaar had een periodieke verkiezing plaats voor leden van den Stadsgemeenteraad en wel op 9 Augustus 1938 ter vervulling van 16 plaatsen in de groep Onderdanen Nederlanders, 10 plaatsen in de groep Inheemsche onderdanen niet-Nederlanders en 5 plaatsen in de groep Uitheemsche onderdanen niet-Nederlanders.

In de vergadering van het Hoofdstemkantoor, gehouden op 11 Augustus 1938 werden met betrekking tot de groep Onderdanen Nederlanders verkozen verklaard 2 kandidaten van opgave A (C.S.P.) te weten, de heeren: J. Vegter en Dr. V. Droop, 3 kandidaten van opgave B (I.K.P.) te weten, de heeren: Mr. R. F. C. A. Feddema, P. J. van Hooydonk en Chr. W. L. Baier, 6 kandidaten van opgave C. (I.E.V.) te weten, de heeren: Ir. W. M. Lemaire, Dr. Ch. A. R. D. Snell, Ir. F. Engelken, Drs. J. J. Tissing, Mr. W. Augustin en A. A. A. van Eeckhoven en 5 kandidaten van opgave D. (V.C.) te weten, de heeren: Mr. A. van Gennep, H. Meijer Jzn., Mr. T. F. H. Postma, Dr. H. F. Hijmans van Anrooy en C. van den Hamer, en met betrekking tot de groep Uitheemsche onderdanen niet-Nederlanders werden verkozen verklaard 2 kandidaten van opgave B (Chung Hua Hui) te weten, de heeren: Siem Soe Ho en Sie Khwan Ho en 3 kandidaten van opgave D (P.T.I.) te weten, de heeren: Tio Hian Sioe, Mr. Jap Sin Fong en Sie Eng Giam.

Met betrekking tot de groep Inheemsche onderdanen niet-Nederlanders werden door het Hoofdstemkantoor in dezelfde vergadering verkozen verklaard 5 der kandidaten te weten, Mevr. Siti Soendari Soedirman en de heeren: Goedadi Wreksoatmodjo, Mr. Iskaq Tjokrohadioerjo, Markaban en Mr. Mas Soewono. Voor de verkiezing van de overige 5 kandidaten heeft 18 Augustus d.o.v. een herstemming en 20 Augustus een vergadering van het Hoofd-

stemkantoor plaats gevonden. Verkozen werden de heeren: H. A. Lumenta, Radjamin, Soediro, Raden Soeman en J. F. Tuwanakotta.

De Stadsgemeenteraad heeft in zijn vergadering van 12 September 1938 besloten tot niet toelating van het verkozen lid C. van den Hamer (V.C.) wegens onjuistheid van de vaststelling van den uitslag der dd. 9 Augustus gehouden stemming. Ingevolge het bepaalde in art. 82 lid 2 der „Kiesordonnantie Gemeenteraden Nederlanders en Uitheemsche onderdanen" heeft het Hoofdstemkantoor in de op 17 December 1938 gehouden openbare vergadering den uitslag met inachtneming van 's Raadsbeslissing opnieuw vastgesteld, waarbij in de plaats van den heer C. van den Hamer de heer J. F. van Hutten verkozen is verklaard.

Ter vervulling van 5 opengevallen plaatsen door ontslagname van de heeren: Dr. Ch. A. R. D. Snell, Ir. F. Engelken, Drs. J. J. Tissing (allen I.E.V.) en de heeren: H. Meijer Jzn. en Mr. T. F. H. Postma (beide V.C.) zijn in de vergadering van het Hoofdstemkantoor dd. 17 December 1938 aangewezen de heeren: J. Hoeksema, Ir. J. W. Halbisch, A. S. J. Brouwer (allen I.E.V.) en C. van den Hamer en J. A. Vermey (beiden V.C.).

In de plaats van den heer C. van den Hamer (V.C.) die zijn verkiezing niet aannam, werd in de vergadering van het Hoofdstemkantoor van 20 December 1938 aangewezen de heer Mr. W. van der Kraan (V.C.).

Bovendien moest wegens overlijden van het lid Markaban een tusschentijsche verkiezing worden gehouden en wel op 20 December 1938, waarbij de candidaat Mas Pamoedji verkozen werd.

HOOFDSTUK IV. BESTUUR DER GEMEENTE.

§ 1. Stadsgemeenteraad.

Samenstelling.

De Stadsgemeenteraad bestaat uit 31 leden n.l. :

a. Onderdanen Nederlanders	16
b. Inheemsche Onderdanen — Niet Nederlanders . .	10
c. Uitheemsche Onderdanen — Niet Nederlanders . .	5

Op 1 Januari 1938 was de Raad samengesteld als volgt :

a. *Onderdanen — Nederlanders :*

A. A. A. van Eeckhoven, Ir. F. Engelken, Mr. A. van Gennep, Ch. F. Hakkers, Dr. G. A. Rademaker, Mr. T. F. H. Postma, Ir. W. M. Lemaire, Ir. L. W. G. de Roo de la Faille, J. A. Mijer, Drs. J. J. Tissing, H. Meijer Jzn., Ch. A. R. D. Snell, Mr. W. Augustin, C. van den Hamer, H. Bach Kolling — een vacature.

b. *Inheemsche Onderdanen — Niet Nederlanders :*

M. Djojoseoprantoko, J. F. Tuwanakotta, Markaban, J. K. Lengkong, R. Soeman, R. P. Moh. Soebir Notoedjoro, Goedadi Wreksoatmodjo, R. Sanoesi, M. Sabar, Radjamin.

c. *Uitheemsche Onderdanen — Niet Nederlanders :*

Tio Hian Sioe, Sie Eng Giam, Han Soen Ie, The Boen Liang, Tjoe Kiem An.

De periodieke verkiezing — welke plaats vond op 9 Augustus 1938 en wat betreft de onderdanen-Nederlanders en Uitheemsche onderdanen niet-Nederlanders voor de eerste maal geschiedde volgens het evenredigheidsstelsel als neergelegd in de nieuwe „Kiesordonnantie Gemeenteraden Nederlanders en Uitheemsche onderdanen” met gelijktijdige invoering van het passief Kiesrecht voor de vrouw voor alle bevolkingsgroepen, terwijl wat betreft de Inheemsche onderdanen-niet-Ne-

derlanders het meerderheidsstelsel als thans neergelegd in de nieuwe „Kiesordonnantie Gemeenteraden Inheemsche onderdanen" gehandhaafd bleef — bracht de volgende samenstelling van den Raad :

a. Onderdanen — Nederlanders :

Mr. W. Augustin, Ch. W. L. Baier, Dr. V. Droop, A. A. A. van Eeckhoven, Ir. F. Engelken, Mr. R. F. C. A. Feddema, Mr. A. van Gennep, Dr. H. F. Hymans van Anrooy, P. J. van Hooydonk, Ir. W. M. Lemaire, H. Meyer Jzn. Mr. T. F. H. Postma, Dr. Ch. A. R. D. Snell, Drs. J. J. Tissing, J. Vegter.

b. Inheemsche Onderdanen — Niet Nederlanders :

Goedadi Wreksoatmodjo, Mr. R. P. Iskaq Tjokrohadisoerjo, H. A. Lumenta, Radjamin, Mevr. Soedirman-Siti Soendari, Soediro, R. Soeman, Mr. M. Soewono, J. F. Tuwanakotta, Markaban.

c. Uitheemsche Onderdanen — Niet Nederlanders :

Mr. Yap Sin Fong, Sie Eng Giam, Sie Khwan Ho, Siem Soe Ho, Tio Hian Sioe.

Mutatiën :

De heeren: Ir. F. Engelken, Drs. J. J. Tissing, H. Meijer Jzn. Ch. A. R. D. Snell, C. van den Hamer en Mr. T. F. H. Postma traden af als lid van den Raad en werden opgevolgd door resp. de heeren: Ir. J. W. Halbisch, A. S. J. Brouwer, J. A. Vermey, J. Hoeksema, J. F. van Hutten, Mr. W. van der Kraan. In de plaats van het overleden lid Markaban is gekozen Mas Pamoedji.

Partijverhoudingen.

Over de verschillende partijen worden de leden als volgt verdeeld :

I.E.V. 7 leden, V. C. 5 leden, I. K. P. 3 leden, C. S. P. 1 lid, Parindra 9 leden, Gerindo 1 lid, Partij Tiong Hwa Indonesia (P.T.I.) 3 leden en Chung Hwa Hui 2 leden.

Vergaderingen.

In totaal werden 17 vergaderingen gehouden tegen 19 in het voorgaande jaar.

Raadsbesluiten.

Door den Stadsgemeenteraad werden 461 besluiten genomen tegen 358 in het voorgaande jaar. Van den Raad gingen 435 voorstellen uit tegen 342 in het vorige jaar.

Voorzitter. Het voorzitterschap van den Stadsgemeenteraad werd gedurende het verslagjaar uitgeoefend door den Burgemeester, den heer Mr. W. A. H. Fuchter.

§ 2. College van Burgemeester en Wethouders

Samenstelling van het College.

Op 1 Januari 1938 was het College van Burgemeester en Wethouders als volgt samengesteld :

Mr. W. A. H. Fuchter	— Burgemeester
Mr. A. van Gennep	— Wethouder Publieke Werken
H. Bach Kolling	— Wethouder Bedrijven
J. K. Lengkong	— Wethouder Sociale Zaken.

Na de periodieke verkiezing was de samenstelling oorspronkelijk als volgt:

Mr. W. A. H. Fuchter	— Burgemeester.
Markaban	— Wethouder Publieke Werken.
Ir. W. M. Lemaire	— Wethouder Bedrijven.
Mr. Yap Sin Fong	— Wethouder Sociale Zaken.

In de plaats van den op 3 October 1938 overleden heer Markaban werd op 27 October d.a.v. tot Wethouder benoemd de heer Radjamin.

Verdeeling der werkzaamheden.

Gedurende het verslagjaar tot het optreden van den nieuwen Raad na de periodieke verkiezing, was de taakverdeeling van het College als volgt :

A. Burgemeester.

Alle zaken voortvloeiende uit of rakende :

1. De Gemeente Financiën, waaronder medebegrepen, de administratie daarvan en de contrôle daarop.

2. De personeelsverordeningen, belasting-verordeningen en verordeningen betreffende retributies (voor zoover hieronder niet aan een der wethouders opgedragen).
3. De Algemeene Politie-verordening.
4. De Verordening op Logementen.
5. De Zedelijkheidsverordening.
6. De Wapenverordening.
7. De Bevolkingsboekhouding.
8. De Verkiezingen.

5. Wethouder voor Publieke Werken (Mr. A. van Gennep).

1. Publieke Werken.
2. Het Bouw- en Woningtoezicht.
3. De Brandweer.
4. De Reinigingsdienst.
5. De Plantsoendienst.
6. De Europeesche Begraafplaatsen.
7. Het Verkeerswezen.
8. Ordonnantien en Reglementen waarvan de uitvoering aan de Gemeentebesturen is opgedragen.
9. Verordening op het gebruik van Openbare wegen, pleinen enz.
10. De los- en laadplaatsen.
11. Bezwaarschriften inzake belastingen.

C. Wethouder voor de Bedrijven (H. Bach Kolling).

1. Alle Gemeentebedrijven.
2. De Veterinaire Dienst.
3. Het Ambachtsonderwijs en de Bureau Cursus.
4. Het Inkoopkantoor en den Magazijndienst.
5. De Verordeningen op :
 - a. Stalhouderijen.
 - b. Bakkerijen.
 - c. Melkerijen.
 - d. Fabricatie van Stroop en Limonades.

D. Wethouder voor Sociale Zaken (J. K. Lengkong).

1. Het Arbeidskantoor.
2. De Armenzorg.
3. Subsidiën en Studietoelagen.
4. De Kampongzorg.
5. De Gezondheidsdienst.
6. Het Volksonderwijs.
7. De Verordeningen op de Mohammedaansche en Chineesche Begraafplaatsen.

Na de periodieke verkiezing was de taakverdeeling als volgt:

A. de Burgemeester.

Alle zaken voortvloeiende uit of rakende:

1. De Gemeente Financiën, waaronder medebegrepen, de administratie daarvan en de contrôle daarop.
2. De personeelsverordeningen, belasting-verordeningen en verordeningen betreffende retributies (voor zoover hieronder niet aan een der wethouders opgedragen).
3. De Algemeene Politie-verordening.
4. De Verordening op Logementen.
5. De Zedelijkheidsverordening.
6. De Wapenverordening.
7. De Bevolkingsboekhouding.
8. De Verkiezingen.

B. de Wethouder voor Publieke Werken.

1. Publieke Werken.
2. Het Bouw- en Woningtoezicht.
3. De Brandweer.
4. De Reinigingsdienst.
5. De Plantsoendienst.
6. De Begraafplaatsen.
7. Het Verkeerswezen.
8. Verordening op het gebruik van Openbare wegen, pleinen enz.
9. Bezwaarschriften inzake belastingen.

C. de Wethouder voor de Bedrijven.

1. Alle Gemeentebedrijven.
2. De Veterinaire Dienst.
3. Het Inkoopkantoor en de Magazijndienst.
4. De Verordeningen op:
 - a. Stalhouderijen
 - b. Bakkerijen
 - c. Melkerijen
 - d. Fabricatie van Stroop en Limonades.

D. de Wethouder voor Sociale Zaken.

1. Het Arbeidskantoor.
2. De Armenzorg.
3. Subsidiën en Studietoelagen.
4. De Gezondheidsdienst.
5. Het Volksonderwijs, het Ambachtsonderwijs en de Bureau cursus.

Verrichtingen van het College, Vergaderingen.

Het aantal gehouden vergaderingen door het College van B en W bedroeg ultimo van het verslagjaar 86.

Besluiten.

Door het College werden 1584 aangelegenheden behandeld tegen 1896 in 1937.

Het aantal besluiten bedroeg in het verslagjaar 1563 tegen 1910 in het vorige verslagjaar.

Door den Burgemeester werden 1020 besluiten genomen tegen 927 in 1937.

Vertegenwoordiging.

Het College van Burgemeester en Wethouders trad bij verschillende gelegenheden, zoowel van officieelen als van particulieren aard als vertegenwoordiger van het Gemeentebestuur op of liet zich door een of meer zijner leden vertegenwoordigen.

§ 3. Raadscommissies.

Gedurende het verslagjaar werden Burgemeester en Wethouders door verschillende commissies uit den Raad terzijde gestaan

in het Bestuur der Gemeente, welke commissies aan het einde van het verslagjaar als volgt waren samengesteld:

I. VASTE COMMISSIES.

A. *Technische Commissie.*

Voorzitter: Wethouder Radjamin.

- Leden:
1. Ir. F. Engelken.
 2. Mr. A. van Gennep.
 3. R. Soeman.
 4. Tio Hian Sioe.

Plv. Voorzitter: Wethouder Ir. W. M. Lemaire.

- Plv. Leden:
1. Mr. W. Augustin.
 2. H. Meyer Jzn.
 3. Soediro.
 4. Sie Eng Giam.

B. *Bedrijven Commissie.*

Voorzitter: Wethouder Ir. W. M. Lemaire.

- Leden:
1. A. A. A. van Eeckhoven.
 2. H. Meyer Jzn.
 3. Mr. Iskaq Tjokrohadisoerjo.
 4. Sie Eng Giam.

Plv. Voorzitter: Wethouder Radjamin.

- Plv. Leden:
1. Drs. J. J. Tissing.
 2. Mr. A. van Gennep.
 3. H. A. Lumenta.
 4. Tio Hian Sioe.

C. *Gezondheidscommissie.*

Voorzitter: Wethouder Mr. Yap Sin Fong.

- Leden:
1. Dr. Ch. A. R. D. Snell.
 2. Dr. V. Droop.
 3. Dr. H. F. Hymans van Anrooy.
 4. Goedadi Wreksoatmodjo.

Plv. Voorzitter: Wethouder Ir. W. M. Lemaire.

- Plv. Leden:
1. Drs. J. J. Tissing.
 2. J. Vegter.
 3. Mr. A. van Gennep.
 4. Mr. M. Soewono.

D. Commissie voor de Vaststelling der Kiezerslijst.

Voorzitter: De Burgemeester (Ambtshalve).

- Leden:
1. A. A. A. van Eeckhoven.
 2. H. Meyer Jzn.
 3. J. F. Tuwanakotta.
 4. Sie Khwan Ho.

E. Commissie voor de Bezwaarschriften.

Voorzitter: Wethouder Radjamin.

- Leden:
1. Mr. W. Augustin.
 2. P. J. van Hooydonk.
 3. Mr. R. P. Iskaq Tjokrohadisoerjo.
 4. Siem Soe Ho.

F. Afdeelingen.

Ter bestudeering van Gemeenteverordeningen en voor begrotingsonderzoek is de Raad in drie afdeelingen gesplitst, welke bij loting worden gevormd. Eind December van het verslagjaar waren de afdeelingen samengesteld als volgt :

Afdeeling I.

- Voorzitter :
1. Mr. Yap Sin Fong.
 2. Dr. Ch. A. R. D. Snell.
 3. Mr. W. Augustin.
 4. Mr. T. F. H. Postma.
 5. H. Meyer Jzn.
 6. P. J. van Hooydonk.
 7. J. Vegter.
 8. Mevrouw Siti Soendari Soedirman.
 9. R. Soeman.
 10. J. F. Tuwanakotta.
 11. Siem Soe Ho.

Afdeeling II.

- Voorzitter :
1. Ir. W. M. Lemaire.
 2. Drs. J. J. Tissing.
 3. Mr. A. van Gennep.
 4. J. F. van Hutten.
 5. Mr. R. F. C. A. Feddema.
 6. Dr. V. Droop.

7. Soediro.
8. Goedadi Wreksoatmodjo.
9. Mr. R. P. Iskaq Tjokrohadisoerjo.
10. Tio Hian Sioe.

Afdeeling III.

- Voorzitter :
1. Vacature.
 2. A. A. A. van Eeckhoven.
 3. Ir. F. Engelken.
 4. Dr. H. F. Hymans van Anrooy.
 5. Ch. W. L. Baier.
 6. Radjamin.
 7. Mr. M. Soewono.
 8. H. A. Lumenta.
 9. Sie Eng Giam.
 10. Sie Khwan Ho.

II. ANDERE COMMISSIES.

G. Commissie voor Georganiseerd Overleg.

Voorzitter: Wethouder Ir. W. M. Lemaire.

- Leden (Raadsleden):
1. Mr. W. Augustin.
 2. Mr. T. F. H. Postma.
 3. H. A. Lumenta.
 4. Siem Soe Ho.

- (Niet Raadsleden):
- (5. A. Levy.
 - (6. Vacature.
 - (7. M. Soebjakto.
 - (8. M. Idajat.

Plv. Voorzitter: Wethouder Radjamin.

- Plv. leden (Raadsleden):
1. Drs. J. J. Tissing.
 2. Mr. R. F. C. A. Feddema.
 3. Soediro.
 4. Sie Khwan Ho.

- (Niet Raadsleden):
- (5. Vacature.
 - (6. J. J. Th. Renaud.
 - (7. M. Soekardiman.
 - (8. R. Soeparlam.

H. Armenzorgcommissie.

Voorzitter: Wethouder Mr. Yap Sin Fong.

Leden (Raadsleden):

1. Drs. J. J. Tissing.
2. J. F. Tuwanakotta.
3. J. Vegter.
4. Tio Hian Sioe.

(Niet Raadsleden):

- (5. A. M. G. Schlundt Bodien.
- (6. R. Soedarmo.

I. Subsidiecommissie.

Voorzitter: Wethouder Mr. Yap Sin Fong.

Leden:

1. Mr. W. Augustin.
2. Mr. R. F. C. A. Feddema.
3. Mr. M. Soewono.
4. Tio Hian Sioe.
5. Mr. T. F. H. Postma.

Plv. Voorzitter: Wethouder Ir. W. M. Lemaire.

Plv. leden:

1. A. A. A. van Eeckhoven.
2. J. Vegter.
3. J. F. Tuwanakotta.
4. Sie Eng Giam.
5. Dr. H. F. Hymans van Anrooy.

J. Onderwijscommissie.

Voorzitter: Wethouder Mr. Yap Sin Fong.

Leden (Raadsleden):

1. A. A. A. van Eeckhoven.
2. J. Vegter.
3. Mevr. Siti Soendari Soedirman.
4. Siem Soe Ho.
5. Soediro.

(Niet Raadsleden):

- (6. A. C. Bödeker.
- (7. Ir. J. Ebbink.

Plv. Voorzitter: Wethouder Ir. W. M. Lemaire.

Plv. leden (Raadsleden):

1. Drs. J. J. Tissing.
2. Dr. V. Droop.
3. Mr. R. P. Iskaq Tjokrohadisoerjo.
4. Sie Khwan Ho.
5. R. Soeman.

K. Personeelscommissie.

Leden:

1. Drs. J. J. Tissing.
2. P. J. van Hooydonk.
3. H. A. Lumenta.

Plv. leden:

1. Mr. W. Augustin.
2. Ch. W. L. Baier.
3. Mr. R. P. Iskaq Tjokrohadisoerjo.

L. Verkeerscommissie.

Voorzitter: Wethouder Radjamin.

Leden (Raadsleden):

1. Ir. F. Engelken.
2. Mr. A. van Gennep.
3. Soediro.
4. Ch. W. L. Baier.

(Niet Raadsleden):

- (5. Ir. E. C. Demmink.
- (6. A. J. A. Schoevers.
- (7. Ong Thoan Kioe.

Plv. Voorzitter: Wethouder Ir. W. M. Lemaire.

Plv. leden (Raadsleden):

1. A. A. A. van Eeckhoven.
2. Dr. H. F. Hymans van Anrooy.
3. Mr. R. P. Iskaq Tjokrohadisoerjo.

4. P. J. van Hooydonk.

(Niet Raadsleden):

- (5. W. C. Zijderlaan.
- (6. B. H. Berretty.
- (7. Liem Sik Tjhwang.

M. Commissie voor Arbeidsbemiddeling en Beroepskeuze.

Voorzitter: Wethouder Mr. Yap Sin Fong.

Leden (Raadsleden):

1. A. A. A. van Eeckhoven.
2. Mr. T. F. H. Postma.
3. Mr. M. Soewono.
4. Sie Khwan Ho.

Leden (niet Raadsleden):

- (5. L. Dietvors.
- (6. W. M. G. Surtel.
- (7. H. L. Liem.
- (8. P. Spies.
- (9. W. O. de Graaf.

§ 4. Gemeentelijke Verordeningen.

Gedurende het verslagjaar werden de volgende verordeningen vastgesteld:

1. Verordening tot vaststelling van rooilijnen voor het stadsge-deelte gelegen tusschen den weg Kendjeran, de Djeblokkan-leiding, de Dammestraat, den weg Tambaksarie, den weg Ngaglik en de S. S.-baan. (G.B. 1937 No. 249 en G.B. 1938 No. 32).
2. Verordening tot wijziging der verordening tot heffing en in-vordering eener belasting op het houden van openbare ver-makelijkheden in de Stadsgemeente Soerabaja. (G.B. 1937 Nos. 281 en 281a en G.B. 1938 No. 65).
3. Verordening ter verdeeling der Stadsgemeente Soerabaja in stemdistricten. (G.B. 1938 No. 74).
4. Verordening betreffende de Armenzorg in de Stadsgemeente Soerabaja. (G.B. 1937 No. 177 en G.B. 1938 No. 87).
5. Verordening tot regeling der bezoldiging en hetgeen daarme-de verband houdt voor ambtenaren in dienst der Stadsge-meente Soerabaja. (Soerabajasche Bezoldigingsverordening 1938).
6. Verordening tot wijziging der Soerabajasche Ambtenaarsver-ordening.
7. Verordening op het verleenen van verlof naar het buitenland aan ambtenaren in dienst der Stadsgemeente Soerabaja. (Soerabajasche Buitenlandsch verlofverordening 1938).
8. Verordening regelende de rangschikking in klassen van rei-zigers die voor rekening der Stadsgemeente van en naar Nederlandsch-Indië reizen. (Nos. 5—6—7—8, G.B. 1938 Nos. 226 en 227).
9. Verordening op de melkerijen alsmede den handel in en den verkoop van melk in de Stadsgemeente Soerabaja. (G.B. 1938 No. 238).
10. Verordening tot aanvulling van de Soerabajasche Bezoldi-gingsverordening. (G.B. 1938 No. 306).
11. Verordening tot vaststelling der rooilijnen voor de wegen Kalisari gang I en de Vardonstraat. (G.B. 1938 No. 324).

12. Verordening tot uitvoering van de Wegverkeersordonnantie en de Wegverkeersverordening. (G.B. 1938 No. 334).
13. Verordening tot regeling van het hygienisch toezicht op het bereiden en verkrijgbaarstellen van eet- en drinkwaren, welke gevaar kunnen opleveren voor de Volksgezondheid. (G.B. 1938 No. 382).
14. Verordening tot vaststelling der rooilijnen in de kampong Tembok Doekoeh (Ngaglik). (G.B. 1938 No. 407).
15. Verordening tot vaststelling van rooilijnen langs den Hoofdweg No. III van het geraamteplan van Soerabaja. (G.B. 1938 No. 422).
16. Verordening tot vaststelling van rooilijnen in de wijk Soerabaja Oost (2e. gedeelte). (G.B. 1938 No. 191).
17. Verordening tot vaststelling van rooilijnen in de wijk Gem-bong — Kapassarie. (G.B. 1938 No. 392).

§ 5. Voornaamste behandelde onderwerpen gedurende het verslagjaar.

12 Januari.

1. Ontwerp-begrooting dienstjaar 1938 (Algemeene beschouwingen 1e. termijn).
2. Voorstel tot aanleg van een tijkarstandplaats aan het Rustenburger pad (G. B. 1938 No. 4).
3. Voorstel inzake adres eigenaren perceelen Djagalan gang 7, betreffende straatbelasting (G.B. 1937 No. 261 en G.B. 1938 No. 7).
4. Goedkeuring geloofsbrieven van het nieuw verkozen lid Dr. Ir. J. F. Bertram.

21 Januari.

1. Ontwerp-begrooting dienstjaar 1938 (Antwoord van B. en W. op Algemeene beschouwingen in eersten termijn).
2. Voorstel inzake bezoldiging c.a. lokaal personeel gedurende den tijd van opkomst onder de wapenen (G.B. 1938 No. 15).
3. Voorstel tot arresteering van het besluit tot intrekking van vergunningen verleend voor de occupatie van stukken grond

gelegen langs de Pegirianrivier tusschen de sluis Ngemplak en de S. S.-brug Pengampon (G.B. 1938 No. 16).

4. Voorstel tot intrekking van occupatievergunningen van de Vereenigde Ijsfabrieken in verband met de herziening van de retributies (G.B. 1938 No. 17).
5. Voorstel inzake beschikking op onvoorziene uitgaven dienstjaar 1937 (G.B. 1938 No. 20).

27 Januari.

1. Ontwerp-begrooting dienstjaar 1938 (Algemeene beschouwingen 2e. termijn en Antwoord B. en W.).
2. Voorstel inzake herziening vaststelling van namen van wegen, straten en pleinen in de Stadsgemeente Soerabaja (G.B. 1938 No. 29).
3. Voorstel inzake indeeling van wegen der Stadsgemeente Soerabaja in klassen ten behoeve van de berekening der Straatbelasting voor het jaar 1938 (art. 5 der Straatbelasting-verordening) (G.B. 1938 No. 30).

4 Februari.

1. Ontwerp-begrooting dienstjaar 1938.
2. Voorstel tot vaststelling van nieuwe grondhuren voor het land Ngagel (Kampongs Bratang etc.) (G.B. 1938 No. 40).

2 Maart.

1. Voorstel inzake verkaveling en uitgifte Plossogedeh gronden (Beheersontheffing) (G.B. 1938 No. 45).
2. Voorstel tot instelling van een Commissie ad hoc tot onderzoek van de financieele positie van het Grondbedrijf (G.B. 1938 No. 48).
3. Voorstel tot bouw van een brug over de Kalimas (G.B. 1938 No. 58).
4. Voorstel tot voorloopige vaststelling van de begrootingsrekening 1936 en benoeming van een commissie tot onderzoek van bedoelde rekening (G.B. 1938 No. 59).
5. Voorstel tot goedkeuring van het ontwerp met kostenraming en teekeningen van het werk: „Uitbreiding pasar Patjarkling” (G.B. 1938 No. 60).

6. Voorstel tot goedkeuring van de begrooting van kosten van het werk: „Bouw pasar Pabean”. (G.B. 1938 No. 61).
7. Voorstel tot goedkeuring van de begrooting van kosten van het werk: „Bouw verplaatsbare pasarloods aan de Werfstraat (2e. gedeelte). (G.B. 1938 No. 62).
8. Voorstel inzake verzoek van den heer Ir. B. de Vistarini q.q. den heer Han Twan Hwie om aanleg van een weg te Keta-bangkali (G.B. 1938 No. 76).
9. Voorstel inzake herziening erfpachtscanon (G.B. 1938 No. 77).

30 *Maart.*

1. Voorstel tot goedkeuring van de begrooting met teekening van het werk: „Reparatie zoutwataquaarium in den Dierentuin”. (G.B. 1938 No. 63) +
2e. begrootingswijziging dienstjaar 1938.
2. Voorstel tot goedkeuring van de kostenbegrooting met teekeningen van het werk: „Afrastering leiding Donoredjo” (G.B. 1938 No. 84).
3. Voorstel tot arresteering van het besluit inzake aanwijzing van het accountantskantoor H. J. Vooren als Accountant ten behoeve van de contrôle op de boekhouding over het boekjaar 1938 van de Gemeente-Spaarbank (G.B. 1938 No. 85).
4. Voorstel tot afschrijving van afgekeurd waterleiding-materiaal (G.B. 1938 No. 86).
5. Voorstel inzake verbetering van het filtergebouw te Ngagel (G.B. 1938 No. 93).
6. 1e. Begrootingswijziging dienstjaar 1938 (G.B. 1938 Nos. 57 en 98).
7. Voorstel tot goedkeuring van het ontwerp met kostenbegrooting en teekeningen van het werk: „Wegaanleg gedeelte Wonokitri-boulevard en Tjiliwoengstraat (G.B. 1938 No. 103).
8. Voorstel inzake vrijmaking perceel Pakis +
4de begrootingswijziging dienstjaar 1938 (G.B. 1938 No. 105).
9. Voorstel tot aankoop grond Darmo van de Bouw Mij. Koepang ten behoeve sportpark en goedkeuring van het ontwerp-begrooting met teekeningen van het werk: „Aanleg wegen en goten sportpark Darmo”. (G.B. 1938 No. 107).

10. Voorstel tot overname tennisbanen van de Stadstuin-vereeniging +
3e. begrootingswijziging dienstjaar 1938 (G.B. 1938 No. 109).
11. Voorstel inzake jasan- en eigendomsaanvragen in verband met beheersontheffinggronden kampongs Darmo-Lor en Kapaskrampoeng (G.B. 1938 No. 119).
12. Voorstel inzake verbetering afwatering en wegen kampong Gembong en omgeving (G.B. 1938 No. 120).

22 April.

1. Voorstel tot oplegging van schadeloosstelling aan den rekeninglooper Tan Tjing Po (G.B. 1938 No. 128).
2. Voorstel inzake voorloopige vaststelling begrootingsrekening 1936 en goedkeuring van de balansen, verlies- en winstrekeningen 1936 van verschillende Gemeente-bedrijven en fondsen. (G.B. 1938 No. 129).
3. Voorstel tot aankoop grond in kampong Pakis ten behoeve uitbreiding Europeesche Begraafplaatsen (G.B. 1938 No. 135).

20 Mei.

1. Voorstel inzake beheersverkrijging terrein ten behoeve van uitbreiding Pasar Patjarkling (G.B. 1938 No. 146).
2. 14e. Begrootingswijziging dienstjaar 1937 (G.B. 1938 No. 149).
3. Voorstel inzake Bezoldigingsregeling Stadsgemeente-Secretarissen. (G.B. 1938 No. 163).
4. Voorstel inzake aanschaffing excenterpers +
5e. begrootingswijziging dienstjaar 1938 (G.B. 1938 No. 166).
5. Voorstel inzake aankoop perceel nabij Pasar Pabean, bestemd voor bad- en privaatgebouw (G.B. 1938 No. 167).
6. Voorstel inzake verhuur terrein Darmo aan S.V.V. „Thor” (G.B. 1938 No. 168).
7. Voorstel inzake aanleg Sportveld Ketabang-Oost (G.B. 1938 No. 169).
8. Voorstel inzake aanleg Chineesche Begraafplaats Simokoe-wagean (G.B. 1938 No. 170).

30 Juni.

1. 6e. Begrootingswijziging dienstjaar 1938 in verband met aanleg van sportterreinen te Darmo en Tambaksarie (G.B. 1938 No. 190).
2. Voorstel tot goedkeuring van het ontwerp met kostenbegroting en teekeningen van het werk: „Verbetering weg Goenoengsarie 1e. gedeelte” (G.B. 1938 No. 194).
3. Voorstel inzake af- en overschrijvingen begroting dienstjaar 1937 (G.B. 1938 No. 196).
4. Voorstel inzake verkoop van afgekeurde en overtollige materialen met 7e. begrootingswijziging dienstjaar 1938 (G.B. 1938 No. 201).
5. 8e. Begrootingswijziging dienstjaar 1938 in verband met aanleg Chineesche Begraafplaats en afkoop bezitsrecht op eigendomsgrond van het Grondbedrijf. (G.B. 1938 No. 202).
6. Voorstel tot goedkeuring van het ontwerp met kostenbegroting en teekening van het werk: „Trottoiraanleg Sociëteitstraat” (G.B. 1938 No. 207).
7. Voorstel tot goedkeuring van het ontwerp met kostenbegroting en teekening van het werk: „Asfalteeren Mauritslaan” + 9e. Begrootingswijziging”. (G.B. 1938 No. 210).
8. Voorstel inzake verzoek van de Vereeniging „Het Stedelijk Historisch Museum” te Soerabaja om een eenmalige uitkeering groot f 6000.— ter gelegenheid van het eerste lustrum (G.B. 1938 No. 211).
9. Voorstel tot goedkeuring van het ontwerp met kostenbegroting en teekening van het werk: „Verbetering afwatering Noord-Oost Soerabaja” (G.B. 1938 No. 212).
10. Voorstel tot verstrekking van een kasvoorschot aan de N.V. „Volkshuisvesting Soerabaja” (G.B. 1938 No. 214).
11. Voorstel inzake een subsidie ad f 7500.— aan het Oranje-Comité in verband met aanstaand Regeerings Jubileum H.M. de Koningin + 10e. Begrootingswijziging (G.B. 1938 No. 215).
12. Voorstel inzake uitvoering zeewater-aquarium Dierentuin (G.B. 1938 No. 219).

13. Voorstel inzake verzoek van den heer N. Kusters om in het genot van een voorloopige uitkeering ten laste van de Gemeente te worden gesteld. (G.B. 1938 No. 221).

3 Augustus.

1. Voorstel tot intrekking van het raadsbesluit ddo. 2 Maart 1938 No. 75, betreffende den bouw van een verplaatsbare passerloods aan de Werfstraat 2e. gedeelte (G.B. 1938 No. 239).
2. Voorstel inzake onverevend gebleven, niet door verjaring getroffen vordering betreffende den afgesloten dienst 1930 (G.B. 1938 No. 247).
3. Voorstel tot goedkeuring van het ontwerp met kostenbegroting en teekeningen van het werk: „Normalisatie Pegirian 5e gedeelte" (G.B. 1938 No. 248).
4. a Subsidie 1938 Groep a Onderwijsinrichtingen en daarmede verband houdende instellingen (G.B. 1938 No. 250).
b Subsidie 1938 Groepen B, C en D. Weezeninrichtingen — Opvoedingsgestichten en Maatschappelijke Tehuizen — Steun aan Werkloozen. Diverse nuttige instellingen niet thuis behorende onder een der andere groepen (G.B. 1938 No. 251).
5. Voorstel tot wijziging van het raadsbesluit ddo. 15 December 1937 No. 316, betreffende den bouw van een wakerswoning, Openbare Inlandsche Meisjesvervolgsschool No. 2, Kaliendo. (G.B. 1938 No. 257).
6. Voorstel tot goedkeuring van het ontwerp met kostenbegroting en teekeningen van het werk: „Bouw kampongwoningen Lestistraat (Darmo)" (G.B. 1938 No. 255).
7. Voorstel tot verleening van vergunning aan C. van Ooyen voor aanleg wegen op perceel Verp. No. 9123 te Krembangan. (G.B. 1938 No. 258).

29 Augustus.

1. Voorstel inzake vermindering en vernietiging aanslagen voor perceelen aan Poelo Wonokromo (G.B. 1938 No. 274).

2. Voorstel tot goedkeuring van de ontwerp-kostenbegrooting en teekeningen van het werk: „Verbetering leiding Darmo” (G.B. 1938 No. 280).
3. Voorstel tot aanschaffing van een Nieuwe desinfectie-autoten behoeve van den Plaatselijken Gezondheidsdienst te Soerabaja +
11e begrootingswijziging dienstjaar 1938 (G.B. 1938 No. 283).
4. Voorstel tot beschikbaarstelling van een onvereffend gebleven vordering, betreffende dienst 1937 ten laste van onvoorziene uitgaven (G.B. 1938 No. 284).
5. Voorstel tot goedkeuring van de ontwerp-begrooting van kosten met teekening van het werk: „Verbetering Palmenlaan” (G.B. 1938 No. 285).
6. Voorstel tot goedkeuring van de ontwerp-begrooting van kosten met teekening van het werk: „Trottoir-aanleg Sociëteitsstraat (voor perceelen Verp. Nos. 1538 en 3076) (G.B. 1938 No. 286).
7. Voorstel tot goedkeuring van de ontwerp-begrooting van kosten met teekening van het werk: „Verbetering weg Gembong en Boengoeran bij overweg S.S.” (G.B. 1938 No. 287).
8. Voorstel tot goedkeuring van de ontwerp-begrooting van kosten met teekening van het werk: „Aanleg Inheemsche begraafplaats aan den Grisseeschen weg”. (G.B. 1938 No. 288).
9. Voorstel tot goedkeuring van de ontwerp-begrooting van kosten met teekening van het werk: „Verbetering afwatering en wegen kampong Gembong” (G.B. 1938 No. 289).

12 September.

1. Voorstel tot oplegging van een schadevergoeding aan den rekeninglooper Tan Tjing Po (G.B. 1938 No. 292).
2. Voorstel tot afschrijving van verduisterde gelden (G.B. 1938 No. 293).
3. Voorstel inzake verzoek Bouw- en Handel Mij „Bin Tajip Napis” om bijdrage in de aanlegkosten van de Hoesindwarstraat (G.B. 1938 No. 294).

4. Voorstel inzake afkoop van diverse perceelen te Pakis ten behoeve van de uitbreiding Europeesche Begraafplaats Kembang Koening (G.B. 1938 No. 303).
5. Voorstel inzake toekenning subsidie 1938 aan:
 - a de Stichting „Indo-Europeesche Sociale Zorg”
 - b Instellingen van Ziekenzorg (G.B. 1938 Nos. 304 en 305).
6. Voorstel tot het aangaan van een dading met de N.V. Nederlandsch-Indische Korverit en Cement Industrie (G.B. 1938 No. 307).

23 September.

1. Benoeming Wethouders.
2. Voorstel tot het trekken van Afdeelingen en het samenstellen van Raadscommissies (G.B. 1938 No. 309).
3. Voorstel tot goedkeuring van het ontwerp met kostenbegroo-ting en teekeningen van het werk: „Wegaanleg Darmo” (G.B. 1938 No. 311).

27 October.

1. Benoeming van een Wethouder.
2. Voorstel tot goedkeuring van de jaarstukken over 1937 van de Gemeente Spaarbank (G.B. 1938 No. 316).
3. Voorstel tot het verleenen van een subsidie aan het N.I.O.G. ten behoeve van de schoolfilm-Commissie (G.B. 1938 No. 317).
4. Voorstel tot goedkeuring van het ontwerp met kostenbegroo-ting en teekeningen van het werk: „Kampongverbetering Pasar Besar en omgeving” (G.B. 1938 No. 321).
5. Voorstel tot afkoop van diverse perceelen ten behoeve uitbrei-ding Europeesche begraafplaats Kembang-Koening (G.B. 1938 No. 325).
6. Voorstel tot vaststelling van tarieven voor openbare personen-auto's (G.B. 1938 No. 326).
7. Voorstel tot oprichting Stichting Soerabajasche Armenzorg (G.B. 1938 No. 327).
8. Voorstel inzake aankoop van obligaties. (G.B. 1938 No. 352).

7 December.

1. Voorstel tot aanschaffing van een nieuwen Gestetner-duplicator (G.B. 1938 No. 376).
2. Voorstel tot aankoop Chefswoning S.S. op het Stationsplein Goebeng (G.B. 1938 No. 379).
3. Voorstel tot goedkeuring van het ontwerp, alsmede de kostenbegrooting en teekeningen van het werk: „Bouw wakerswoning, Openbare Inlandsche Meisjesvervolgsschool No. 2 te Kaliondo (G.B. 1938 No. 383).
4. Voorstel tot goedkeuring van het ontwerp met kostenbegrooting en teekeningen van het werk: „Verbreeding brug Patoek”. (G.B. 1938 No. 393).
5. Voorstel tot goedkeuring van het ontwerp met kostenbegrooting en teekeningen van het werk: „Verbreeding en verbetering Embong Malang (G.B. 1938 No. 394).
6. Voorstel tot goedkeuring van het ontwerp met kostenbegrooting en teekeningen van het werk: „Wegverbetering voor de S.S.-kantoren aan den Stationsweg Kotta”. (G.B. 1938 No. 395).
7. Voorstel tot goedkeuring van het ontwerp met kostenbegrooting en teekeningen van het werk: „Wegaanleg Goenoengsarie (2e gedeelte) (G.B. 1938 No. 396).
8. Voorstel tot goedkeuring van het ontwerp met kostenbegrooting en teekeningen van het werk: „Wegaanleg Karangmendjangan (G.B. 1938 No. 397).
9. Voorstel tot goedkeuring van het ontwerp met kostenbegrooting en teekeningen van het werk: „Aanleg weg Kalimati Wetan” (G.B. 1938 No. 398).
10. Voorstel tot goedkeuring van het ontwerp met kostenbegrooting en teekeningen van het werk: „Aanleg betonnen voetpaden op de Europeesche begraafplaats Kembang Koening”. (G. B. 1938 No. 399).
11. Voorstel tot goedkeuring van het ontwerp met kostenbegrooting en teekeningen van het werk: „Bouw goedang en een tweetal schuilkelders ten behoeve van den Luchtbeschermingsdienst”. (G.B. 1938 No. 400).

23 December.

1. Goedkeuring geloofsbrieven van de nieuwe verkozen raadsleden (vacatures van de Heeren: Dr. Ch. A. R. D. Snell — Ir. F. Engelken — Drs. J. J. Tissing — H. Meyer Jzn — en Mr. T. F. H. Postma).

28 December.

1. Voorstel tot voorloopige vaststelling Begrootingsrekening 1937 (G.B. 1938 No. 409).
 2. 13e Begrootingswijziging dienstjaar 1938 (G.B. 1938 Nos. 411 en 426).
 3. Voorstel inzake invoering van het Instituut van plaatsvervangende Wethouders (G. B. 1938 No. 413).
 4. Voorstel inzake vernieuwing overeenkomst met de N.V. Aniem, betreffende de elektrische straatverlichting (G.B. 1938 No. 418).
 5. Voorstel inzake verzoek firma Martak om verlenging van den termijn voor aanwijzing van derden inzake verkoop grond te Blaoran (G.B. 1938 No. 421).
 6. 14e. Begrootingswijziging dienstjaar 1938 (G.B. 1938 No. 425).
-

HOOFDSTUK V. GEMEENTE PERSONEEL.

Personeel.

Op 31 December 1938 waren de volgende diensthoofden, afdeulings- en onderafdeulingschefs, gerangschikt naar de onderscheidene diensttakken in dienst der Gemeente.

I. *Gemeente-Secretarie*: W. H. J. J. Passtoors, Secretaris.

1. *Algemeene Zaken*: Th. W. van Kempen, Administrateur, Chef
(met buitenlandsch verlof.)
Mr. B. H. W. Th. Schattenkerk, Referendaris, wnd. Chef.
Mevr. J. C. Dickhut-Reynaert, Ongegrueerd Referendaris.
Mevr. L. J. Ch. Seelig-Buning,
Kantoorhoofd.
Mevr. C. M. Huppe-Pletscher,
Archivaresse.
2. *Juridische Zaken*: Mr. J. J. W. Klein, Redacteur.
3. *Contrôle Financiën*: W. F. Joanknecht, Gemeente Accountant,
A. M. Boers, Ontvanger, tewerk gesteld op de Afdeeling Contrôle Financiën (met buitenlandsch verlof).
O. van Rossum, Adj. Accountant 1e kl.
4. *Belastingen*: A. Levy, Chef.
5. *Sociale Zaken*: J. H. W. Pfeyffer, Referendaris, Hoofd.
6. *Contrôledienst*: F. Dijkstra, Chef.
7. *Centrale Boekhouding*: C. van Schelven, Chef.
S. A. de Bruin, Boekhouder 1e kl. (met buitenlandsch verlof).
W. F. Camerik, Boekhouder 1e kl.
8. *Ontvangerskantoor*: B. Schansman, Adj. Accountant 1e kl. tewerk gesteld b/d Ontvangersdienst.
L. A. J. Urich, Boekhouder 2e kl.

9. *Inkoopkantoor en Magazijndienst*: J. F. Lapré, Chef.

II. A. *Publieke Werken*: Ir. R. Heida, Hoofd.

B. *Gemeente Werken*: Ir. H. Veer, Chef.

1. *Ontwerp- en Teekenbureau*: L. H. Schenkenberg van Mierop,
Hoofdopzichter.

2. *Uitvoering nieuwe werken*: J. W. van Blyenburgh, Hoofdop-
zichter R. Soejitno, Opzichter.

3. *Onderhoud*: M. H. Nederpelt, Architect,

4. *Algemeene Begraafplaatsen*: } Hoofd (met buitenlandsch
verlof).

5. *Plantsoendienst*: } M. Soebjako, Hoofdopzichter,
wnd. Hoofd.

6. *Reinigingsdienst*: E. W. P. Niggebrugge, Hoofdopzichter.

7. *Betonwerkplaats en asfaltbetonmenginstallatie*: A. Telusa,
Opzichter daggeld.

C. *Rooiwezen, Bouwpolitie en Stadsontwikkeling*:

Ir. A. Scheffer, Chef (met buitenlandsch
verlof).

J. F. Valkenhoff, Onderhoofd, wnd. Chef
Bouw- en Woningtoezicht.

J. M. Nykamp, wnd. Hoofd Stadsontwik-
keling.

III. *Bedrijven*.

1. *Grond-, Woning- en Passerbedrijf*: E. C. Neyndorff, Hoofd.

2. *Passerbedrijf*: H. A. Soute, Onderhoofd.

3. *Waterleiding*: Ir. R. A. Arnold Bik, Chef Exploitatie.

J. J. Th. Renaud, Onderhoofd.

4. *Werkplaats*: F. Stomps, Hoofdmachinist.

5. *Veterinair Hygienische Dienst*: Dr. J. P. Fooy, Hoofd.

6. *Slachthuis*: M. Soerjadji, Indisch Veearts.

IV. *Gezondheidsdienst*: W. C. van Raadshoven, Hoofd
P. G. D.

E. K. Walandouw, Gemeente Arts.

V. *Burger Ambachtsschool*: A. W. Blokland, Hoofd B. A. S.

VI. *Ambachtsleergang*: G. Meyer, Directeur.

MUTATIES: Gedurende het verslagjaar hadden de volgende mutaties onder het personeel plaats.

M u t a t i e s	1938	1937	1936	1935
Benoemingen en bevorderingen . . .	58	135	157	101
Eervol ontslagen	30	28	45	56
Op wachtgeld gestelden	2	1	2	8
Sterfgevallen	11	10	10	9
Toegekende buitenlandsche verloven wegens langdurigen dienst . . .	5	4	10	5
Op non-actief gestelden	1	1	1	5
Toegekende binnenlandsche verloven wegens langdurigen dienst . . .	16	35	37	26
Buitenlandsche ziekteverloven en/of verlengingen	2	—	—	—
Binnenlandsche ziekteverloven en/of verlengingen	29	21	16	9
Verleende Gemeente Pensioenen tot ulto. van het jaar	1	3	4	30
Verleende Gem. Wed- en Weezenpen- sioenen tot ulto. van het jaar . .	12	5	5	36
Verleende Gem. Onderstanden tot ulto. van het jaar	63*)	55	48	43

In verslagjaar werden vastgesteld :

- a. Verordening regelende de positie en de inkomsten van het personeel in dienst van de Stadsgemeente Soerabaja, gedurende den tijd van verplichten krijgsdienst in Nederlandsch-Indië.
- b. Verordening regelende de rangorde van ambtenaren in dienst der Stadsgemeente Soerabaja, zoomede de wijze van bevordering tot betrekkingen bij die Stads-gemeente.

*) Hierin begrepen de loopende onderstanden, waarvan de termijn werd verlengd.

- c. Verordening tot regeling der Bezoldiging en hetgeen daarmee verband houdt, voor de ambtenaren in dienst der Stadsgemeente Soerabaja.
 - d. Verordening tot wijziging van de Soerabajasche Ambtenaarsverordening.
 - e. Verordening op het verleen van verlof naar het buitenland aan ambtenaren in dienst der Stadsgemeente Soerabaja.
 - f. Verordening regelende de rangschikking in klassen van reizigers die voor rekening der Stadsgemeente Soerabaja van en naar Nederlandsch-Indië reizen.
-

HOOFDSTUK VI. GEMEENTELIJKE ADMINISTRATIE.

§ 1. Algemeene Zaken.

Bij de afdeeling Algemeene Zaken werden in 1938 in totaal 15610 stukken behandeld tegen 16410 in 1937.

Het aantal ingekomen stukken bedroeg 11318 of 821 minder dan het vorig jaar (12139).

Het aantal uitgaande stukken bedroeg in 1938 in totaal 4292 of 21 meer dan in 1937 (4271).

Hiervan werden aan den Stadsgemeenteraad 173 stukken ter kennisneming (Lijst Ingekomen Stukken) aangeboden tegen 167 in 1937.

Naar de voornaamste rubrieken hadden de stukken betrekking op :

	Ingekomen	Uitgaande
Aanbestedingen	6	1
Ambtenaren.	1001	416
Arbeidsbeurs	19	4
Armenzorg	131	29
Bad- en privaatgebouwen. . . .	16	8
Begraafplaatsen	106	71
Belastingen:		
a. Drankbelasting	219	19
b. Inkomstenbelasting	67	44
c. Wegenbelasting	30	40
d. Straatbelasting.	698	119
e. Overige belastingen	240	114
Bouwverordening (Processen-verbaal)	356	41
Bouw- en Woningtoezicht . . .	279	137
Brandweer	29	20
Bruggen en duikers.	30	18
Concessies	64	35

	Ingekomen	Uitgaande
Decentralisatie (Gemeente-aangelegenheden)	35	33
Eigendoms- en beheersaanvragen	357	229
Financiën	380	230
Gebruik van wegen (afstand tijdelijk gebruik)	370	81
Gemeente-verordeningen	134	135
Grond- en Woningzaken	523	327
Gezondheid inclusief contrôle levensmiddelen	727	250
Hinderordonnantie	590	27
Kunst- en Wetenschappen	12	7
Landszaken	166	71
Onderwijs (Gemeente en studietoelagen)	901	536
Onroerende- en roerendegoederen	42	22
Passerwezen	58	25
Petroleum-Ordonnantie	702	34
Politiezaken	374	37
Rapporten en verslagen	102	52
Reinigingsdienst	32	15
Rioleering- en Assainering	144	126
Subsidiën	179	106
Uiterwaarden	111	38
Verkeer- en Vervoer	309	124
Verlichting	33	28
Veterinair Hyg. Dienst en Slachthuis	112	60
Volkshuisvesting	28	14
Vuurwerk (opslag en verkoop)	41	—
Waterleiding	149	74
Warongs	749	16
Wegen, straten, pleinen (aanleg, onderhoud)	104	94
Overige zaken	558	415

Aan de afdeling Algemeene Zaken werd in 1938 aan leges ontvangen f 2.444,52 tegen f 2.939,79 in het voorgaande jaar.

In de door Burgemeester en Wethouders of den Burgemeester uitgereikte besluiten hadden in 1938 de volgende mutaties plaats:

Vergunningsbesluiten	Nieuw verleend 1938	Ingetrokken 1938
Warongs	218	28
Andere vergunningen uit hoofde van de Hinder-Ordonnantie . .	472	47
Grondhuren	351	28
Petroleum opslag	16	—
Logement en drankverordening. .	97	5
Broodbakkerijen	12	1
Melkerijen	8	—
Vleeschhouwerijen	39	3

§ 2. Bevolkingsregistratuur.

Sedert 1 Januari 1919 bezit de Stadsgemeente Soerabaja een bevolkingsbureau. Het werd ingesteld bij verordening van den Gemeenteraad ddo. 28-10-'18 (J.C. 1919 No. 9).

De bevolkingsregisters worden gehouden voor:

- Europeanen en met deze gelijkgesteld;
- Chineezzen voor zoover niet met Europeanen gelijkgesteld;
- Arabieren en andere Vreemde Oosterlingen.

Een bevolkingsregister voor de Inheemsche Bevolking is nog niet ingesteld wegens het gemis van een Burgerlijken Stand voor een verplichte naamsaanneming door deze bevolkingsgroep.

Aan de afdeling Bevolking is de uitvoering opgedragen van de Soerabajasche Bevolkingsverordening en van de Kiesordonnanties Gemeenteraden.

Gegevens van het publiek.

Voor wat betreft de aangiften van geboorten en sterften, vestiging in- en vertrek uit de Gemeente, huwelijken, echtscheidingen en erkenningen, moge worden verwezen naar Hoofdstuk II Bevolking.

De aantallen verhuizingen binnen de Gemeente der groepen Europeanen, Chineezzen, Arabieren en andere Vreemde Oosterlingen hebben onderscheidenlijk bedragen 4714, 4011, 177 en 40.

Gegevens Burgerlijken Stand.

Gedurende het verslagjaar werden in het begin van iedere maand door eenige ambtenaren van de onderafdeeling Bevolking ten bureele van den Burgerlijken Stand, den Raad van Justitie, den Kapitein der Arabieren en den Pengoeloe, gegevens verzameld met het doel, deze in het Bevolkingsregister te verwerken.

Geregistreerd werden de onderstaande gegevens betreffende:

Bevolkings- groep	Geboorten		Huwe- lijken	Echt- schei- dingen	Erken- ningen		Overlijden	
	Jongens	Meisjes			Jongens	Meisjes	Mannen	Vrouwen
Europeanen	323	302	258	60	22	27	126	99
Chineezen	559	493	106	15	50	45	217	122
Arabieren	35	15	23	31	—	—	19	9
Andere Vr. O.	2	—	—	—	—	—	—	—

Inlichtingen uit het Register :

Gedurende het verslagjaar zijn 25163 opgaven gedaan aan verschillende Provinciale en Gouvernementsdiensten, inzonderheid aan den Resident van Soerabaja, de Politie, den P.T.T. dienst, de S.S., de Weeskamer, 's Landsbelastingdienst en den Militie Commissaris.

Het aantal mondeling en telefonisch gegeven inlichtingen is zelfs bij benadering niet vast te stellen.

Aan den Gouvernements Belastingdienst alleen zijn rond 5800 gegevens ten aanzien van vertrek uit- en vestiging in de Gemeente verstrekt.

Al deze inlichtingen werden gratis verstrekt.

Aan leges betaald door particulieren voor verstrekte inlichtingen is in het afgelopen jaar totaal f 1443,28 ontvangen.

Overtredingen.

Het aantal opgemaakte processen-verbaal t/z overtredingen der Bevolkingsverordening heeft 796 bedragen.

§ 3. Afdeeling Belastingen.

I. Belasting-Verordeningen en daaruit voortvloeiende werkzaamheden. Aan de Afdeeling Belastingen is de uitvoering en administratie opgedragen van de ondervolgende verordeningen, t.w.:

1. Verordening tot heffing eener Gemeentelijke Inkomstenbelasting (1933);
 - 1a. Verordening tot heffing eener Gemeentelijke Inkomstenbelasting van forensen;
 - 1b. Verordening tot heffing van opcenten op de hoofdsommen der aanslagen in de Landsinkomstenbelasting in de Stads gemeente Soerabaja;
2. Verordening tot heffing en invordering eener belasting op het houden van openbare gemakkelijheden in de Stadsgemeente Soerabaja;
3. Verordening tot heffing van eene belasting op het gebruik maken der wegen met voertuigen in de Stadsgemeente Soerabaja;
4. Verordening tot het heffen van eene belasting van Naamlooze Vennootschappen, Commanditaire Vennootschappen op aandelen, onderlinge Verzekeringsmaatschappijen, Vereenigingen of Stichtingen, welke een beroep of bedrijf uitoefenen en Coöperatieve vereenigingen;
5. Verordening tot heffing en invordering van een belasting onder den naam van „Vergunnings- en Verlofrecht” in de Stadsgemeente Soerabaja;
6. Verordening op de heffing en invordering van een hondenbelasting in de Stadsgemeente Soerabaja;
7. Verordening op het maken van reclame in de Stadsgemeente Soerabaja;
8. Verordening tot het heffen van een belasting op het maken van reclame in de Stadsgemeente Soerabaja (ingevolge artikel 7 der Reclame-Verordening);
9. Verordening tot heffing en invordering van een belasting op den verkoop en aanmaak van vuurwerk;
10. Verordening tot heffing en invordering van een belasting onder den naam van „Straatbelasting”;

11. Het toezicht op de naleving van de voorschriften der „Ordonnantie op de Loonbelasting” met betrekking tot de betaling van die belasting door middel van loonzegels.

II. WERKZAAMHEDEN.

ad. 1, 1a en 1b (Inkomstenbelasting).

Gedurende verslagjaar werden geregeld en door den Stadsgemeenteraad vastgesteld 120 aanslagen (suppletoire en navorderingsaanslagen inbegrepen) tot een totaal bedrag van f 4551,95. t.w.:

66-aanslagen over 1938 tot een bedrag van f	787,40	(Forensen)
26 „ „ 1937 „ „ „ „ „ „	359,62	(idem)
9 „ „ 1936 „ „ „ „ „ „	145,66	
13 „ „ 1935 „ „ „ „ „ „	1614,39	
6 „ „ 1934 „ „ „ „ „ „	1644,88	

Totaal 120 aanslagen tot een totaal bedrag f 4551,95

Van de voorloopig opgelegde aanslagen 1934 en 1935 werden 15 definitief geregeld en vastgesteld, welke aanslagen een totaal vermeerdering geven van onderscheidenlijk f 1521,50 en f 1468,89, welke totalen in het hierboven genoemde bedrag begrepen zijn.

Wegens verleende verminderingen en/of vernietigingen werd gedurende verslagjaar gerestitueerd een bedrag van f 10804,64. De ontvangsten der Inkomstenbelasting 1935 en vorige jaren, Inkomstenbelasting 1936 en Forensenbelasting, geraamd respectievelijk op f 10.000.—, P. M. en f 2000.— bedroegen onderscheidenlijk f 28.296,81, f 316,74 en f 1119,17.

Van het Gouvernement werd ontvangen aan opcenten op de Landsinkomstenbelasting een bedrag van f 268.037.— De raming bedroeg f 265.000.—.

ad. 2. (Vermakelijkheidsbelasting).

Gedurende verslagjaar werden ontvangen 3077 aangiften terzake afstempeling van toegangsbewijzen tot een totaal bedrag van f 214.648,67,

Ontvangen werden 231 aanvragen om restitutie van betaalde belasting, wegens inlevering van onverkochte toegangsbewijzen. Gerestitueerd werd aan belasting f 28.314,68.

De ontvangsten van deze belasting geraamd op f 166.000.— hebben netto bedragen f 187.282,90.

ad. 3. (Voertuigenbelasting).

Van deze belasting loopt het belastingjaar van Juli tot en met 30 Juni van het daarop volgende jaar.

De belasting moet tegelijk bij het doen der aangifte worden voldaan, terwijl bij niet tijdige voldoening de aanslag ambtshalve wordt opgelegd en met 10% verhoogd.

Vanaf 1 Juli 1938 tot ultimo December 1938 werden ontvangen 636 aangiften tot een totaal bedrag van f 9968,24.

Opgelegd werden 399 ambtshalve aanslagen tot een bedrag van f 3116,30.

Wegens verleende ontheffingen en/of vernietigingen der aanslagen van beide belastingen werd in 1938 gerestitueerd een totaal bedrag van f 70,47.

De ontvangsten geraamd op f 89.000.— bedroegen netto f 98247,02 in welk bedrag begrepen is een van f 83707.— wegens ontvangsten t.z. rijwielbelasting.

Geraamd werd oorspronkelijk een bedrag van f 185.000.— t.z. aandeel in de Centrale Motorvoertuigenbelasting c.q. benzine accijns, hetwelk later werd omgesmolten in de uitkeering uit hoofde van de Financiële verhouding.

ad. 4. (Vennootschappenbelasting).

Opgelegd werden in 1938, 655 aanslagen over 1938 tot een bedrag van f 106.356,48 en 73 aanslagen over voorgaande jaren tot een bedrag van f 8.326,26 t.w.:

40	aanslagen over 1937 tot een bedrag van f 3972,10
23	„ „ 1936 „ „ „ „ 2327,91
7	„ „ 1935 „ „ „ „ 1401,25
3	„ „ 1934 „ „ „ „ 625,—

Gedurende verslagjaar werd dus in bovenbedoelde belasting aangeslagen tot een totaal bedrag van f 114.682,74.

Wegens verleende ontheffingen werd gerestitueerd een bedrag van f 689,90.

De ontvangsten begroot op f 100.000.— bedroegen netto f 111.238,30.

ad. 5. (Vergunnings- en Verlofsrecht).

Ook voor deze belasting loopt het belastingjaar van 1 Juli t/m 30 Juni van het daarop volgende kalenderjaar.

In 1938 werden opgelegd 293 aanslagen van het belastingjaar 1938/1939 tot een bedrag van f 20.128,50, 42 aanslagen over 1937/1938 tot een bedrag van f 976,51.

Het totaal der in 1938 opgelegde aanslagen bedroeg derhalve f 21.105,01.

Wegens intrekking der verleende vergunningen werd gerestitueerd een bedrag van f 169,25.

De ontvangsten geraamd op f 20.000.— bedroegen in 1938 netto f 21.719,97.

ad. 6. (Hondenbelasting).

Evenals bij de voertuigenbelasting is het belastingjaar van deze belasting niet het kalenderjaar, doch loopt van 1 Juli t/m 30 Juni van het daarop volgende kalenderjaar.

Ingediend werden in 1938, 3150 aangiften voor het belastingjaar 1938 en 1939 tot een bedrag van f 28.356,25 en 355 aangiften voor het belastingjaar 1937 en 1938 tot een bedrag van f 1268,06. Het totaal der in 1938 ingediende aangiften bedroeg dus f 29.624,31. Gedurende verslagjaar werden verstrekt 181 penningen, (zg. baby-penningen) voor honden, waarvoor nog geen belasting verschuldigd was, t.w.: 59 stuks voor het jaar 1937-1938 en 122 stuks voor het jaar 1938/1939.

De aan de Gemeente verschuldigde kosten dezer penningen bedroegen totaal f 45,25.

Aan duplicaat-penningen werd gedurende verslagjaar ontvangen f 49,25.

In totaal werd in het jaar 1938 gerestitueerd een bedrag van f 344,30. De ontvangsten dezer belasting geraamd op f 24000.— hebben netto bedragen f 28.023,31.

ad. 7 en 8. (Reclamebelasting en Reclamerechten).

Tot goed begrip zij medegedeeld, dat Reclamebelasting geheven wordt van alle te maken reclame, terwijl voor het gebruik maken van Gemeentelijke Reclameborden of van andere aan de Gemeente toebehoorende of bij de Gemeente in beheer zijnde voorwerpen bovendien reclamerechten verschuldigd zijn.

Het is opgevallen, dat hoe langer hoe meer gebruik wordt gemaakt van Prospecti en andere boekwerkjes, waarvoor tot nog toe het tarief voor strooibiljetten werd toegepast.

Thans wordt overwogen het tarief te splitsen in dat voor enkel- en meerbladige strooibiljetten.

Gedurende het jaar 1938 werden afgegeven 2104 vergunningen t.z. Reclamebelasting en 58 vergunningen t.z. Reclamerechten tot een totaal bedrag van resp. f 26.779,76 en f 3.421,50.

Wegens intrekking van vergunningen werd gerestitueerd aan Reclamebelasting f 358,63, aan Reclamerechten f 16,50.

De raming der ontvangsten voor het jaar 1938 bedroeg voor de Reclamebelasting f 25.000, voor de Reclamerechten f 3.600.

Ontvangen werd aan belasting f 26.440,93, aan rechten netto f 3.447,58.

Het laatste uit den verhuur van 52 Gemeentelijke aanplakborden waarvan de huur $\pm$ f 66,— bedraagt.

ad. 9. (Vuurwerkbelasting).

In deze belasting worden niet, zooals bij het „Vergunnings- en Verlofsrecht“, alle vergunninghouders betrokken:

Eerst bij daadwerkelijke verkoop heeft aanslag in de belasting plaats.

Naar aanleiding van door eenige vergunninghouders ingebrachte bezwaren tegen het huidige tarief wordt thans tariefsverlaging overwogen, welke meer in overeenstemming is met de financiële draagkracht der belastingplichtigen.

Voor 1938 was de raming f 3800.— en de opbrengst f 4225.—

ad. 10. (Straatbelasting).

Kon in het vorige jaarverslag de verwachting worden uitgesproken, dat althans voor de perceelen met Westersche eigendom, de administratie in betrekkelijk korten tijd de moeilijkheden te boven zou komen, de praktijk heeft deze verwachting niet bevestigd.

Speciaal in de benedenstad zijn nog talrijke onjuistheden in de opnamen aan het licht gekomen, in hoofdzaak ontstaan door het ontbreken van behoorlijke aanduiding der erfafscheiding en verpondingsnummers. Hierdoor bleken verschillende aangeslagen mede te zijn aangeslagen voor objecten welke niet hun eigendom waren.

De Dienst van Publieke Werken (Bouw en Woningtoezicht) hiervan op de hoogte gebracht, zegde de eigenaren aan, de verpondingsnummers en afscheidingen aan te brengen. Ook bleken de opnamen niet steeds overeen te komen met de meetbrieven, waardoor kleine verschillen ontstonden, welke later werden hersteld.

Daarnaast heeft de hernummering nieuwe verschillen gebracht, welker oplossing in het bijzonder voor vroeger ongenummerde perceelen, mede zeer veel onderzoek ter plaatse eischt, ja zelfs geheel nieuwe opnamen noodzakelijk heeft gemaakt.

Wat de perceelen met inlandsche rechten betreft, hiervoor komen, zooals trouwens verwacht was, ook thans nog zeer vele bezwaren binnen, zelfs nog betrekking hebbende op aanslag over het jaar 1937 en het gemis van een bevolkingsregister, doch ook van een behoorlijke registratie der inheemsche perceelen doet zich wel zeer sterk gevoelen.

Over het algemeen is de aanduiding omtrent de ligging der perceelen in de registers der Inl. Verp. zeer summier, terwijl voor reeds sedert jaren verkochte objecten nog steeds de oude eigenaren als rechthebbenden staan ingeschreven.

Dit laatste vindt zijn oorzaak in het feit, dat de verkoop dikwijls niet ter kennis van het Wijkhoofd wordt gebracht.

Door dit alles wordt een juiste aanslag zeer bemoeilijkt, terwijl na herstel van het gepleegde verzuim intusschen menig per-

ceel reeds weder aan derden blijkt te zijn overgegaan, eveneens zonder kennisgeving aan het betrokken Wijkhoofd. Zoo is het voorgekomen, dat vóór hetzelfde perceel in 1 Belastingjaar drie, ja vier keer ontheffing moest worden verleend.

Daarbij komt nog, dat vele inheemschen zich van de hun uitgereikte aanslagen, zoo zij meenen dat die onjuist zijn of ten onrechte zijn opgelegd, niets aantrekken en eerst als de verordening in haar volle zwaarte op hen wordt toegepast, reclameeren en de afdeeling overstelpt wordt met werk, dat, in verband met de geringe finantieele draagkracht van betrokkenen, met spoed moet worden verricht.

Door het groot aantal mutaties bleken de zg. stamkaarten (de verzamelkaart waarop alle perceelen van één belastingplichtige worden geregistreerd) zóó onoverzichtelijk te zijn geworden, dat de aanslag, welke wordt opgelegd van deze kaarten, na contrôle met de perceelskaarten, zeer veel tijd vorderde en in Mei van verslagjaar nog tot een belangrijk bedrag aan aanslagen moest worden geregeld. In verband met de in de verordening gestelde betalingstermijnen, gesteld op resp. 2, 4 en 6 maanden na uitreiking van den aanslag werd toen, in overleg met den Gemeente-Accountant naar middelen gezocht, om den aanslag vlotter te kunnen doen plaats hebben, teneinde de vervaldatum van de laatste betalings termijn, in ieder geval nog binnen het belastingjaar te doen vallen en werd naast het kaartsysteem een ontheffings-, een stamregister en een bezwaarschriftregister ingevoerd, zoodat aantekeningen op de stamkaarten geheel achterwege kunnen blijven en bij overgang van perceelen volstaan kan worden met eenvoudige afvoering van de betreffende stamkaart.

De kaarten zijn daardoor overzichtelijker geworden.

Ongetwijfeld zijn de werkzaamheden der afdeeling daarmee weder uitgebreid, doch deze uitbreiding is alleszins gemotiveerd.

In het laatst van verslagjaar werden wederom een veertigtal straten aan de in art. 5 bedoelde stratenlijst toegevoegd.

Voor deze zal in 1939 voor het eerst straatbelasting worden geheven.

Ook in verslagjaar verleende de Inspectie van Financiën bij herhaling haar medewerking door opgaven betreffende de voor

de verponding vastgestelde huurwaarden, welke ingevolge besluit van den Stadsgemeenteraad ddo. 29/9-'37 No. 224 ook voor de Straatbelasting als huurwaarde geldend wordt geacht.

Wat de perceelen in erfelijk individueel bezit betreft, door het Inh. B.B. werd zooveel mogelijk medewerking verleend.

Ook dit jaar eischte een juiste bezorging der aanslagen voor inh. perceelseigenaren zeer veel zorg en arbeid.

Alleen voor het opsporen van adressen van belastingplichtigen die verhuisd waren, zijn gedurende twee maanden drie dag-gelders tewerk gesteld.

In de loop van het jaar werden nog vier daggelders aange-steld, die een onderzoek instelden naar de huurstijging voor die perceelen waarvoor een aanslag berekend op basis van 5% van de huurwaarde was uitgereikt.

Dit onderzoek heeft ruim drie maanden geduurd. Hierbij is gebleken, dat in het algemeen een niet onbelangrijke huurstijging heeft plaats gehad. Deze stijging is echter zeer verschillend en niet in een gemiddeld percentage vast te leggen.

Aan het eind van verslagjaar waren ter afdeeling boven de formatie zeven daggelders werkzaam.

In 1938 werden geregeld 13472 aanslagen voor het belastingjaar 1938 tot een bedrag van f 310.271,48 en 558 aanslagen voor het belastingjaar 1937 tot een bedrag van f 3660,33.

Er werd voor een bedrag van f 21.968,09 aan ontheffingen verleend, terwijl gerestitueerd werd voor een bedrag van f 941.895. De netto-ontvangsten hebben bedragen f 371.042, 74.

Hierbij moge erop worden gewezen, dat een belangrijk gedeelte van den aanslag 1937 voor wat betreft de laatste termijn eerst in 1938 invorderbaar werd.

Tenslotte volgde hier nog een overzicht per 1 November 1938 van de in verslagjaar geregelde aanslagen ingedeeld naar bevolkingsgroepen en naar de rechten op de perceelen uitgeoefend.

OVERZICHT AANSLAG STRAATBELASTING.

1938.

	Aantal belasting- plichtigen	Aantal objecten	Bedrag v/d aanslag verdeeld naar het recht, dat op de objecten rust						Totaal be- drag v/d aanslag n/rechten.
			Eigendom	Opstal	Erf- pacht	Inh. B.	Stbl. 1918	Diver- sen	
Vennootschappen	600	4500	103600.—	650.—	2350.—	100.—	—.—	100.—	106800.—
Europeanen	1300	2600	78500.—	125.—	400.—	—.—	100.—	450.—	79575.—
Chineezen	700	2500	46500.—	1250.—	—.—	—.—	1350.—	200 —	49300.—
Arabieren en A. V. O.	1350	3450	28000.—	1200.—	150.—	—.—	300.—	250 —	29900.—
Inheemschen	8700	11800	4300.—	300.—	—.—	33000.—	7450.—	150.—	45200.—
	12650	24850	260900 —	3525.—	2900.—	33100.—	9200.—	1150.—	310775 —

ad. 11. (Loonbelasting).

Het aandeel der Afdeeling Belastingen in de werkzaamheden ter uitvoering der Loonbelasting onderging ook in 1938 geen wijziging.

Ondanks het feit, dat er reeds in 1937 (vide schrijven van het Hoofd der Afdeeling Belastingen aan het College van Burgemeester en Wethouders dd. 5/3-'37) met nadruk op een stagnatie in de werkzaamheden van de eigenlijke taak der controleurs werd gewezen, kreeg ook in verslagjaar de Afdeeling Loonbelasting van het Centraal Kantoor voor de Statistiek — vide schrijven No. 430/51/D. O. III dd. 9/3-'38 — opdracht, om ten behoeve van het —
—
duarte-onderzoek gegevens te verzamelen.

Hiermede was, evenals in 1937 een maand gemoeid.

Straatcontrôle.

Het systeem, om alle straten alphabetisch en huis voor huis, aan een contrôle te onderwerpen, werd ook in 1938 toegepast.

Op een klein aantal straten en gangen na, zijn alle straten bereids gecontrôleerd, terwijl de rest nog in den loop van 1939 zal worden bezocht, zoodat dan een geheel overzicht wordt verkregen.

Hoewel uiteraard de contrôle van vele straten in de armste buurten, vanwege hun behoeftige bevolking, praktisch niet veel nut heeft, is toch gebleken, dat men ook daar nog kleine bedrijven aantreft, welke loonbelasting verschuldigd zijn, zoodat ook in deze buurten geregeld contrôle wenschelijk is.

Nacontrôle.

De contrôle op de indiening der loonlijsten werd door de invoering der kartotheek, welke door opgaven der Afdeeling Bevolking geregeld wordt aangevuld en uitgebreid, vereenvoudigd.

Na het verstrijken van den voor het indienen der lijsten bepaalden termijn — praktisch in het begin van de daarop volgende maand — werd aan de hand van de resterende kaarten geregeld geconstateerd, dat nog zeer veel werkgevers in verzuim waren.

Aangezien aanmaningen tot indiening niet steeds het gewenschte resultaat hadden, was nacontrôle wel noodzakelijk, ook mede in verband met de, bij het op kaart brengen, geconstateerde verschillen met vroegere loonopgaven.

Vooral particulieren en werkgevers van zeer kleine bedrijven maakten zich nog vaak aan overtreding van diverse bepalingen schuldig, hetzij uit nalatigheid hetzij uit onwetendheid, zoodat zij steeds opnieuw op de voorschriften der Ordonnantie moesten worden gewezen. Speciaal niet-Europeesche belastingplichtigen bleken nog steeds niet op de hoogte te zijn der bepalingen.

Door deze uitgebreide en derhalve tijdroovende werkzaamheden nam de nacontrôle in verslagjaar de voornaamste plaats in. De speciale contrôle op de slagers vergde weer veel tijd.

De avond-contrôle op het Jaarmarkt-terrein bleef dit jaar, met het oog op de in de Ordonnantie vastgestelde uren, op verzoek van het Hoofd der Inspectie, achterwege.

Administratie.

De gevolgde werkwijze is onveranderd gebleven; hiervoor moge korthedshalve worden verwezen naar het verslag van 1937.

Ingediende Rapporten.

De groote soepelheid, waarmede vele gevallen van overtreding behandeld werden, bracht met zich mede, dat het aantal rapporten in verslagjaar sterk daalde.

Werden in 1937, 109 rapporten ingediend, in 1938 bedroeg dit aantal 60.

	Bijvordering:	Schikking:	Strafvervolgning:
1937	ruim f 5000.—	f 115,—	(1) f 25,—
1938	ca. f 6000.—	f 95,—	(1) f 15,—

1 rapport vernietigd

10 Rapporten nog in behandeling bij de Inspectie van Financiën.

Ingediende Loonlijsten.

Blijkens onderstaande opgave is het aantal ingediende lijsten het geheele jaar door vrijwel constant gebleven:

	1937		1938	
	waarvan		waarvan	
	Werkgevers: Bedrijven:		Werkgevers: Bedrijven:	
Ie Kw.	6683	2769	6850	2936
Ile „	6489	2890	6893	2969
IIIe „	6927	2956	6865	3066
IVe „	6924	2946	6887	3017

De stijging van het aantal bedrijven zal vermoedelijk het gevolg zijn van de economische opleving.

Gecontrôleerde werkgevers.

Onderstaand volgt een opgave van het aantal bezochte werkgevers, ingedeeld naar landaard:

1937

Totaal	Eur.	Inh.	Chin.	Jap	Arab.	B. I.	Men	Amb.	Arm.	Mad.
Ie kw. 1837	859	345	517	40	23	5	5	21	8	14
IIe kw. 3434	1579	630	919	40	187	4	13	46	10	6
IIIe kw. 4086	1486	1292	974	42	115	19	32	70	5	56
IVe kw. 2911	951	928	878	45	59	9	19	15	5	2
12268	4875	3195	3288	167	384	37	69	152	28	78

1938

Totaal	Eur.	Inh.	Chin.	Jap	Arab.	B. I.	Men	Amb.	Arm.	Mad.
Ie kw. 1011	688	56	224	8	27	4	1	3	—	—
IIe kw. 2053	795	508	623	22	44	9	6	4	4	38
IIIe kw. 3051	1098	992	764	55	22	7	14	36	—	63
IVe kw. 4400	752	2340	1185	34	16	6	15	36	4	12
10515	3333	3896	2796	119	109	26	36	79	8	113

De vermindering van het aantal bezochte werkgevers vindt zijn oorzaak in het feit, dat drie controleurs hun militieplicht hadden te vervullen, waardoor elk hunner een maand geen dienst kon verrichten.

Voorts werd één controleur in het begin van October overgeplaatst en eerst in November door een nieuwen vervangen, die zich ook eerst moest inwerken.

Opbrengst Loonzegels.

De opbrengst beweegt zich steeds in stijgende lijn. Waren blijkens opgave der Inspectie van Financiën de totaal-verkoopen der loonzegels bij de postkantoren te Soerabaja over 1935 en 1936 resp. f 521.001,70 en f 549.931,07, in 1937/1938 bedroegen deze resp:

1937 (4%)		1938 (3%)	
51.547.50		63.530.97	
41.892.10		35.529.87	
45.422.91	138.862.51	35.373.21	134.434.05
57.703.55		50.557.23	
42.668.20		37.403.67	
49.098.22	149.469.97	38.939.83	126.900.73
63.660.80		54.675.29	
45.117.55		37.196.76	
46.656.10	155.434.45	34.509.13	126.381.18
63.614.80		54.073.99	
44.348.19		36.305.42	
57.736.91	165.699.90	46.978.85	137.358.26
f 609.466.83		f 525.074.22	
Gemiddeld per maand:			
f 50.789.—		f 43.756.—	

Personeels-formatie.

Het personeel der Afdeling Loonbelasting bestond op 31 December 1938 uit:

- 1 controleur belast met bureau-werkzaamheden;
- 5 terrein-controleurs;
- 2 klerken.

Met het oog op de uitgebreide werkzaamheden bij de administratie zal in 1939 nog een derde klerk worden aangesteld.

Er had in verslagjaar 1 mutatie plaats door overplaatsing van een der controleurs.

§ 4. Financiële Contrôle.

Personeel: Bij den aanvang van het dienstjaar was de bezetting dezer afdeling als volgt:

- 1 Adm.-Inspecteur van Financiën: W. F. Joanknecht,
- 1 Gemeente-Ontvanger, tijdelijk te-
werk gesteld bij deze afdeling: A. M. Boers,
- 2 adjunct-boekhouders: C. Stolk,
W. Crans,
- 1 klerk 1e kl: Soetimiardjo,

wat in overeenstemming was met de vastgestelde formatie.

Op 1 Januari 1938 traden in dienst: als hoofdboekhouder 1e kl. O. van Rossum, ter vervanging van den op 4 Januari 1938 met buitenlandsch verlof vertrokken Gemeente-Ontvanger A. M. Boers, en als adjunct-boekhouder J. M. Provoost. Deze laatste aanstelling beteekende een uitbreiding van de formatie, in verband met den meermalen door den Gemeenteraad uitgesproken wensch de administratie en jaarstukken der door de Gemeente gesubsidieerde Vereenigingen aan een zorgvuldiger en vollediger onderzoek te onderwerpen.

In Mei werd de adjunct-boekhouder Crans overgeplaatst naar de Centrale Boekhouding, zijn plaats werd pas begin October wederom bezet door den nieuw aangestelden adjunct-boekhouder F. Middendorp.

In verband met de invoering van de Soerabajasche Bezoldigingsregeling 1938 veranderde de titulatuur van Administrateur-Inspecteur van Financiën en van Hoofdboekhouder 1e kl. resp. in Gemeente-Accountant en adj.-accountant 1e kl.

W e r k z a a m h e d e n .

Kasinspecties. geschieden op ongeregelde tijdstippen en omvatten zoowel de contrôle van de hoofdkas, als de legeskassen bij de afdelingen Algemeene Zaken en Bevolking en de kleine kassen, welke bij enkele diensten gehouden worden.

Voorraadopnemingen. Zij omvatten de voorraadopname in verschillende opslagplaatsen t.w. te Sidodadie, Ketabang, Ngagel, magazijn voor kantoorbehoeften te Ketabang, enz.

Voorts werden op verschillende tijdstippen opnamen verricht van de voorraden huisnummerplaten, rijwielpenningen en formulieren bij den Contrôledienst en bij de afdeling Bevolking, voor zoover deze aan betrokkenen in rekening worden gebracht.

Kasadministratie. Deze werd dagelijks aan de hand der bescheiden gecontroleerd.

Invorderingen. Maandelijks werden zooveel mogelijk openstaande vorderingen gecontroleerd, terwijl tevens werd nagegaan

aan welke oorzaken eventueele achterstand was toe te schrijven en in hoeverre voor tijdige aanmaning zorg was gedragen.

Staat van Ontvangsten. Elke maand wordt een vergelijkende staat van ontvangsten i/z. belastingen en retributiën en een van de ontvangsten der bedrijven samengesteld.

Jaarwerk. De jaarstukken van de Bedrijven, zoomede de begrootingsrekening dienstjaar 1937 werden aan de hand van registers en bescheiden geverifieerd.

Jaarstukken gesubsidieerde vereenigingen. Voorzoover de subsidie afhankelijk werden gesteld van de exploitatie-uitkomsten werden de jaarstukken dezer Vereenigingen onderzocht. Dit onderzoek van administratie en jaarstukken vond deze keer intensiever plaats dan in voorgaande jaren is geschied, terwijl als gevolg daarvan ook meer uitvoerig werd gerapporteerd. Het aantal uit dien hoofde aan de Subsidie-Commissie uitgebrachte rapporten bedroeg ruim 20.

Bovendien werden de voorheen geldende normen voor de berekening der subsidies van ziekenhuizen, poliklinieken, enz., zoomede van weezeninrichtingen opnieuw in beschouwing genomen en werden daaromtrent rapporten uitgebracht resp. dd. April 1938 en 18 Mei 1938, waarbij werd voorgesteld voor de berekening van de subsidies voor deze inrichtingen uit te gaan van geheel nieuwe normen.

Begrootingswijzigingen, opgemaakt door de Centrale Boekhouding, werden vóór de indiening bij den Stadsgemeenteraad geverifieerd.

Begrooting 1939. Het ontwerp voor de begrooting 1939 met alle bijbehorende stukken, door de afd. Centrale Boekhouding opgemaakt, werd eveneens door de afd. Contrôle Financiën geverifieerd.

Rapporten, adviezen, enz. De voornaamste door deze afdeling uitgebrachte rapporten en adviezen betroffen de navolgende onderwerpen:

- 11/1-1938 Regeling betr. den gang van zaken bij de uitbetaling van restitutie's wegens te veel betaalde belasting.
- 12/1- „ De verhouding tusschen de N.V. Volkshuisvesting en de Stadsgemeente Soerabaja.
- 12/1- „ Wijziging kas-administratie der N.V. Volkshuisvesting.
- 13/1- „ Kwiteering voor ontvangst van per bank of per postwissel gedane betalingen.
- 20/1- „ Regeling betr. de beerputlediging.
- 22/1- „ Voorraadopname waterleidingmateriaal op het opslagterrein Ngagel (Magazijn E).
- 14/2- „ Regeling betr. de inning van grondhuren voor de kampong Bratang, en voorstel tot toekenning van een vergoeding ad. 20% aan den loerah Bratang, belast met de inning daarvan.
- 18/2- „ Advies i/z het door Ir. Lemaire ontworpen systeem tot herziening der watertarieven (opgemaakt door den Chef Exploitatie G. W. L. en den G. A. gezamenlijk).
- 1/4- „ Herziening normen voor de subsidieering van inrichtingen van ziekenzorg.
- 18/4- „ Normen voor de subsidieering van weeshuizen.
- 24/5- „ Wijziging in de wijze van annuleering van ten onrechte uitgeschreven kwitantie's.
- 16/6- „ Berekening van de bedragen der verschillende heffingen, welke in de betr. verordening voor de Alg. Chineesche begraafplaatsen zijn genoemd.
- 20/6- „ Verlies op het aandeelenbezit der N.V. Volkshuisvesting.
- 22/6- „ Voorstel tot wijziging van de tot dusver door de Europeesche begraafplaatsen aangehouden administratie.
- 9/8 „ Advies i/z de in 1938 uit te voeren nieuwe werken.
- 13/8 „ Advies betr. schadevergoeding aan N.V. Korverit i/z Koeteistraat.
- 12/10- „ Advies i/z de oprichting van de Stichting Soerabajasche Armenzorg.
- 10/12- „ Wijziging van de administratie van den P.G.D.

Commissie's. De Gemeente-Accountant werd mede aangewezen om als adviseur zitting te nemen in een bij Gemeenteraadsbesluit dd. 2 Maart 1938 No. 69, ingestelde Commissie ad hoc voor het Gemeentelijk Grondbedrijf. Als zoodanig werd een 12-tal vergaderingen van deze Commissie bijgewoond, terwijl op haar verzoek ten behoeve van de uitvoering harer taak een aantal gegevens het Grondbedrijf betreffende, werd verzameld en aan de Commissie verstrekt. Bovendien was de adjunct-accountant 1e klasse belast met het notuleeren der door de Commissie gehouden vergaderingen.

§ 5 Centrale Boekhouding.

Werkzaamheden.

De moeilijkheden in 1937 ondervonden met de Moon Hopkins Boekhoudmachine werden in 1938 geheel overwonnen, nadat de bewuste machine door de Borsumij geheel gereviseerd was en in de administratie van de Borsumij zelf gedurende een 2-tal maanden was beproefd. Gedurende dien tijd heeft bedoelde firma een geheel nieuwe machine ter vervanging in bruikleen afgestaan. De tweede nieuwe machine werd in 1938 aangekocht, zoodat thans de crediteurenadministratie geheel aan de gestelde eischen voldoet. Door de vaststelling van een in de praktijk opgebouwd werkschema voor de bewerkers dezer machines heeft het werk van deze onderafdeeling thans een vlot verloop.

In den loop van 1938 kon dan ook worden overgegaan tot de mechanisatie op dezelfde Moon Hopkins machines van de werkorderadministratie van de Werkplaats, terwijl de Werkorderadministratie van Publieke Werken vanaf 1 Jan. 1939 op gelijke voet zal worden bijgehouden.

Voor de onderhouds- en aanlegwerken van den Waterleidingdienst werd een nieuwe werkwijze (niet mechanisch) ontworpen, waardoor het voor den Chef van de Exploitatie mogelijk werd om nauwkeurig na te gaan in hoeverre de arbeidsprestaties van de verschillende werkploegen zoo veel mogelijk kunnen worden uitgenut.

Ten einde terugbetalingen aan het publiek van waarborgsommen, te veel gestorte gelden, enz. eenerzijds met zoo weinig mogelijk tijdverlies en anderzijds toch aan de beheersvoorschriften 1936 te kunnen voldoen, werd een 7-tal nieuwe modellen voor restitutiemandaten ontworpen en in den loop van 1938 voor de verschillende soorten van restituties in gebruik genomen.

Voor de verkrijging van een betere totaal controle op de diverse ontvangsten van de Gemeente werd een systematische indeeling dier ontvangsten ingevoerd, waardoor een aantal registers van oud model kon vervallen.

P e r s o n e e l.

Uit het onderstaand overzicht moge het aantal mutaties in 1938 blijken:

Naam	Vervangen door
H. Middendorp	Niet vervangen
M. Coenraad	Askandar
Mevr. L. J. C. Seelig	Mej. Nieraeth
Soetopo	Moeljadi
S. A. de Bruin	W. F. Camerik
W. H. v. Steenberg	W. Crans
J. H. J. Vogel	E. A. Uijleman
Sastroprawiro	Djoemadi

§ 6. Ontvangerskantoor en Incassodienst.

Personeel: Bij den aanvang van het dienstjaar 1938 was de bezetting dezer afdeling als volgt :

- 1 Wnd. Gemeenteontvanger
- 2 Boekhouders 2e klasse
- 1 Adjunct-Boekhouder
- 1 Adjunct-Boekhouder. (Maandgelder)
- 2 Commiezen 1e klasse
- 2 Adjunct-Commiezen
- 1 Klerk 1e klasse
- 9 Klerken 2e klasse
- 1 Typist 1e klasse (belast met kasregister)
- 1 Typist 2e klasse

- 1 Hulpkassier (Administratie)
- 2 Schrijvers 1e klasse
- 1 Hulp-schrijver
- 1 Hulp-oppasser
- 8 Daggelders
- 1 Hoofdkassier
- 1 Kassier 2e klasse
- 5 Hulpkassiers (w.o. 1 daggelder)

41 Ambtenaren.

Met ingang van 1 Januari 1938 werd aan den 2en Klerk Dono 6 maanden binnenlandsch verlof verleend. Per 1 April werd eveneens binnenlandsch verlof verleend aan den 2en klerk Soekardi, terwijl per 3 April de Adj.-Boekhouder Lutz met 8 maanden buitenlandsch verlof vertrok.

Aan den 1e kassier Njoo Khee Bien werd op verzoek met ingang van 1 Juli eervol ontslag verleend en de daggelder-hulpkassier Jo Le Soei tot 1e kassier benoemd, terwijl in de vacature van hulpkassier werd voorzien door aanstelling van den rekeninglooper Ong Kian Bo.

Den 2en klerk Soesidik werd met ingang van 1 Augustus 4 maanden en 20 dagen binnenlandsch verlof verleend, terwijl aan den daggelder Nikijuluw per ultimo December op verzoek ontslag werd verleend.

Onderafdeeling Kas- en Kasadministratie.

Het aantal kastransacties bedroeg :

Kastransacties	1937	1938	Vershil t.a.v. 1937	In procenten
Hoofdkas	72.794	73.099	+ 305	+ 0,4 %
Hulpkas Belasting	46.544	67.661	+ 21.117	+ 45,37%
„ Waterleiding	25.595	23.202	— 2.393	— 9,35%
Banktransacties	—	8.124	+ 8.124	+ —

Door de invoering der straatbelasting is het aantal transacties van de belastingkas (zie ook verslag 1937) met $\pm 100\%$ toegenomen.

Incassodienst. Het saldo aan onbetaalde kwitanties bedroeg
 op 1 Januari 1938 f 92.561,14
 In 1938 werd ter inning gegeven „ 3.187.254,38

f 3.279.815,52
 terwijl in totaal werd ontvangen „ 3.138,328,35

Het saldo per 1 Januari 1939 bedroeg derhalve f 141.487,17

In tegenstelling met het verslag 1937 werden in deze cijfers eveneens de rechtstreeksche ontvangsten verwerkt.

Aan premies werd in 1938 uitgegeven aan loopers f 11.330,81 en aan loerah's f 1.361,86, alzoo in totaal f 12.692,67 tegen f 12.358,10 in 1937.

Belastingen: Voor de invordering der belastingen zijn in 1938 verzonden $\pm$ 7.400 brieven tegen $\pm$ 6.000 in 1937; aan gedrukten 29.000 tegen 24.000 in 1937.

Belastingen:	Netto-Ontvangsten		Verschil t.o.v. 1937
	in 1937	in 1938	
Inkomstenbelasting	290.844,80	298.221,18	+ 7.376,38
Forensenbelasting	652,26	1.120,46	+ 478,20
Vervoermiddelenbelasting	281.298,38	99.024,84	— 182.273,54
Motorrijtuigenbelasting			
Benzine Accijns			
Vennootschappenbelasting	114.120,43	111.238,30	— 2.882,13
Vermakelijkheidsbelasting	170.799,53	187.282,90	+ 16.483,37
Reclamebelasting	27.865,57	26.440,93	— 1.424,64
Reclame Rechten	3.104,90	3.447,58	+ 342,68
Hondenbelasting	23.638,08	28.023,31	+ 4.385,23
Vergunnings- en verlofsrecht	21.076,94	21.719,97	+ 643,03
Opcnten op de Verponding	124.850,37	94.623,36	— 30.227,01
Vuurwerkbelasting	3.550,—	4.225,—	+ 675,—
Straatbelasting	192.781,34	371.042,74	+ 178.261,40
T o t a a l	1.254.582,60	1.246.420,57	— 8.162,03

Rijwielbelasting. De opbrengst is begrepen in de cijfers der Vervoermiddelenbelasting. Te dezer zake werd in 1938 ontvangen f 83.707,— tegen f 75.407,— in 1937.

§ 7. Inkoopkantoor en Magazijnsdienst.

Zooals uit ondervolgend vergelijkend staatje van ingekomen aanvragen en uitgeschreven bestelbonnen moge blijken zijn de werkzaamheden van het Inkoopkantoor wederom toegenomen:

Jaar:	Ingekomen aanvragen:	Uitgeschr: bestelbrieven:
1936	4908	5567
1937	5952	6977
1938	6216	7335

Deze toename houdt o.m. verband met het groote aantal door Publieke Werken uitgevoerde werken, waaronder vele subsidiewerken uit het f 25.000.000.— fonds.

Het aantal magazijnbonnen voor de levering van artikelen en materialen in voorraad opgeslagen in het algemeen magazijn, het waterleidingmagazijn en het hulpmagazijn van schrijf- en bureau-behoeften is in vergelijking met het voorgaande jaar een weinig minder geworden, n.l. van 2855 in 1937 tot 2821 in 1938.

De algemeene stijging in het voorgaande jaar van de verschillende materiaalprijzen heeft wat betreft de inheemsche bouwmaterialen nog eenige voortgang gehad. De grindprijzen zijn met ongeveer 10% omhoog gegaan en die van zand met ongeveer 15%. Door de groote vraag ook van particuliere zijde naar Madoerasteen zijn de prijzen hiervan vrij sterk opgelopen. Waar in het begin van het verslagjaar de madoerasteen nog f 1,50 tot f 1,75 kostte, steeg deze prijs in de 2e helft van 1938 tot f 2,50 per M³.

De ijzerprijzen daarentegen zijn over het algemeen gedaald. Voor betonijzer, rondijzer en gegalvaniseerd plaatijzer werd 15 tot 20% minder betaald dan in het voorgaande jaar.

Cement. Afgenomen werden 55650 zakken tegen 38500 zakken portland cement in het voorgaande jaar. De Ica-prijs is ongewijzigd gebleven n.l. per 4 zakken f 3,80 loco goedang en f 4,— franco het Gemeente magazijn te Pesapen. De franco-prijs

is afhankelijk van den afstand en loopt voor werken in de Gemeente van f 4,— tot f 4,20.

Evenals in het voorgaande jaar werden wederom moeilijkheden ondervonden in de cementaanvoer. In het laatste kwartaal werd in het geheel geen Padang cement verstrekt door de groote afname van de Genie, zoodat toen uitsluitend Japansche cement werd verbruikt.

Kalk. De prijzen van metsel- en marmerkalk liepen op van f 0,53 per picol en f 0,38 per blik tot f 0,55 en f 0,40. Afgenomen werden 575 picol metselkalk en 430 blikken marmerkalk.

Zand, Madoerasteen en Grind. In vergelijking met het voorgaande jaar is het verbruik van deze materialen in 1938 belangrijk gestegen, nl. 32263 M³ zand, 23281,5 M³ madoerasteen en 3382,5 M³ grind. Deze hoeveelheden bedroegen in 1937 resp. 29493 M³, 12392 M³ en 1901 M³.

Het hooge zand- en madoerasteen verbruik vindt zijn oorzaak in de door Publieke Werken uitgevoerde groote werken, zooals aanleg weg Rangkah gang 2, Koeteistraat, Plosso Gedé V, Verl. Moesistraat, aanleg Sportveld Tambaksarie, aanleg weg Goenoengsarie, Petjindilan, Kapassarie, Verl. weg Kembang Koenig, Coen Boulevard, Overweg S.S. Gembong en Boengoeran, Palmerlaan, Karangmendjangan, kampong Pasar Besar, Pasar Pabean etc.

Asfalt. Hoofdzakelijk werd gebruik gemaakt van B. P. M. asfalt, na een gehouden prijsinschrijving via den Ica. Afgenomen werden 536 ton asfalt en aan cutbacksoorten, zoowel van de B.P.M. als van de Kol. Petr. Verkoop Mij. in totaal 55 ton. Aan gemalen Boeton asfalt werd 200 ton en aan Socofalt van de K.P.V. Mij. 31,5 ton verwerkt.

Hout. Brandhout werd tegen praktisch denzelfden prijs als in het voorgaande jaar ingekocht nl. f 6,95 per ton tegen f 6,93 in 1937. Afgenomen werd 527,5 ton en in 1937 343,5 ton. De prijzen voor bewerkt djatihout ondergingen geen prijsverandering.

Voor de asfaltplant werd nog steeds afval brandhout afgenomen tot een hoeveelheid van 59 ton.

Ijzer. Zooals hiervoren reeds werd medegedeeld zijn over het algemeen de ijzerprijzen eenigszins teruggelopen. Voornamelijk werd afgenomen betonijzer van verschillende afmetingen, variërende van $\frac{1}{4}$ " tot $\frac{3}{4}$ ", tot een hoeveelheid van 86 ton tegen 69 ton in 1937. Ook voor de gietijzeren putdeksels en roosters werd een prijsvermindering van ongeveer 10% genoteerd.

Waterleiding artikelen. Voor den dienst der Gemeente Waterleiding werd wederom een inschrijving gehouden voor aanvulling der voorraden. Waar in het voorgaande jaar voor een totaal bedrag van slechts f 4378,80 werd aangeschaft, werden in verslagjaar aan verzinkte buizen, fittings, kranen en gietijzeren afsluiters en andere stukken aangekocht voor een totaal bedrag van f 15033,77. Voor de fittings moest in vergelijking met 1937, 15 tot 25% meer worden betaald. De afsluit- en de aftapkranen noteerden resp. 5% en 13% hooger, doch de dienst- en de afsluitkranen met losse sleutel en zegelinrichting waren in de diverse afmetingen 20 tot 35% goedkooper. Waar in 1937 geen verzinkte buizen werden aangeschaft kan hiervoor geen prijsvergelijking worden opgegeven, evenmin voor het gietijzer, aangezien geen gelijksoortige artikelen werden aangekocht.

Magazijndienst. Evenals in het voorgaande jaar kan niet worden volstaan met $2 \times$ per week verstrekken van goederen. De voor het jaar 1938 aangevraagde aanhangwagen kon in dat jaar nog niet worden aangekocht, omdat de goedkeuring van de begroting door het College van Gedeputeerden van de Provincie Oost-Java eerst afkwam in de 2e helft van de maand December. Eerst daarna konden de betreffende firma's worden uitgenoodigd prijs-opgave in te dienen. Zooals ook in 1937 is geschied werden de groote aanvragen voor cement, zooveel mogelijk rechtstreeks geleverd en niet via den magazijndienst.

HOOFDSTUK VII. DIENSTEN.

I. Publieke Werken.

Afd. I. Leiding en Administratie.

In het afgelopen jaar vonden twee betreurenswaardige gebeurtenissen bij dzz. Dienst plaats.

Op 27 April stortte een gedeelte der hulploodsen, noodig voor den bouw van Pasar Pabean, in, waardoor een gewaardeerde werkbaas van de Gemeente G. M. U. Cramer en 2 particulieren het leven lieten.

Om zich te wreken in verband met zijn verdiend ontslag viel op 18 Juli een Madoereesche koelie van den Reinigingsdienst den bij den Dienst zeer gunstig aangeschreven staanden Opziener B.B. Volckmann Schotsman met een kapmes aan, met het noodlottig gevolg dat betrokkene aan de verwondingen overleed.

Wederom hadden dit jaar verschillende mutaties onder het personeel plaats in verband met overgang naar beter bezoldigde betrekkingen bij particuliere firma's.

Het gemiddeld aantal ziektedagen per persoon van het in vasten dienst zijnde personeel bedroeg in verslagjaar 2,82 tegen 3,83 in 1937 en 3,52 in 1936.

Het personeel deed, enkele gevallen uitgezonderd, zeer goed zijn plicht. In verband met het buitenlandsch verlof van den Chef van de afdeeling Bouw- en Woningtoezicht en Stadsontwikkeling Ir. A. Scheffer en den onderafdeelingchef van de afdeeling Onderhoud, Begraafplaatsen en Plantsoenen, de Architect M. H. Nederpelt, moest door verschillende ambtenaren dikwijls worden overgewerkt. Dit stond mede in verband met de meerdere bouw-nijverheid gedurende 1938 en de meerdere werkzaamheden bij den Uitvoerenden Dienst van de afdeeling Gemeentewerken.

Gedurende de aangegeven jaren werden de opgegeven sommen verwerkt :

	Algemeene middelen	Subsidie uit het 25 miljoenfonds	Andere subsidies	Bedrijven	Werken voor derden (particulieren)
1936	43.400.—	25.000.—	—	8.000.—	15.800.—
1937	52.900.—	108.680.—	—	51.400.—	30.700.—
1938	226.000 —	107.200.—	81.400.—	113 000.—	12.700.—

Hieruit moge blijken, dat in 1938 inderdaad meer bedrijvigheid plaats vond dan in voorgaande jaren, terwijl 1939 een recordjaar beloofd te worden, omdat eind 1939 alle subsidies, verkregen uit het 25 miljoenfonds, moeten zijn verwerkt.

Nog steeds kan ten laste van de algemeene middelen te weinig worden uitgetrokken voor de uitvoering van z.g. niet rendabele werken.

Ofschoon eind 1938 een bedrag van ruim 2 ton werd toegestaan boven de som van f 100.000.— waarop was gerekend, lijkt het dat in 1938 dit bedrag de f 100000.— niet zal overschrijden, terwijl voor een goede stadsverzorging tenminste f 500000.— noodig is.

In verband met de meerdere werkzaamheden bij de uitvoering moest tijdelijk personeel in dienst worden genomen, hetwelk op de werken wordt betaald. Voor 1939 werd een uitbreiding van het vaste korps voorgesteld, hetgeen uit den staat moge blijken.

Evenals de vorige jaren bestond de Dienst uit drie afdeelingen n.l. de Administratie, de afdeling Gemeentewerken en de afdeling Bouw- en Woningtoezicht en Stadsontwikkeling, aan het Hoofd waarvan respectievelijk staan een Commies, een ingenieur 1ste klasse en een ingenieur 1ste klasse. Het afdeelingshoofd van Bouw- en Woningtoezicht en Stadsontwikkeling was gedurende het grootste gedeelte van verslagjaar met buitenlandsch verlof.

Het tekort aan ruimte doet zich bij Publieke Werken thans zoodanig gevoelen, dat het College van B. en W. besloot voorlopig een gedeelte van den Dienst in een huurhuis onder te brengen. In 1939 zal bijbouwing plaats vinden.

De voorspelling in het verslagjaar 1937 dat in 1938 een beslissing zou vallen omtrent een nieuw vliegveld is uitgekomen.

Over een paar jaar zal de stad Soerabaja een aan hooge eischen voldoende vliegveld op het Haventerrein bezitten, waarbij tevens gelegenheid zal bestaan voor vliegbooten om te landen.

De meest brandende vraagstukken in Soerabaja in verband met de volksgezondheid zijn:

- 1e. Het woningvraagstuk voor de Inheemschen,
- 2e. Het rioleerings- en assaineeringsvraagstuk van de stad.

ad. 1. Dit is economisch alleen op te lossen door goedkoop grond in daartoe geëigende stadsgedeelten in jasan uit te geven, waarop door de Gemeente van te voren wegen en leidingen voor afwatering zijn aangelegd. Hier zal dus tezamen met het B. B. gehandeld dienen te worden. Een speciale afdeeling van het grondbedrijf dient de rechten eenige jaren vòòr den grond benoodigd is, af te koopen, daarna moet het Gouvernement ze tegen zeer lagen prijs, liefst gratis, aan de Gemeente afstaan. Op de perceelen wordt een plan geprojecteerd, herverkaveling vindt plaats en de her-uitgifte in jasan of huur met behulp van het B. B. kan worden ter hand genomen. Het spreekt vanzelf dat de prijs der gronden moet worden verhoogd met de kosten der werken; er dient echter geen winst te worden gemaakt.

Met dit systeem is te Plosso Gedeh in 1937 begonnen en het had succes. Thans zal worden overgegaan tot uitgifte van den grond ten Zuiden van het Marine-etablissement. De uitgifte zal hier evenwel niet in jasan geschieden.

ad. 2. Dit vraagstuk is op te lossen door er zeer groote bedragen in te steken. Een rioleering voor Soerabaja kost ongeveer 5 à 6 millioen gulden; voorloopig zal dit wel niet zijn te vinden. Toch is het van belang het vraagstuk wederom aan te vatten. Het Land zal hiervoor echter subsidie moeten toekennen.

De assaineering kan worden opgelost door meerdere boezems aan de Oostzijde van de stad aan te leggen, zooals thans reeds is geschied nabij Morokrembangan. In 1939 zal te Noord-Oost Soerabaja de tweede boezem worden gemaakt. Fondsen hiervoor werden gekregen uit het 25 miljoenfonds.

PUBLIEKE WERKEN				GEMEENTEWERKEN							Bouw- en Woningtoezicht en Stadsontwikkeling		
R A N G	Bezettingverband voorgesteld in 1939	Vastgestelde formatie 1936	Algemeene Leiding	Administratie	Leiding	Nieuwe Werken Onderhoud en Ontwerp- en Teekenbureau en Plant	Reinigingsdienst	Plantsoendienst	Begraafplaatsen	Leiding	Bouwpolitie	Grondbewaking	Stadsuitbreiding
Hoofdingenieur	1	1	1										1
Ingenieurs	3	2											3
Bouwkundige (Architect)	3	3			1	1					1	1	3
Hoofd Reinigingsdienst	1	1					1				5	1	1
Hooftopzichter en Opzichters	16	12				8		3				1	2
Opzichters	24	21				8			2			1	24
Werkbazen													8
Montfouneurs	8	8											10
Montfouneurs	10	8				5					2		8
Hoofdmontfouneurs	3	3					3						3
Montfouneurs Bouwtoezicht	11	10							6		11		11
Montfouneurs	6	6											6
Wakers	—	2											6
Commissie-lid	1	1		1									1
Commissie	1	1		1									1
Klerken	7	6		7									7
Schrijvers	5	4		5									5
Controleurs	1	1										1	1
Djoeroekoentj's	6	6							6				6
Opzusters	4	3											4
Lichtdrukker	2	1				2		1					2
Chaufeurs	3	—											2
	116	100											116

AFD. 2. GEMEENTEWERKEN.

A. Algemeen.

De indeeling van de Afdeling Gemeentewerken van den Dienst van Publieke Werken bleef gelijk aan die in de voorgaande jaren n.l.:

- 1) Ontwerp- en Teekenbureau
- 2) Uitvoering nieuwe werken
- 3) Onderhoud
- 4) Plantsoendienst
- 5) Algemeene Begraafplaatsen
- 6) Hulpbedrijven { a. Betonwerkplaats
b. Asfaltmenginstallatie
- 7) Reinigingsdienst

In de formatie van het personeel kwam nagenoeg geen verandering.

Wegens afwezigheid met buitenlandsch verlof van den Chef van de onderafdeeling Onderhoud, den Architect Nederpell, werd met de waarneming der functie belast de Hoofdopzichter van de afdeeling Bouw- en Woningtoezicht, Soebjakto.

Een der Opzieners van den Reinigingsdienst werd op 18 Juli door een ontslagen Madoereeschen koelie met een mes aangevallen en is aan de bekomen verwondingen overleden.

In de vacature werd voorzien door overplaatsing van een Opziener van den Waterleidingdienst naar den Reinigingsdienst.

Het aantal uitgevoerde werken bedroeg in verslagjaar belangrijk meer dan in 1937. In 1937 werd n.l. een bedrag verwerkt van f 243.600.— tegen f 540.300.— in 1938.

Voor het meerderwerk moest extra tijdelijk personeel in dienst worden genomen. In 1937 waren voor het dagelijksch toezicht op de werken 7 werkbazen in tijdelijken dienst, terwijl dit aantal in 1938 steeg tot 15.

Als gevolg van de vele uitgevoerde werken was de omzet der hulpbedrijven in verslagjaar grooter dan in 1937.

Over het algemeen werden bij de uitvoering niet veel moeilijkheden ondervonden. Tegen het laatste kwartaal echter trad stag-

ratie op wegens gebrek aan materialen. Het tekort aan Portland Cement was gelukkig van korten duur. De aanvoer der Inheemsche bouwmaterialen (zand en Madoerasteen) daarentegen liet tot aan het einde van het jaar veel te wenschen over. Het is dan ook hieraan te wijten, dat verschillende werken, die in 1938 gereed hadden kunnen zijn, (weg Goenoengsarie, weg Palmenlaan, wegen Sportveld Darmo, Chineesche begraafplaats Simokoewagean, overweg S.S. te Petjindilan, kampongverbetering Gembong e.o.) niet konden worden afgewerkt.

B. Ontwerp- en Teekenbureau.

In verslagjaar werden op het ontwerp- en Teekenbureau projecten met de bijbehorende begrotingen opgemaakt tot een totaal bedrag van rond f 1.060000.—, tegen f 527000.— in 1937 en f 402000.— in 1936.

Voor de volgende ontwerpen werden wel fondsen toegestaan, maar deze kwamen nog niet tot uitvoering.

Normalisatie Kali Pegirian (5e. gedeelte), afwatering Noord-Oost Soerabaja, aanleg betonnen voetpaden op de Europeesche begraafplaats Kembang Koening, wegaanleg Goenoengsarie (2e. gedeelte), wegaanleg perceel Ambengan hoek van Sandickstraat (Noordzijde), verbetering van Sandickstraat (Noordelijk gedeelte), wegaanleg Kalimati Wetan, ommuren terrein Inlandsche begraafplaats Ampel, bouw goedang t.b.v. Luchtbescherming, verbreedden brug Patoek, verbreedden en verbeteren Embong Malang, wegaanleg Darmo (2e. gedeelte).

De nog in uitvoering zijnde projecten zijn de volgende:

Aanleg Chineesche begraafplaats Simokoewagean, Aanleg Sportterrein Tambaksarie, Aanleg Sportterrein Darmo, Verbeteren weg Goenoengsarie (1e. gedeelte), Wegaanleg Karangmendjangan, Wegaanleg Darmo (1e. gedeelte), Verbeteren leiding Darmo, Kampongverbetering Pasar Besar en omgeving, Aanleg Inlandsche begraafplaats aan den Grisseeschen weg, Verbetering Palmenlaan.

Behalve de bovenbedoelde ingediende plannen werden van de ondervolgende objecten ontwerpen met kostenraming opgemaakt tot een gezamenlijk bedrag van rond f 200000.—.

Bouw Middelbare Nijverheidsschool (2 projecten), Verbreeën weg Koblen Sajoeran, Bouw kantoor voor de Gemeente Waterleiding aan den Djimertoweg en nog enkele kleinere ontwerpen, o.a. aanleg van trottoirs enz.

Voorts werden t.b.v. andere diensten werkzaamheden verricht voor het bijwerken van grafieken.

C. Uitvoering Nieuwe werken.

C 1. Voortgezette werken.

De in 1937 aangevangen werken:

„Uitbreiding Mohammedaansche begraafplaats Ngagel, Weg-aanleg Goenoengsarie, Bouw van een tweetal verplaatsbare pasarloodsen en tijkarstandplaats te Wonokromo, Bouw van twee houten pasarloodsen aan de Werfstraat, Aanleg van een autostandplaats aan de Werfstraat, Normalisatie kali Pegirian 3de gedeelte, Normalisatie kali Pegirian 4de gedeelte, Bouw verplaatsbare pasarloodsen Grisseesche weg, Bouw van twee verplaatsbare pasarloodsen te Toewowo, Bouw verplaatsbare pasarloods te Wonokromo, Bouw brug Tjantian, Verbetering afwatering kampong Krembangan, Verbetering afwatering kampong Kemajoran en omstreken, Verbetering afwatering kampong Kapasan — Gembong en omstreken (1ste gedeelte), Verbetering wegen kampong Krembangan, Verbetering wegen kampong Kemajoran en omstreken, Trottoiraanleg Kaliasin hoek Juliana Boulevard, Trottoir-aanleg voor de Volkscredietbank te Kaliasin, Aanleg vluchtheuvels t.b.v. het cirkelverkeer Pasar Besar, Verbetering abattoir en bouw garage, Gedeeltelijk dempen Zuid afvoerleiding Darmo en het verlagen en omleggen van de weggoten Reinierszboulevard en Tjiliwoengstraat, zoomede de aanmaak van boorprivaten op het land Kepoetran, werden in verslagjaar geheel afgewerkt. Ook werd het verkeerssignaal op het kruispunt Embong Malang—Toendjoengan geplaatst en in bedrijf gesteld.

C 2. Rooilijnverbetering.

Ten behoeve van rooilijnverbetering werden in verslagjaar gevoteerd de volgende kleine werken:

„Trottoiraanleg Societeitstraat hoek Bibisovervaartstraat”, en „Trottoiraanleg Societeitstraat voor perceel Verponding Nos. 1538 en 3076.”

Beide genoemde werken kwamen in verslagjaar gereed.

C 3. *Kampongverbetering.*

Behalve de voortgezette werken:

Verbetering afwatering kampong Krembangan, Verbetering afwatering kampong Kemajoran en omstreken, Verbetering afwatering kampong Kapasan — Gembong en omstreken (1ste gedeelte), Verbetering wegen kampong Krembangan, Verbetering wegen kampong Kemajoran en omstreken, werd in verslagjaar een aanvang gemaakt met de werken: „Verbetering afwatering en wegen kampong Gembong en omgeving” en „Verbetering van kampong Pasar Besar en omstreken”. Deze werken werden door het Gouvernement gesubsidieerd (zie ook onder C 6).

C 4. *Werken voor derden.*

Voor het Passerbedrijf werden behalve enkele der onder C 1 genoemde werken in verslagjaar uitgevoerd, de werken: „Pasarloods Dapoean Baroe, Uitbreiding tjikarstandplaats aan het Rustenburgerpad en verplaatsen van een waschplaats en waroeng van Pasar Pesapen naar de standplaats, Uitbreiding Pasar Patjarkling, zoomede Bouw van de nieuwe pasar Pabean.

Alle werken kwamen in verslagjaar gereed, behalve het werk „Bouw nieuwe Pasar Pabean, waarvan conform bestek een vierde gedeelte werd opgeleverd. Dit werk werd op 29 April 1938 met beperkte mededinging aanbesteed en werd gegund aan de Hollandse Beton Mij. voor een bedrag van f 142000.—.

Voor het Grond- en Woningbedrijf werden uitgevoerd:

„Wegaanleg gedeelte Wonokitriboulevard en Tjiliwoengstraat, Aanleg Sportveld Darmo, Aanleg Sportveld Tambaksarie, Aanleg wegen en goten Sportpark Darmo, Asfalteeren Mauritslaan, Bouw 4 kampongwoningen aan de Lestistraat, Wegaanleg Darmo, Verbetering leiding Darmo (2de gedeelte) en vergrooten capaciteit pompstation Darmo (2de gedeelte).

Het houtwerk van de kampongwoningen aan de Lestistraat werd op school gemaakt door de leerlingen van de B.A.S. en de Ambachtsleergang. De opstelling werd openbaar aanbesteed en voor f 1475.— gegund aan den aannemer Soejitno.

De kunstwerken (5 bruggen) van het werk: „Verbetering leiding Darmo (2de gedeelte”,) werden openbaar aanbesteed en oorspronkelijk voor f 24750.— gegund aan den laagsten inschrijver, den aannemer Lo A Yoen. Bij de uitvoering werd veel last ondervonden van waterbezwaar, waarbij bleek dat de aannemer niet voor de taak was berekend. Bij minnelijke schikking werd het werk overgedaan aan den eerstvolgenden inschrijver het Bouwkundig Bureau Lobry voor f 25900.—.

Met het werk werd eerst tegen ultimo October begonnen. In verslagjaar kon het niet worden beëindigd.

De gebouwen van het sportveld te Darmo werden openbaar aanbesteed en gegund aan den aannemer Th. K. Liem voor de som van f 4150.—. Het werk werd door genoemden aannemer niet op tijd opgeleverd.

Het voetbalveld zelf werd in eigen beheer uitgevoerd en kwam in verslagjaar gereed.

C 5. Werken voor werkverschaffing.

In verslagjaar werd een bedrag van f 7500.— beschikbaar gesteld ten behoeve van de tewerkstelling van werkloozen.

Uitgevoerd werden:

- a) maken van goten en wegen in-, en egaliseeren van den Dierentuin,
- b) afgraven belt Sidodadi,
- c) afgraven belt Wonokesoemo t.b.v. het dempen van kuilen langs de Pegirian nabij Djatiepoerwo,
- d) het bijwerken van het archief van Bouw- en Woningtoezicht.

Bovengenoemde werken werden met uitzondering van d) waarvoor jeugdige werklooze technici werden genomen, uitgevoerd met werkvolk van de Inheemsche Steunvereniging P.P.I. (Pembrantas-Pengangoeran-Indonesia),

C 6. Subsidiewerken.

Voor ondervolgende werken, welke in verslagjaar ten deele werden uitgevoerd, werd van het Gouvernement subsidie ontvangen:

- a) Bouw ophaalbrug over de Kalimas nabij den Bataviaweg — raming f 140000.—, de subsidie bedraagt $\frac{3}{4}$ van de uitgaven.

De onderbouw en de beide gewapend beton aanbruggingen werden met beperkte mededinging aanbesteed en gegund aan den laagsten inschrijver, het A. I. A. bureau voor f 49680.—. Het beweegbare gedeelte c.a. werd door de I.C.A. aanbesteed en voor f 60800.— gegund aan de Machinefabriek Braai. In verslagjaar werden alle gewapend betonpalen ingeheid.

- b) Verbetering afwatering en wegen kampong Gembong e.o. Raming f 80.900.—, subsidie f 69.400.— (uit het 25 miljoenfonds). Het werk bestaat uit 2 gedeelten n.l. het gesubsidieerde gedeelte en het gedeelte voor rekening van de Gemeente. De uitvoering geschiedde in eigen beheer. Door stagnatie in den aanvoer van Madoerasteen, zand en gedurende korten tijd ook van Portland Cement, kon dit werk niet in verslagjaar worden beëindigd.
- c) Verbetering Pasar Besar en omstreken, raming f 84.315.—, subsidie f 84.315.— (uit het z.g. kampongverbeteringsfonds). Ook dit werk werd in eigen beheer uitgevoerd. Met de werkzaamheden werd medio October van verslagjaar aangevangen. Door gebrek aan materialen kon ook hier niet op volle capaciteit worden gewerkt. De werkzaamheden worden in 1939 voortgezet.
- d) Vergrooting capaciteit pompstation Darmo (2de gedeelte,) raming f 13.890.— subsidie f 4970.—.

Dit werk zal in den Oostmoesson 1939 worden uitgevoerd. Offertes voor een nieuwe pomp zijn in verslagjaar aangevraagd en ook reeds ontvangen. Een beslissing kon echter nog niet worden genomen.

C 7. Andere werken.

Van de andere werken die in verslagjaar werden aangevangen en geheel of gedeeltelijk voltooid zijn, kunnen nog worden genoemd:

- a) Verbreedten weg Goenoengsarie 1ste gedeelte
(wordt voortgezet in 1939)
- b) Verbreedten weg Gembong en Boengoeran bij overweg S. S.
(wordt voortgezet in 1939)
- c) Verbeteren weg Palmentaan (id.)
- d) Wegaanleg Karangmendjangan (id.)
- e) Afrastering leiding Donoredjo
- f) Aanleg Chineesche begraafplaats Simokoewagean
- g) Aanleg Inheemsche begraafplaats aan den Grisseeschen weg
- h) Reparatie zeewater aquarium van den Dierentuin.

De werken a t/m d werden in eigen beheer uitgevoerd en worden in 1939 voortgezet.

De aanleg van den weg Karang Mendjangan is het gevolg van den bouw van een nieuwe C.B.Z. In de kosten wordt tot een bedrag van f 14.440.— door het Gouvernement bijgedragen.

De grondtransacties konden in verslagjaar niet worden afgewikkeld, zoodat ook het werk niet kon worden beëindigd.

De afrastering langs de leiding Donoredjo werd uitgevoerd door het Bouwkundig Bureau B.G. Tan voor f 490.—.

Van het werk „aanleg Chineesche begraafplaats Simokoewagean” werden de gebouwen openbaar aanbesteed en gegund aan het Bouwkundig Bureau B.G. Tan voor de som van f 1800.—. De wegen en goten werden in eigen beheer uitgevoerd.

De aanleg van de nieuwe Inheemsche begraafplaats aan den Grisseeschen weg werd na openbare aanbesteding gegund aan den aannemer Soejitno voor f 1953.—. Het werk loopt in den onderhoudstermijn.

De volgende werken werden eind verslagjaar gevoteerd, maar zullen in 1939 worden uitgevoerd,

W E R K	Raadsbesluit	Toegestaan bedrag
a) Wegenaanleg Ambengan van Sandiekstraat	28-12-1938 no. 456	f 9640,—
b) Verbetering van Sandiekstraat Noordelijk gedeelte	1- 2-1939 no. 25	19740,—
c) Aanleg weg Kalimati	7-12-1938 no. 435	17730,—
d) Verbreed en verbeteren Embong Malang	7-12-1938 no. 431	53930,—
e) Wegverbetering voor de SS.kantoren aan den Stationsweg kotta.	7-12-1938 no. 432	3200,—
f) Bouw Goedang en een tweetal schuilkelders t.b.v. de Luchtbeschermingsdienst	7-12-1938 no. 437	17130,—
g) Verbetering afwatering N.O.-Socrabaja	30- 6-1938 no. 239	220200,—
h) Ommuring terrein begraafplaats Ampel	28-12-1938 no. 458	2450,—
i) Normalisatie kali Pegirian 5de gedeelte	3- 8-1938 no. 276	73900,—
j) Vergrooten capaciteit pompstation Darmo (2de gedeelte)	23-12-1936 no. 301	10350,—
k) Verbreed brug Patock	7-12-1938 no. 430	16190,—
l) Wegaanleg Goenoengsarie 2de gedeelte	7-12-1938 no. 433	32330,—

D. ONDERHOUDSWERKEN.

D. 1. Wegen buiten de kampongs.

Het benoodigd asfaltbeton voor het onderhoud der wegen en voor eenige kleine uitbreidingswerken werd wederom betrokken van de Gemeentelijke asfaltmenginstallatie. De verrekensprijs in verslagjaar bedroeg f 9.50 per ton tegen f 9.85 in 1937.

Aan gewone onderhoudswerken werden door de vaste ploegen rond 62035 m² weg gerepareerd. De soort van de verharding, welke werd toegepast voor verschillende oppervlakten, is in ondervolgenden staat gespecificeerd vermeld,

Soort der verharding	1936	1937	1938
	m ²	m ²	m ²
Asfalt beton	33110	35781	18899
Penetratie	7632	8163	4184
Afbraak	7928	10225	17321
Teerlang	12968	10766	18607
Macadane verharding	1622	2005	3024
Totaal	63251	66940	62035

Verder werd ± 4062 m² door verschillende diensten opgebroken verharding op kosten van deze diensten weder hersteld tegen 14288 m² in 1937. Dit groote verschil is hoofdzakelijk het gevolg van de opzegging van het contract met de O. J. S. voor het herstellen van de verharding langs de trambaan en van den grooten aanleg van Aniembabels in 1937.

Behalve de onderhoudswerken, uitgevoerd door vaste ploegen, werd in z.g. boronganwerk de asfaltlaag van de ondervolgende wegen tot een totaal oppervlak van 15577 m² bijgewerkt t.w. :

Kemoeningweg, Seroenistraat, Ketoepastraat, Darmokali, Brantasstraat, Westerbuitenweg., Pandjangdjiwo, Donokerto en Heerenstraat.

Ter vergelijking met het verrichte in voorgaande jaren wordt verwezen naar bijgaanden staat.

	1938	1937	1936
Aantal m ² verharding hersteld door losse werklieden in borongan	15577	15044	32220

Wegbanden werden aangelegd langs den weg Gembong tot aan de spoorbrug.

Verder werden in verslagjaar verschillende oversteken aangelegd tusschen de dubbele wegen Cannalaan, Ketabangboulevard, Ardjoenoboulevard en Coenboulevard. Ook werden verschillende bochten tot een totaal oppervlak van 3681 m² verbreed met een verharding bestaande uit een zandlaag dik 0.30 m, een Madoerasteenlaag van 0.20 m, afgedekt met een asfaltbetonlaag van ± 4 cm dikte.

Bij het Cannaplein werd een autostandplaats aangelegd ter oppervlakte van 1781 m² (zand dik 0.20 m en Madoerasteen dik 0.20 m).

In het verlengde van de Brantasstraat werd een voetpad aangelegd ter lengte van 165 m, met een oppervlakte van 510 m², waarvan de verharding bestaat uit een puinbetonlaag afgedekt met een asfalthuid.

De herstelling van de asfaltlijtlaag van een gedeelte van den Reinierszboulevard (Oost) met een splittapijt, hetwelk in het vorige jaar is geschied, heeft bewezen bruikbaar te zijn, zoodat in verslagjaar het overige gedeelte van dezen weg van een splitapijt (dik 2 à 3 cm) werd voorzien. Totaal werd een oppervlakte van $\pm$ 12200 m² op deze wijze hersteld.

Aan trottoirs werden de volgende werkzaamheden verricht. Nieuwe trottoirs werden aangelegd met een gezamenlijk oppervlak van 372 m² n.l. in de Societeitstraat, Aloon-Aloonstraat, Boeboetan, Toendjoengan, Embong Malang en Kampementstraat.

Van de bestaande trottoirs langs Kaliasin, Kedongdoro en Kembang Djepoen werden de tegels wegens sterke slijtage vervangen door nieuwe, een en ander ter oppervlakte van 388 m².

D 2. Wegen in de kampongs.

De voetpaden in reeds verbeterde kampongs werden geregeld en stelselmatig door vaste ploegen onderhouden. In verslagjaar werd voortgegaan met het vervangen van de in de jaren 1932, 1933 en 1934 aangelegde kampongwegen, bestaande uit een verharding, samengesteld van grond, gemengd met cutbackasfalt of teer, welke verharding duur in onderhoud is gebleken. De vervanging geschiedde met een constructie, bestaande uit een laag magere puinbeton, afgedekt met een asfalthuid. Een en ander geschiedde in de kampongs Kampong Baroe, Plampitan, Peneleh, Pengampon en Simokerto tot een gezamenlijk oppervlak van 7262 m².

Gedurende verslagjaar werd eveneens voortgegaan met het verharden van voetpaden in nog niet verbeterde kampongs volgens een van te voren opgemaakt plan. De werkzaamheden, waarbij de hierboven genoemde constructie werd toegepast, wer-

den in de kampongs Kedonganjar Gang III, Kedoengsroko, Kedoengtempel, Genteng, Bandaran Petireman, Djagiran en Bogen, uitgevoerd tot een totaal oppervlak van 3366 m².

De verbeterde wegen werden ter voorkoming van beschadiging afgesloten voor alle verkeer.

D 3. Kaaimuren.

Aan de kaaimuren werden alleen de gewone onderhoudswerkzaamheden verricht.

D 4. Bruggen en duikers.

Het onderhoud aan de bruggen in verslagjaar bestond in hoofdzaak uit het vernieuwen van vergane of versleten brugdek- en/of trottoirplanken, bouten, klempaten en herstellingen aan leuningen. Deze werkzaamheden vonden in mindere of meerdere mate plaats aan de bruggen Roode brug, Djagalan, Kalianjar, Peneloh en Kebondalem. De brug over de Pesapenleiding, leidende naar Pasar Pesapen moest wegens doorroesting der ijzeren liggers geheel vernieuwd worden.

Duikers moesten vernieuwd worden in de wegen Aloon-Aloonstraat, Bromostraat, Boengoeran, Kedoengsari en Amoystraat.

D 5. Afwateringen.

Het onderhoud van goten en duikers buiten en in reeds verbeterde kampongs werd door vaste ploegen uitgevoerd. In verslagjaar werden 3 stuks permanente brandgang-afsluitingen gemaakt. De bodem van de afvoerleiding Koepang werd wegens sterke degradatie, ter oppervlakte van 458 m², met beton bijgevoerd en de taluds over een oppervlakte van 291 m² opnieuw afgepleisterd. Hetzelfde geschiedde met de leiding Simolawang ter oppervlakte van respectievelijk 55 en 291 m².

De herstelling van de taluds van de leiding Toewowo door middel van een steenbezetting werd in verslagjaar voortgezet.

Nieuwe afvoergoten werden, waar dit noodig was, gemaakt ter lengte van 2193 m' inclusief de noodige duikers.

Langs de wegen Reiniersboulevard, Kedoengsari, N.I.S.-laan, Ardjoenoboulevard, Ketabangboulevard, Cannalaan, Irisstraat,

Oendaan, Oude Kerkhofweg, Pasartoori, Westerbuitenweg, Gris-seesche weg, Kapassan, Billitonstraat, werden verzakte goten opgebroken en opnieuw gelegd ter lengte van 4299 m' inclusief de inritten.

Verder werden diverse leidingen en goten met betonplaten afgedekt of met prikkeldraad afgerasterd ter voorkoming van vervuiling. Vloeiijzeren gootdeksels van kamponggoten werden vervangen door gegoten ijzeren afdekplaten of roosters. De Morokrembanganleiding werd in verslagjaar ter plaatse van de Tandjongperakboulevard (Oostzijde) ter lengte van 10 m' afgedekt met betonplaten opgevangen door oude ijzeren eenliggers afkomstig van gesloopte bruggen.

D 6. Verdere onderhoudswerken.

In verslagjaar werd voortgegaan met het verzamelen en storten van ijzer slakken, afkomstig van de Machinefabriek Braat ten behoeve van de oeverbescherming van de Soerabaja-rivier in de nabijheid van de brug Wonokromo, langs Ngagel en Semoet. Totaal werd $\pm 408 \text{ m}^3$ ijzerslak verwerkt.

Door benoeming van nieuwe straten en het herzien van de bestaande straatnamen, zulks met het oog op een richtige uitvoering der straatbelasting, moesten in verslagjaar zeer vele nieuwe straatnaamborden worden aangemaakt en geplaatst en oude worden vermaakt en verplaatst. Dit geschiedde over de geheele stad, ook langs de kampongwegen, die in de termen vielen voor toepassing der straatbelasting. Het totaal der nieuw aangemaakte straatnaamborden alleen bedroeg niet minder dan 1447 stuks, terwijl 144 stuks verplaatst werden.

Naast deze werkzaamheden werd het gewoon onderhoud aan de straatnaamborden voortgezet. Aan de hand van de in 1937 genomen proeven werd voor de straatnaamborden aluminiumverf als grondkleur gekozen, waarop de letters in rood werden aangebracht.

In verslagjaar werden in samenwerking met den P.G.D. boorprivaten in de kampongs Kepoetran en Kedondong gemaakt, t.w. 31 boorprivaten met een diameter van 0.80 m en 54 boorprivaten met 0.50 m doorsnede.

Ondervolgende borden, vastgesteld bij Wegverkeersverordening, werden geplaatst:

89 stuks voorrangsborden	No. 15 tabel I W.V.V.
56 „ borden voor voetgangers	No. 44 „ II „
3 „ „ verboden parkeeren	No. 37 „ „ „
4 „ „ parkeerplaats	No. 58 „ „ „
3 „ „ wielrijders	No. 45 „ „ „

Van het toegestane bedrag aan onderhoudswerken werd verbruikt:

	1936	1937	1938
Toegestaan	117.025,—	118.535,—	124.565,—
Verwerkt	116.880,—	125.959,49	115.097,05

E. POMPSTATIONS.

Gedurende het verslagjaar hebben zich bij de exploitatie van de pompstations geen moeilijkheden voorgedaan. Zoowel de pompen voor faecaalafvoer, als die voor afvoer van oppervlaktewater zijn regelmatig in bedrijf geweest.

Bij het jaarlijksche onderhoud behoeften slechts kleine onderdeelen te worden vernieuwd. De bochtstukken en pershuizen van de pompen te Koepang en Simolawang moesten wegens doorroesting worden gerepareerd, terwijl van een der pompen te Koepang de waaierschoepen moesten worden bijgelascht.

Evenals het vorig jaar werd streng toegezien dat gedurende den spertijd (5 tot 9 u.n.m.) niet dan bij hooge noodzakelijkheid werd gepompt. Deze noodzakelijkheid deed zich eenige keeren voor in het laatste kwartaal en wel bij het pompstation Darmo wegens zwaren regenval en als gevolg van de werkzaamheden aan de nieuwe bruggen in de afvoerleiding tusschen het pompstation en de rivier.

De exploitatiekosten van de pompstations Toewowo en Darmo werden gedeeltelijk door den Dienst van het Grond- en Woningbedrijf betaald.

Voor exploitatie van de pompstations werd in 1938 toegestaan f 25700.—, waarvan f 20103 werd verwerkt.

F. STRAATVERLICHTING.

In de straatverlichting werden de volgende wijzigingen aangebracht.

De elektrische verlichting werd uitgebreid met de gedeeltelijke herplaatsing van de in 1936 verwijderde verlichting langs Goenoengsari en de verlichting van den (door het Gouvernement) nieuw aangelegden weg Koblen Kidoel. Bij het Luxor plantsoen werd de verlichting in verband met de plaatsing van het jubileum monument geheel gewijzigd.

De gasverlichting van den Ardjoenoboulevard werd aan de Zuidzijde met 4 lichtpunten uitgebreid terwijl door de vermeerdering van de bebouwing aan de Carpentierstraat de gasverlichting aldaar moest worden uitgebreid met twee lichtpunten.

Verder hadden eenige wijzigingen plaats in verband met het verbreden of verleggen van wegen.

Op het kruispunt Toendjoengan — Embong Malang werd een semi-automatische verkeers-sigitaal met lichtseinen aangebracht en in exploitatie genomen.

	Toegestaan		Verwerkt	
	1937	1938	1937	1938
Electrische verlichting buiten de kampongs incl. verkeersverlichting	58.000,—	58.500,—	56.459,50	52.996,25
Electrische verlichting binnen de kampongs	14.000,—	14.250,—	13.234,68	13.449,92
Gasverlichting . .	73.200,—	74.000,—	72.854,12	67.036,69
	145.200,—	146.750,—	142.548,30	133.482,86

Aan het begin van het jaar werden de proeven voor het verkrijgen van een betere straatverlichting, begonnen in 1937, voortgezet. Tegen het einde van het jaar werd een nieuwe overeenkomst met de ANIEM gesloten voor de elektrische straatverlichting. Met de uitvoering van het nieuwe systeem kon echter nog niet worden begonnen.

G. BEGRAAFPLAATSSEN.*G 1. Europeesche begraafplaatsen.*

De formatie van het personeel op de begraafplaatsen Kembangkoening en Peneleh bleek gelijk aan die van 1937.

Ten behoeve van het onderhoud van de wegen en goten werden de noodige werkzaamheden verricht. Ter bestrijding van de gladheid op het hellend gedeelte van den hoofdweg der begraafplaats Kembangkoening werd deze tot een oppervlakte van 750 m² voorzien van een z.g. „antislip” laag.

Gedurende verslagjaar werden 213 ontwerpen voor grafmonumenten in behandeling genomen. Verscheidene hiervan konden eerst na wijziging worden goedgekeurd, daar zij oorspronkelijk niet voldeden aan de gestelde eischen; van enkele betonconstructies moesten de berekeningen worden overgelegd.

Het onderhouden van graven ten behoeve van particulieren geschiedde evenals in het voorgaande jaar tegen vergoeding der kosten volgens het vastgestelde tarief.

Aantal graven bij de Gemeente in onderhoud op:	1938	1937
a) Kembang Koening	323	269
b) Peneleh	130	117

Ofschoon het aantal in onderhoud zijnde graven vermeederde, werden de werkzaamheden verricht met hetzelfde aantal werklieden n.l. 1 metselaar en 3 koelies op Kembang koening en 1 metselaar en 2 koelies op Peneleh.

Gedurende verslagjaar werden op Kembang Koening onder volgende kelders voor volwassenen aangemaakt :

- 9 kelders Afd. B
- 9 kelders Afd. D
- 30 kelders Afd. E
- 11 kelders Afd. J
- 10 kelders Afd. L

en 10 kelders voor kinderen alle in de Afd. T.

Bij het bepalen van dit aantal werd uitgegaan van de gedachte, dat op elke afdeeling voor ± 2 jaar aan betonkelders voorradig moet zijn.

Begraven en bijgezet werden te Kembang Koening en Peneleh:

Soort van het graf	BIJZETTINGEN					
	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Volwassenen:						
A. Betonkelders						
1e. klasse	36	30	27	32	24	33
2e. klasse	18	34	21	19	21	30
3e. klasse	25	22	34	40	42	58
B. Gemetselde kelders						
1e. klasse	1	1	1	—	1	—
2e. klasse	3	—	1	2	—	1
3e. klasse	1	1	—	2	—	1
C. Nissen	2	2	2	—	—	—
D. Aarden graven						
1e. onbepaalden tijd . .						
1e. klasse	8	9	8	8	5	9
2e. klasse	26	34	23	15	23	15
3e. klasse	47	52	78	70	79	102
2e. Bepaalden tijd (8 jaar) .						
1e. klasse	—	1	1	1	5	1
2e. klasse	2	—	1	4	2	3
3e. klasse	8	9	5	17	22	21
Prodeo	41	48	44	49	71	76
Totaal	218	243	256	259	295	350
Kindergraven						
E. Betonkelders	19	16	19	19	15	11
F. Aarden graven	126	117	109	112	103	95
Totaal	145	133	128	131	118	106
Op de Eur. Begraafplaats						
Peneleh						
Volwassenen	66	54	66	30	49	51
Kinderen	9	5	4	2	3	6
Prodeo	—	—	—	2	6	5
Totaal	75	59	70	34	58	62
Totaal aantal bijzettingen op de Eur. Begraafplaatsen . .	438	435	454	424	471	518

G 2. Mohamedaansche begraafplaatsen.

Het aantal daadwerkelijk bij de Gemeente in beheer zijnde Mohamedaansche begraafplaatsen bleef gelijk aan dat in 1937. De formatie van het personeel bleef eveneens gelijk.

Met ingang van October van verslagjaar werd de begraafplaats Prapatkoeroeng gesloten. Ter vervanging werd een nieuwe begraafplaats aan den Grisseeschen weg aangelegd, welke in verslagjaar echter nog niet in gebruik kon worden genomen.

Voor het onderhoud van de wegen en de gebouwen werden de noodige werkzaamheden verricht. De uitbreiding van de begraafplaats Ngagelredjo kwam in verslagjaar gereed.

Met het dempen van de rawah op Kapaskrampoeng werd in verslagjaar verder gegaan.

Op het daarvoor bestemde terrein te Wonokoesoemo werden 8 lijken verbrand, waarvoor f 160.— retributie werd ontvangen.

Op de Mohamedaansche begraafplaatsen en de Christenafdeeling te Poetat Gede hebben de ondervolgende bijzettingen plaats gehad.

Begraafplaats	Bijzettingen				
	1934	1935	1936	1937	1938
Prapatkoeroeng . .	111	90	103	116	120
Karangtombok . .	1650	1582	1541	1535	2145
Kapaskrampoeng . .	490	427	492	496	570
Tombok Gede . .	1434	1553	1470	1480	1500
Poetat Gede . .	879	1150	1082	972	1343
Ngagel	150	169	171	237	267
Totaal aantal bijzettingen op de Moh. begraafplaatsen p. j.	4833	4888	4873	4899	5945

G 3. Ontvangsten :

1. De ontvangsten voor de beide Europeesche begraafplaatsen hebben bedragen:

Jaar	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Bedrag	25.809,50	25.770,—	26.437,—	22.329,89	28.135,75	26.293,35

In de bedragen zijn begrepen de ontvangsten van het onderhoud van graven voor particulieren, alsmede de kosten voor de vergunning voor de oprichting van grafmonumenten.

2. De ontvangsten van de Mohamedaansche begraafplaatsen hebben bedragen:

Jaar	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Bedrag	9.183,—	11.172,—	10.143,—	10.361,50	10.412,50	11.906,—

H. PLANTSOENDIENST.

De formatie van het personeel bestond in het begin van verslagjaar uit 3 Opzieners. Medio verslagjaar is een der Opzieners in particulieren dienst overgegaan en werd vervangen door een Onderopziener, die belast werd met het toezicht op den kweektuin Ngagel. Overigens was de indeeling der werkzaamheden als in 1937, t.w. één Opziener voor de benedenstad en één Opziener voor de bovenstad inclusief het toezicht op het onderhoud van de beplanting in den Dierentuin.

De indeeling van vaste koelies zoowel voor het onderhoud van de plantsoenen als voor de beplanting langs de wegen bleef zooals dit in 1937 werd vastgesteld.

Met de herziening van de wegbeplanting werd in verslagjaar voortgegaan en omvatte het stadsgedeelte bezuiden de Tamarin-delaan.

Verder werden beplant de verlengde Koeteistraat, de de Greneweg, de Schutstal van Woudenbergweg en de O.J.S.-laan. Bovendien werden langs de wegen in het kampongcomplex Plampitan, Peneleh en Djagalan, heesters en bloeiende struiken geplant.

Het Cannaplein-plantsoen werd geheel gewijzigd.

Het uitvoeren van werken voor derden beperkte zich alleen tot het verstrekken van boomen, heesters en plantjes aan particulieren en het onderhoud van de levende paggers van de woningen der N.V. Volkshuisvesting.

Het van omgekapte boomen afkomstige hout werd evenals vorige jaren door het Inkoopkantoor verkocht, waarvan de opbrengst in verslagjaar f 264.— bedroeg.

Naast de in 1937 opgerichte werkloods te Goebeng werd een nieuwe koelieloods gebouwd.

	1933		1934		1935		1936		1937		1938	
	Boomen	Heesters	Boomen	Heesters	Boomen	Heesters	Boomen	Heesters	Boomen	Heesters	Boomen	Heesters
Gekapt . .	287	—	294	—	568	—	549	—	516	—	617	—
Gesnoeid . .	4846	—	3517	—	4813	—	3350	—	5313	—	4834	—
Geplant . .	1784	962	2479	480	1965	1690	1069	2250	1898	2990	1251	3086

Uit de Gemeente kweektuinen werden ten behoeve van wegen plantsoenbeplanting en aan particulieren geleverd $\pm$ 974 boomen en 2637 heesters en plantjes en 13271 bloemen. De ontvangsten van den Plantsoendienst bedroegen over de jaren:

Jaar	1934	1935	1936	1937	1938
Bedrag	7.270,59	3.377,97	3.820,80	3.012,48	3.136,55

I. BETONWERKPLAATS.

Tengevolge van de vele in 1938 uitgevoerde nieuwe werken steeg ook de omzet van de betonwerkplaats belangrijk. In verslagjaar was de omzet f 69.442,42 tegen slechts f 16.611,81 in 1937.

De groote omzet was mede het gevolg van het feit, dat in tegenstelling met 1937 in verslagjaar ook de betonartikelen voor de subsidiewerken in de betonwerkplaats werden aangemaakt en tegen tariefsprijs verrekend, ofschoon slechts subsidie werd verleend voor de waarde tegen kostprijs. De z.g. „overhead” kosten van het bedrijf werden ten laste van de Gemeente verrekend. Een kort overzicht van de bedrijfsresultaten is in ondervolgenden staat opgenomen.

Waarde v.d. productie verrekend	1938	1937	1936	1935
tegen tariefsprijs . .	69.442,42	16.611,81	18.958,—	15.498,—
Fabrikagekosten . .	42.263,53	16.713,24	15.901,—	16.064,—
Werkloonen	5.102,04	1.350,29	1.263,—	1.033,—
Grondstoffen . . .	27.052,16	5.076,75	6.040,—	5.425,—
Indirecte kosten . .	9.043,—	9.566,—	8.160,—	8.220,—

Bedrijfstoornissen hebben niet plaats gehad. Om aan de groote aanvragen te kunnen voldoen moest tegen het eind van het jaar een extra betonmolen in bedrijf worden gesteld.

Evenals dit bij de werken het geval is geweest, heeft ook de betonwerkplaats stagnatie ondervonden door gebrek aan materialen, in hoofdzaak zand. Het tekort aan grint kon worden ondervangen door tijdelijk steenslag van de asfaltmenginstallatie te verwerken.

K. ASFALTBETONMENGINSTALLATIE.

Zooals ook uit het verslag van de nieuwe werken blijkt, zijn in 1938 veel wegprojecten uitgevoerd. Een gevolg hiervan was, dat de productie van asfaltbeton in verslagjaar ruim 2000 ton meer bedroeg dan in 1937.

Eenige met voorgaande jaren vergelijkbare cijfers zijn in onderelvogenden staat opgenomen.

Bedrijfsresultaten	1938	1937	1936
Productie in tons	8573	6268	4300
Waarde grondstoffen in guldens	51.688,—	38.700,—	24.944,—
Loonen en personeelskosten . .	6.121,—	4.520,—	2.422,—
Rente en afschrijving	5.298,—	6.720,—	8.130,—
Voordeel wegens inbedrijf- stelling	23.900,—	18.400,—	15.600,—
Werkelijke winst	13.700,—	7.060,—	4.680,—

De in de voorlaatste post genoemde bedragen zijn niet de werkelijk behaalde bedrijfswinsten maar de voordeelen, die de Gemeente ten deel zijn gevallen door in bedrijfstelling van de installatie, die in de jaren 1933 tot en met 1935 niet heeft gewerkt. Bij stilstand blijven de z.g. „vaste kosten” n.l. van kracht. Door de groote productie in 1938 kon een werkelijke bedrijfswinst worden geboekt van rond f 13700.—.

Van het aangemaakte product werd 2905,5 ton (n.l. 2239,1 ton grof dicht en 666,4 ton z.g. antislip) afgeleverd t.b.v. het onderhoud der wegen.

De verkregen prijs bedroeg in verslagjaar f 9.50 tegen f 9.85 in 1936 en 1937.

De fabricatie van het product geschiedde op dezelfde wijze als in de voorgaande jaren en wederom werden goede resultaten bereikt.

In September van verslagjaar werd de Opzichter belast met het beheer over de asfaltbetonmenginstallatie en de Betonwerkplaats, overgeplaatst naar het Ambachtonderwijs. De vacature werd vervuld door een daggelder van den Waterleidingdienst.

L. REINIGINGSDIENST.

L 1. Algemeen.

De indeeling van de stad in 8 secties bleef in verslagjaar gehandhaafd. Ook kwam geen wijziging in de formatie van het personeel. Het aantal Opzieners bestond bij het begin van verslagjaar uit:

3 Opzieners 1ste klasse, 3 Opzieners 2de klasse en 3 Onderopzieners maandgelders.

In de maand Juli van verslagjaar kwam een vacature in de Onderopzienersplaats open, als gevolg van het overlijden van een der Onderopzieners, die door een Madoereeschen koelie met een mes werd aangevallen. De open gekomen plaats werd eerst in November vervuld door overplaatsing van een der Opzieners van de Waterleiding.

Het aantal werklieden, hetwelk in verslagjaar bij den Reinigingsdienst tewerk was gesteld, bedroeg:

Tewerkstelling	Aantal werklieden in		
	1938	1937	1936
Vegen der wegen	154	186	185
Reiniging goten, riolen, leidings en onderhoud bermen . . .	361	309	313
Ophalen huisvuil	154	148	146
Ophalen kampongvuil	65	62	62
Transport passervuil	32	26	25
Verwerken van vuil op de belten	60	56	54
Stallen	18	18	18
Onderhoud materiaal	16	15	12

L 2. Vegen der wegen.

Het vegen der hoofd- en druk door fysieke tractie bereden wegen vond in 1938 op dezelfde wijze plaats als in 1937. Het schoonhouden der wegen in de Europeesche woonwijken (niet druk bereden) geschiedde in verslagjaar in tegenstelling met 1937 niet door speciale vegers, maar door de ploegen belast met de reiniging van de weggoten en bermen. De op deze wijze vrij gekomen vegers werden in ploegverband tewerk gesteld voor het snoeien van de bermen.

Aangeveegd en opgehaald werd $\pm 30600 \text{ m}^3$ straatvuil. In deze hoeveelheid is begrepen het vuil afkomstig van de diverse kampongwegen. In ondervolgenden staat is het aantal vegers en de lengte der wegen per sectie aangegeven.

Sectie	Aantal vegers		Lengte in m' der aangeveegde wegen.		Oppervlakte der aangeveegde wegen in m^2	
	1938	1937	1938	1937	1938	1937
I	17	14	22052	18980	179010	167575
II	33	38	26434	26434	160380	160380
III	38	38	23907	22976	138868	135484
IV	22	25	12758	12432	154822	153305
V	17	20	24313	24313	200018	200018
VI	8	19	17981	17981	151681	151681
VII	13	23	28973	28973	267444	267444
VIII	6	9	47897	46092	428051	417222
Totaal	154	186	204315	190181	1680274	1653109

L 3. Goten en riolen.

Het reinigen der goten en riolen door middel van speciale ploegen geschiedde conform het voorgaande jaar.

In verslagjaar is in de werkindeeling een kleine wijziging aangebracht voor wat betreft de ploegen, ingedeeld in de Europeesche wijken. Deze kregen tot taak om naast het reinigen der weggoten en bermen ook de wegen, voorkomende in hun ressort, aan te vegen (zie ook onder L 2).

In den hieronder volgenden staat zijn de lengten en soort der leidingen, welke bij den Reinigingsdienst in geregeld onderhoud zijn, aangegeven:

Omschrijving	Lengte in meters		
	1938	1937	1936
Open gemetselde en betongoten en leidingen	273047	270199	266585
Afgedekte kampinggoten, duikers en riolen	120094	112755	108415

De koelies voor de reiniging der goten, riolen en leidingen en het onderhoud der wegbermen zijn als in ondervolgenden staat aangegeven over de verschillende secties verdeeld.

Sectie	Aantal werklieden		Meters goot	
	1938	1937	1938	1937
I	40	34	53118	49849
II	50	45	39343	39843
III	50	50	46382	44350
IV	40	25	30172	27301
V	38	37	60589	60589
VI	38	27	33570	33570
VII	49	38	50807	50807
VIII	56	53	79159	77145
Totaal	361	309	393141	382954

L. 4. *Ophalen vuilnis.*

In verslagjaar bleken enkele wijzigingen van de routes der vuilniskarren noodig, omdat gebleken is dat sommige karren te zwaar werden belast.

Bij het begin van verslagjaar werden voor alle Gouvernementsinstellingen de tarieven, genoemd in de Vuilnisverordening, van kracht verklaard, zoodat thans ook deze instellingen voor meer vuilnis dan 60 dm³ per perceel extra moeten betalen met dien verstande, dat aan deze instellingen een gereduceerd tarief werd berekend.

Werden perceelbewoners, die het vuilnis ter ophaling aanboden in bakken, welke niet voldoen aan de voorschriften, in voor-

gaande jaren slechts schriftelijk en mondeling gewaarschuwd om ze in orde te maken, in verslagjaar werd tegen dit veel voorkomende euvel strenger opgetreden. Tegen de overtreders werd, indien aan de waarschuwingen geen gevolg werd gegeven, proces-verbaal opgemaakt. Voor het overgrootste gedeelte geschiedde dit in de Chineesche wijken. Het aantal processen-verbaal beliep 23.

Het aantal werklieden voor het ophalen en transporteren van huis-, passer- en kampongvuil is in ondervolgenden staat opgenomen, gespecificeerd over de drie bovengenoemde onderdeelen van den dienst.

Tewerkstelling	1938		1937	
	koetsiers	koelies	koetsiers	koelies
Ophalen huisvuil	48	98	48	93
Ophalen kampongvuil		65	—	62
Transporteren passervuil	13	19	10	16
	61	182	58	171

4. 5. Belten.

Het vuilnis werd evenals in de vorige jaren getransporteerd naar de belten te Doepak, Wonokoesoemo en Djodjoran.

In 1938 werd op de belten 272571 m³ vuilnis verwerkt of bijna 20000 m³ meer dan in 1937.

Ter vergelijking met voorgaande jaren zijn in ondervolgenden staat nadere gegevens opgenomen.

Plaats van Verwerking.	Aantal m ³ gestort huis- en passervuil			
	1938	1937	1936	1935
Wonokoesoemo	82702	90233	83229	81177
Djodjoran	69974	63964	61758	65133
Doepak	113775	109493	87161	96707
Kampong Dinojo	6120		29055	16000
Kampong Djedong			5614	
Karang Tembok			16646	
	272571	253690	283463	259017

In de hierboven opgegeven hoeveelheden is niet begrepen de hoeveelheid vuilnis afkomstig van de goten en riolen.

Door particuliere stalhouders werden in verslagjaar $\pm$ 32517 m³ stalvuil naar de Gemeentelijke belten Doepak en Wonokoesoemo gebracht.

L 6. Beerputreiniging.

Het aantal naar de belt Wonokoesoemo getransporteerde volle tankwagens afkomstig van beerputledigingen voor particulieren en diverse Gemeentediensten is in ondervolgenden staat gespecificeerd aangegeven.

Opdrachtgever	Aantal tankwagens in		
	1938	1937	1936
Particulieren	350	301	169
Gemeente abattoir	3016	3344	2041
Andero Gemeentediensten	47	27	21
	3413	3672	2231

L 7. Tractie en materieel.

Het materieel, bij den Reinigingsdienst in gebruik, is in den hieronder volgenden staat aangegeven.

Soort van het materieel.	1938	1937	1936
Vuilniskarren (gesloten)	95	92	91
Vuilniskarren (open)	5	5	5
Vuilniskarren (klein model)	2	2	2
Modderkarren (gesloten)	57	54	54
Modderkarren (open)	24	25	22
Vegerkarren	66	66	73
Handkarren voor kampongvuil	26	25	25
Lorries (houten voor de belten)	74	73	73
Kiplorries (ijzeren v. latrine)	8	8	8
Vrachtauto (voor latrinevuil)	2	2	2
Aanhangwagen (met pompinstallatie)	2	3	3
Transportfiets	1	1	
Aanhangwagen voor een fiets	2	1	

Uit den staat blijkt, dat het aantal gesloten vuilniskarren in verslagjaar met drie werd uitgebreid, waarvan twee werden benut voor het ophalen van vuilnis afkomstig van de militaire kazernes te Goenoengsarie en één voor het ophalen van snoeisels in de wijk Darmo.

Het aantal gesloten modderkarren werd met drie vermeerderd in verband met uitbreiding van het gotenstelsel in de kampongs Krembangan en omstreken en in de wijk nabij de nieuwe kazerne te Goenoengsarie.

Ten behoeve van het ophalen van het vuilnis in kampong Tembok Gedeh werd het aantal kampongskarren met één vermeerderd.

Gedurende verslagjaar zijn 10 trekossen gestorven of afgekeurd wegens ouderdom, dan wel gebreken. Ter aanvulling van het tekort werden 25 jonge stieren aangekocht, zoodat aan het einde van verslagjaar 154 trekossen aanwezig waren.

L 8. Ontvangsten.

Voor het ophalen van extra vuil werd in de achtereenvolgende jaren ontvangen:

1938	f	8667.81
1937	f	5550.21
1936	f	5158.58
1935	f	8158.58
1934	f	10320.77
1933	f	17660.36

De meerdere inkomsten in 1938 zijn waarschijnlijk het gevolg van:

- 1e. de in Juli 1937 ingevoerde tariefsverlaging;
- 2e. het feit dat thans ook alle Gouvernementsdiensten en gebouwen voor extra vuil moeten betalen.

Door het Passerbedrijf werd voor het transporteren van het passervuil betaald een bedrag van f 14705.—.

Voor de verwijdering van het afval der darmwasscherij van het abattoir, werd door het slachthuis betaald f 2000.—.

De ontvangsten voor het ledigen van beerputten van particulieren bedroeg in verslagjaar f 3085.75 tegen f 2425.— in 1937 en f 2661.25 in 1936.

AFD. 3. BOUW- EN WONINGTOEZICHT EN STADSONTWIKKELING.

4. Algemeen.

De indeeling en werkzaamheden van deze dienstafdeeling hebben in het jaar 1938 geen wijziging ondergaan. De uitvoering van de bijzondere werkzaamheden, n.l. die voor de straatbelasting en huisnummering, heeft evenals in het vorig verslagjaar plaats door personeel in daggeld, terwijl de leiding berust bij personeel van de vaste formatie, dat daardoor veel extra werk heeft te verrichten.

Het registratiewerk heeft nog plaats door personeel in daggeld, en aangezien deze werkzaamheden van blijvenden aard zijn, wordt de behoefte gevoeld om voor bedoeld werk vast personeel aan te stellen. Door gebrek aan voldoende kantoorruimte moet dit personeel *het werk verrichten in het archieflocaal, hetwelk door zijn beperkte afmetingen daartoe niet geschikt is. Onderbrenging van dit personeel in een aparte localiteit wordt zeer wenschelijk geacht.*

De ondervolgende personeelsmutaties hebben gedurende het jaar 1938 plaats gehad.

Op 15 Juli 1938 is Ir. A. Scheffer, Chef van het Bouw- en Woningtoezicht en Stadsontwikkeling voor den duur van acht maanden met buitenlandsch verlof vertrokken, in wiens plaats met de leiding van het Bouw- en Woningtoezicht werd belast het Onderhoofd J. F. Valkenhoff, terwijl de afdeling Stadsontwikkeling en Opnamedienst onder directe leiding van den Architect Nijkamp kwam te staan.

Ter vervulling in de vacature, ontstaan door het buitenlandsch verlof van den Chef Onderhoud bij Gemeentewerken, werd op 1 Maart 1938 naar genoemde dienstafdeeling gedetacheerd de Hoofdopzichter van het Bouw- en Woningtoezicht M. Soebjakto. De Opzichter G. L. van Kempen werd daarentegen op 1

Maart 1938 van Gemeentewerken naar het Bouwtoezicht overgeplaatst. Ter tegemoetkoming aan het door genoemde mutaties ontstane personeelsgebrek bij het Bouw- en Woningtoezicht werd bij genoemde afdeling op 1 Juli 1938 geplaatst de maandgelder Onderopzichter Ir. E. H. Fliers, die echter spoedig aan de hem opgedragen werkzaamheden moest worden onttrokken om belast te worden met de wijziging van het ontwerp voor de afwatering van Noord-Oost Soerabaja.

Voorts is in de vacature van mantri bij het Bouw- en Woningtoezicht, ontstaan door het overlijden van den mantri Joman, met ingang van 1 Juli 1938 benoemd de oppasser in vasten dienst Mohamad Sarbini.

Binnenlandsch verlof voor den duur van vijf maanden en 10 dagen is in het verslagjaar verleend aan den schrijver van het Bouwtoezicht R. Alie en wel met ingang van 1 October 1938, in wiens plaats met de waarneming is belast de daggelder Koesnandar.

De afdeling III bestaat uit de volgende onderdeelen:

B. Bouw- en Woningtoezicht.

- B1 Bouwpolitie
- B2 Perceelsregistratie
- B3 Huisaansluitingen
- B4 Adviezen inzake Hinderordonnantie.

C. Grondbewaking.

- C1 Verhuur van grond
- C2 Verhuur van los- en laadplaatsen.

D. Stadsontwikkeling.

- D1 Ontwerpen voor rooilijnplannen
- D2 Bewaken van rooilijnplannen (adviezen bij uitgifte van grond)
- D3 Registratie van diverse gegevens op de stadskarten
- D4 Opnamewerk en kaarteering
- D5 Afkoop van grondrechten ten behoeve van rooilijnverbetering en ruilverkaveling.

E. Bijzondere werkzaamheden.

E1 Straatbelasting

E2 Herzien van huisnummering

E3 Voorlichting ten behoeve Luchtbescherming.

Hieronder volgt een verslag van elk dienstonderdeel afzonderlijk:

B. BOUWTOEZICHT.*B 1. Bouwpolitie.*

Door de reeds genoemde personeelsmutaties moest dit controlewerk gedurende het grootste gedeelte van het jaar 1938 worden uitgeoefend door slechts vier Opzichters in tegenstelling met de gewenschte bezetting van 1 Onderhoofd (vervanger van het Onderhoofd dat het afdelingshoofd vervangt) 1 Hoofdplichter en 4 Opzichters of Adspirant Opzichters. Zooals ook verwacht werd heeft het Bouwtoezicht in het jaar 1938 door onderbezetting van de formatie en door de meerdere opleving in den huizenbouw, hetgeen moge blijken uit de hieronder vermelde gegevens, een zeer drukke periode meegemaakt.

OVERZICHT VAN BOUWVERGUNNINGEN.

Jaar	Schriftelijke aanvragen			Mondelinge aanvragen			Rooigelden in F.	Opmerkingen.
	Ingediend	Afge-wezen in %	Ingetrokken in %	Ingediend	Afge-wezen in %	Ingetrokken in %		
1934	1344	1.—	1.—	1310	10.—	0.6	12856.40	
1935	1117	2.6	1.5	1272	14.8	0.8	12781.30	
1936	1181	2.1	1.1	1325	16.8	0.7	15987.10	
1937	1222	2.5	1.5	1188	16.—	0.6	16094.30	
1938	1291	1.9	1.2	1106	20.—	0.6	19643.70	

Van de opleving in den huizenbouw getuigen ook de in het verslagjaar geheven rooigelden ten bedrage van f 19643,70 of $\pm 22\frac{1}{2}\%$ meer dan in het jaar 1937.

Ten behoeve van deze bouwvergunningen werden de volgende dispensaties verleend van diverse artikelen van de Bouwverordening:

Van artikel 22 lid 1 en 2	19 maal
„ „ 6	20 „
„ „ 42 lid 1	1 „
„ „ 8 lid 1	1 „
„ „ 20 lid 4 sub c	1 „
„ „ 57 lid 1 en 2	1 „

of totaal 43 gevallen, tegenover 43 in 1937, 36 in 1936 en 25 in 1935.

In de 43 gevallen in 1938 zijn begrepen 10 vrijstellingen van tijdelijken aard (maximum voor den duur van vijf jaren).

OVERZICHT VAN BOUWWERKEN.

Indeeling van Bouwobjecten waarvoor vergunning werd verleend in 1938.		1934	1935	1936	1937	1938
Schrifte- lijke vergun- ningen. (reques- ten).	A. Normale steenen woningen	150	95	59	32	93
	B. Kleinere steenen woningen alsmede die, welke zijn ge- bouwd in het belang van de Volkshuisvesting	70	43	8	65	199
	C. Woningen van semi-perma- nenten en tijdelijken aard met een meerdere waarde dan f 250.—	384	273	361	297	220
	D. Gebouwen niet ter bewoning bestemd	79	64	114	58	88
	E. Kiosken, depôts, warong e.d.	4	15	8	11	6
	F. Ver- en bijbouwingen . . .	525	679	644	739	775
	G. Diversen, waterputten e.d.	53	73	72	57	47
	H. Slooping	13	20	6	13	20
Monde- linge ver- gunnin- gen.	H. Woningen van tijdelijken aard van geringer waarde dan f 250.—	322	302	438	240	155

In het aantal van categorie A zijn begrepen 20 en in dat van categorie B 71 militaire woningen te Goenoengsarie.

Op te merken valt de stijging van het aantal normale en kleine steeren woningen, en in tegenstelling daarmee het terugloopen van het aantal Inheemsche woningen (categorie C en M), hetgeen als een bewijs moet worden beschouwd, dat er meer vraag is naar ruimere en geriefelijke woningen.

Als belangrijke bouwobjecten, waarvoor in het jaar 1938 vergunning werd verleend, kunnen worden genoemd:

het kantoorgebouw van de firma Ruhaak aan de Societeitstraat,

het nieuwe kantoorgebouw op het perceel van de N.V. Vereenigde Ijsfabrieken en geoccupeerd door de Koloniale Petroleum Verkoop Maatschappij eveneens aan de Societeitstraat,

een nieuw front voor een heeren-modezaak aan den weg Kembangdjepoen,

het gebouwencomplex van de Don Bosco stichting annex internaatgebouw aan de Princesselaan,

de tweede uitbreiding van de Bierbrouwerij aan de Koperstraat te Ngagel,

een complex van steenen woningen aan Ketabang-kalie.

Voor rekening van den Lande werden in het verslagjaar gebouwd dan wel aangevangen de nieuwe vliegtuighangars te Morokrembangan, de nieuwe Centrale Burgerlijke Ziekeninrichting te Karangmendjangan en het nieuwe kampement van de Luchtdoelartillerie te Goenoengsarie, alsmede kleine uitbreidingen en verbouwingen van bestaande gebouwen.

Bij de laatstgenoemde bouwwerken heeft het Bouwtoezicht praktisch geen bemoeienis. De vereischte overeenstemming met den Burgemeester wordt verleend nadat door het Bouwtoezicht advies is uitgebracht terzake van de ligging ten opzichte van de ontworpen wegen en rooilijnen en van den hygienischen toestand.

OPGAVE VAN PROCESSEN-VERBAAL.

Betreffend..	1934	1935	1936	1937	1938
Onhygiënische toestand	13	27	41	53	70
Bouwvalligheid	14	18	21	21	26
Bouwen zonder vergunning	135	163	194	122	119

Dat het Bouwtoezicht thans meer aandacht schenkt aan verbetering van onhygiënische toestanden moge blijken uit de stijging van het aantal geconstateerde gevallen in het jaar 1938. Het betreft hoofdzakelijk verbetering van huisrioleeringen en ophoogen en egaliseeren van braakliggende perceelen, alsmede het verbeteren van de afwatering van particuliere kampongcomplexen.

In het verslagjaar hebben zich twee ongevallen voorgedaan. Het eene betreft het instorten van een in aanbouw zijnden broodoven, waarvan ondeskundig werk van den bouwer de oorzaak was en het andere was een gevolg van het instorten van een bouwvallige bamboezen kampongwoning, die door den eigenaar verwaarloosd was.

In beide gevallen heeft een persoon lichte kwetsuren opgelopen.

Het aantal processen-verbaal terzake van clandestienbouw is iets teruggelopen en in elf gevallen moest door onwilligheid de slooping op kosten van overtreders door de afdeling Gemeentewerken geschieden.

B 2. Perceelsregistratie.

Het registreeren van perceelen, waarop bouwvergunningen werden verleend in voorgaande jaren, is thans gevorderd tot het jaar 1928.

In verband met de dikwijls te vage plaatsaanduiding op de stukken door de omstandigheid, dat het betreffelijke perceel niet aan een geregistreerden weg lag, dan wel door het ontbreken van een straatnaam en huisnummer (hier worden in hoofdzaak bedoeld de smalle wegen en paden in de kampongs) eischt dit werk veel tijd voor plaatselijk onderzoek.

Het aantal verkochte huisnummerplaten, bestemd voor nieuw gebouwde objecten, bedroeg in het verslagjaar 280 stuks tegenover 516 stuks in het jaar 1937.

Benoemd of herzien werden 14 straatnamen, terwijl de nieuwe algemeene stratenlijst werd vastgesteld bij besluit van den Stads-gemeenteraad ddo. 27 Januari 1938 No. 39.

B 3. Huisaansluitingen.

In de gedurende het verslagjaar verbeterde kampongs werden voor de aansluiting van de huisrioleering op de gemeentegoten totaal 495 nieuwe aansluitingen op kosten van de perceeleigenaren verricht, tegenover 228 in het jaar 1937. De gevoerde propaganda voor de boorprivaten in de kampongs hebben nog niet de gewenschte resultaten opgeleverd. Gedurende het verslagjaar werden geen aanvragen daarvoor ontvangen, ofschoon de prijs hiervan betrekkelijk laag is gesteld, n.l. van f 3.50 tot f 5.— per stuk, afhankelijk van de capaciteit.

B 4. Adviezen inzake Hinderordonnantie.

Dit betreft voornamelijk de adviezen inzake technische en hygiënische aangelegenheden en adviezen inzake de Hinderordonnantie. In totaal werden 73 adviezen uitgebracht, tegenover 95 in het jaar 1937.

Ook werden adviezen uitgebracht betreffende de noodzakelijkheid van verbetering in de afwatering van melkerijen en stalhouderijen, waarbij speciaal de aandacht geschonken wordt aan de in de verboden zone gelegen inrichtingen, teneinde de overlast aan omwonenden en verontreiniging van openbaar water tot een minimum te beperken, dan wel geheel op te heffen. Gestreefd wordt naar mogelijkheden om genoemde inrichtingen naar de daarvoor bij verordening vastgestelde zones, gelegen buiten de wooncentra, te doen verplaatsen.

Slechts in gevallen, wanneer de hygiënische toestand van stallen en afwatering niet te wenschen overlaat, bestaat de mogelijkheid tot verlenging van den vergunningstermijn.

Het directe toezicht op deze inrichtingen berust echter bij den Gemeente veearts en den Contrôledienst.

C. GRONDBEWAKING.

C 1. Verhuur van gronden.

Bij den verhuur van grond ingevolge de Verordening op het tijdelijk in gebruik afstaan van openbare wegen, straten, pleinen, parken en andere terreinen in de Gemeente Soerabaja heeft zich in één geval de moeilijkheid voorgedaan dat bij opzegging van de vergunning wegens wanbetaling de occupant weigerde het perceel te ontruimen, waardoor de Gemeente zich genoodzaakt zag de ontruiming te bewerkstelligen op kosten van den eigenaar van de opstallen.

—Over het algemeen worden voor door Inheemschen geoccupeerde Gouvernementsgronden de huren zeer laag gesteld.

In 20 gevallen moest uiteindelijk proces-verbaal worden opgemaakt wegens onwettige occupatie. Onderstaande cijfers van het aantal afgegeven vergunningen, processen-verbaal en inkomsten uit den verhuur van gronden geven een vergelijking met die in voorgaande jaren.

GRONDBEWAKING.

Jaar	Nieuwe besluiten	Processen-Verbaal	Inkomsten
1934	216	8	f 46272.18
1935	266	15	„ 44000.—
1936	171	10	„ 52328.88
1937	208	8	„ 52058.47
1938	397	20	„ 55344.42

C 2. Verhuur van Los- en Laadplaatsen.

De meerdere bedrijvigheid in de bouwwereld in het verslagjaar had als gevolg een grotere aanvoer van bouwmaterialen, waardoor de inkomsten uit den verhuur van los- en laadplaatsen zijn gestegen tot f 5879.90. Zooals ook op den hieronder volgende staat is vermeld, moesten voor de handhaving van de orde op de openbare los- en laadplaatsen, 6 processen-verbaal worden gedresseerd. Onderhoudskosten aan de los- en laadplaatsen kwamen in het jaar 1938 nagenoeg niet voor.

LOS- EN LAADPLAATSSEN.

Jaar	Inkomsten	Processen-Verbaal	Opmerkingen
1934	6385,—	4	
1935	6230,—	1	
1936	5172.30	13	
1937	4474.30	2	incl. bij C 1 geregelde verhuren f 5462.30
1938	5879.90	6	

D. STADSONTWIKKELING.

D 1. Ontwerpen van nieuwe rooilijnplannen.

Behalve enkele kleinere projecten werden in verband met het in vermeld tempo uitvoeren van de kampongverbetering van de te verbeteren complexen, de rooilijnen herzien.

In verslagjaar werden geëntameerd:

- 1e. Kampong Ngaglik
- 2e. Kaliasin — Vardonstraat
- 3e. Hoofdweg No. III (van het Geraamteplan)
- 4e. Passer Besar en omgeving
- 5e. Simokerto) t.v. kampongverbetering
- 6e. Simolawang)
- 7e. Sidodadie
- 8e. Kepoetran (begrensd door Embong Malang),
Kaliasin, Palmenlaan Zuid, Tamarindelaan,
Passer Kembang en Kedongdoro
- 9e. Stationsplein Goebeng en omgeving.

De plannen sub 1 t/m 4 werden den Gemeenteraad ter goedkeuring aangeboden. De plannen sub 5-6-7 en 9 liggen voor aanbidding geheel gereed, terwijl plan 8 in concept gereed is behoudens het gedeelte dat dient ter bewaking der gronden, benodigd voor de afwatering.

D 2. Bewaking van rooilijnen door het geven van adviezen bij uitgifte van Gouvernementsgronden met een rechtstitel.

Deze adviezen dienen om te voorkomen dat gronden, gelegen tusschen de rooilijnen, met een rechtstitel worden bezwaard, waardoor meerdere afkoop noodig zou zijn.

De door de Gemeente te betalen bedragen blijven hierdoor beperkt tot de z.g. vrijmakingskosten.

Adviezen uitgebracht omtrent:

	1937	1938
opstalaanvragen	6	34
eigendomsaanvragen	4	41
jasanaanvragen	34	42

D 3. Registratie van diverse gegevens voor den dienst in stads-kaarten en speciale registers.

Het indragen in de kaarten van de bouwvergunningen werd in verslagjaar aanmerkelijk vertraagd aangezien de hiermede belaste mantri's noodig waren voor het verrichten van opnamen t.b.v. de kampongverbetering.

In 1939 zal deze vertraging vermoedelijk niet geheel kunnen worden opgeheven, doch zeker minder bedragen dan in het afgelopen jaar.

Ingedragen werden 1340 schriftelijke en 443 mondelinge bouwvergunningen. De vergoeding voor inzage rooilijnkaarten en andere gegevens bedroeg in verslagjaar f 116.45 tegenover f 127.60 in 1937 en f 58.80 in 1936.

D 4. Opname werkzaamheden en kaartteering.

Behalve de vele kleine opnamen en uitzettingen t.b.v. Bouwtoezicht — Gemeentewerken — Grondbedrijf — Waterleiding en (soms) particulieren werden nog de navolgende werkzaamheden verricht:

1e. Situatie dwars- en lengte-profielen,

Kampong Tembok Krangan.

„ Petjindilan en Kapasan,

2e. Dwarsprofielen.	Hoofdweg No. III
3e. Situatie en dwarsprofielen.	Kepatian — Tambakbajan — Kawatan — Gemblongan — Praban — Soeloeng — Maspati — Simokerto — Simolawang — Sidonipah — Tjantian — Kerto- paten — Botopoetih.
4e. Situatie en dwarsprofielen.	Omgeving nieuwe Bataviabrug.
5e. Lengte en dwarsprofielen.	Embong Malang.
6e. Detailopnamen.	Karangmendjangan voor afkoop gronden.
7e. Dwarsprofielen en uitzet- tingen.	T.b.v. de afwateringsprojecten van N.O. Soerabaja.
8e. Detailopnamen.	T.b.v. afkoop gronden, gelegen op het terrein Pakis, bestemd voor uitbreiding der Europeesche begraafplaats.

D 5. Afkoop en afstand van rechten voor rooijlijnverbetering.

Evenals vorig verslagjaar werd ook in 1938 het voor grond-afkoop bestemde artikel beduidend overschreden, hetgeen echter geen verwondering behoeft te wekken indien men bedenkt dat tusschen dit en andere begrootingsartikelen in wezen een zeer groot verschil bestaat. De gelden voor grondaankoop zijn niet, althans uiterst moeilijk, te ramen. Onverwachte doch goedkoope biedingen mogen veelal niet worden afgewezen. Daarbij komt dat bij afgewezen bouwaanvragen (op grond van de rooijlijnverordeningen), de Gemeente tot afkoop verplicht is. Een voorbeeld daarvan is h.v. de afkoop van Kaliasin No. 127 voor f 10000.—.

Evenals vorig jaar gaf de Gemeente gelegenheid om in Soerabaja Oost gronden, gelegen tusschen de rooijlijnen te *ruilen* tegen gelijkwaardige gemeentegronden. Hiervan werd een druk gebruik gemaakt.

Een overzicht van wat gedurende verslagjaar werd aangekocht en geruild, ook voor andere bestemming dan rooijlijnverbetering geven bijgaande staten I t/m V.

E. BIJZONDERE WERKZAAMHEDEN.

E 1. Straatbelasting.

Het loopende werk ten dienste van de straatbelasting, hetgeen omvat opnamen van wegen ter completeering van de lijst van de voor de straatbelasting in aanmerking komende wegen, geschiedt nog door personeel in daggeld.

In de wijken:

Kedoengsroko	Kandangsapie
Patjarkembang	Asemdjadjar
Djagiran	Tembok Doekoeh
Rangkah/Kendjeran	Tembok Lor
Wonosarie	Tembok Gede
Kedoengmangoe	Kranggan
Kepoetran	Pakis

werden totaal 54 straten opgenomen en in het jaar 1938 voor de eerste maal in de straatbelasting aangeslagen.

Nadat alle voor de straatbelasting in aanmerking komende wegen zijn opgenomen wordt het wenschelijk geacht een kleine kern van het technisch personeel aan te houden voor het verrichten van correcties in de opnamen.

In het verslagjaar werden 537 bezwaarschriften inzake straatbelasting-aanslagen behandeld. In het jaar 1937 bedroeg dit aantal 197.

Ten behoeve van de straatbelasting werden 51 adviezen uitgebracht.

E 2. Herziening van de huisnummering.

In 1938 werden alle voor de straatbelasting in aanmerking komende wegen hernummerd, waarvoor 9000 nieuwe platen werden aangebracht.

Geconstateerd werd, dat de vóór de maand Maart 1938 aangebrachte hernummeringsplaten van Silomi materiaal een onduidelijke samenstelling hadden en na korten tijd verschijnselen van sterke verwerking vertoonden. Het met den leverancier gepleegd overleg had als resultaat dat gratis nieuwe nummerplaten (totaal

210000 stuks) moesten worden geleverd, doch dat de Gemeente op zich neemt de kosten van het wederom aanbrengen.

De werkzaamheden voor de verwisseling zullen ultimo Januari 1939 gereed zijn.

Intusschen wordt voortgegaan met de overige wegen te hernummeren, na voltooiing waarvan een groot profijt kan worden getrokken voor de in het jaar 1940 te houden volkstelling.

E 3. Voorlichting ten behoeve Luchtbescherming.

De in het verslagjaar door personeel van het Bouwtoezicht gevoerde propaganda voor het inrichten van gas- en schervrije ruimten in nieuw te bouwen steenen woningen gaf aanvankelijk bevredigende resultaten, ofschoon deze voorzieningen zich slechts konden bepalen tot het reserveeren van een vertrek, hetwelk in tijd van nood gas- en schervrij zou kunnen worden ingericht. Het publiek kon echter al spoedig niet voldoende worden overtuigd van het groote voordeel, hetwelk aan deze voorzieningen is verbonden. Gebleken is, dat de particuliere bouwheer weinig interesse voelt voor scherv- en gasvrije vertrekken, ofschoon de meerkosten per woning op $\pm$ f 200.— worden geschat.

Getracht zal worden om in groote kantoor- en bedrijfsgebouwen aan drukke wegen openbare gas- en schervrije ruimten te doen inrichten met financiële bijdrage van de Overheid.

Het lijkt dat propaganda hiervoor de gewenschte resultaten zal opleveren.

Staat I.

AFKOOP VAN RECHTEN T. B. V. ROOILIJNVERBETERING
(Art. 138a) (NIET INBEGREPEN PREMIE WIJKHOOFDEN).

Ligging	Akte ddo.	Gem. raadsbesluit ddo. No.	Bedrag F
Bogen	29- 1-1938	2- 3-1938 No. 81	450.—
Patjarkembang	7- 3-1938	30- 3-1938 No. 128	466.80
Soeloeng	9- 3-1938	22- 4-1938 No. 135	300.—
Tjantian	24- 3-1938	22- 4-1938 No. 136	2000.—
Tembok Doekoeh	22- 4-1938	20- 5-1938 No. 198/200	140.—
Ploso	24- 6-1938	3- 8-1938 No. 272	85.—
v. Deventerlaan	14- 7-1938	3- 8-1938 No. 283	2000.—
Gembong	28- 6-1938	27-10-1938 No. 352	84.—
Blaoeran	20- 7-1938	29- 8-1938 No. 297	2625.—
Patjarkembang	6- 8-1938	27-10-1938 No. 346	800.—
Ploso	30- 9-1938	+))	500.—
Simokerto	19-10-1938	+))	250.—
Kr. Mendjangan	8-11-1938	+) 3-1-1939 No. 8	1360.—
Sasak	12-11-1938	+))	1.—
Kr. Mendjangan	19-11-1938	+))	1441.—
Kr. Mendjangan	1-12-1938	+))	706.50
Njamploengan	2-12-1938	+))	700.—
Tembaän	6-12-1938	+))	1.—
Kr. Mendjangan	7-12-1938	+))	1573.—
id.	22-12-1938	+))	75.—
id.	23-12-1938	+))	90.—
id.	30-12-1938	+))	250.—
id.	31-12-1938	+))	1128.—
id.	31-12-1938	+))	1044.—

*) Gemeenteraadsbesluiten nog niet geslagen.

Staat II.

RUIL T. B. V. ROOIJNVERBETERING.

Ligging perceel	Gem. perceel in	Acte ddo.	Gem. Raadsbesluit ddo.
Patjarkembang	Gersikan	29- 1-1938	2- 3-1938 No. 83
Patjarkeling	Tambaksari	26- 1-1938	30- 3-1938 No. 89/90
Djagiran	Djagiran	1- 5-1938	30- 6-1938 No. 212
Tambaksari	Krampoeng	27- 7-1938	3- 8-1938 No. 270
Gersikan	Gersikan	2- 7-1938	3- 8-1938 No. 274
Djedong	Djedong	2- 7-1938	2- 8-1938 No. 273
Ploso Bogen	Ploso Bogen	24- 7-1938	3- 8-1938 No. 272
Patjarkembang	Bogen	19- 8-1938	27-10-1938 No. 347
Krampoeng	Krampoeng	1- 9-1938	7-12-1938 No. 386
Bogen	Bogen	20- 9-1938	7-12-1938 No. 385
Njamploengan	Njamploengan	28-11-1938	—
Djagiran	Djagiran	28-11-1938	—
Gersikan	Djagiran	3-12-1938	—
Bronggalan	Djagiran	3-12-1938	—
Gersikan	Djagiran	6-12-1938	—

Staat III.

WEGAANLEG KARANGMENDJANGAN (Order 226).

Naam	Acte ddo.	Gem. Raadsbesluit ddo.	Bedrag F.
R. Ng. Wignjodiprodjo	6-10-1938	+	120.—
Mevr. S. Goenawan	19-10-1938	+	779.—
R. Soewardjo	19-10-1938	+	2363.—
Pa Gondo	3-11-1938	3-1-1939 No. 8	250.—
Pa Kani	3-11-1938	3-1-1939 No. 8	1100.—
Pa Soep	3-11-1938	3-1-1939 No. 8	1100.—
Mevr. S. Goenawan	4-11-1938	+	403.—
Pa Soekadi	8-11-1938	+	250.—
Mevr. S. Goenawan	8-11-1938	+	328.—
Notosepoetro	10-11-1938	+	6000.—
Riasin à Pa Rijani	10-11-1938	+	2100.—
Siroen	17-11-1938	3-1-1939 No. 8	875.—
Matali	2-12-1938	+	711.—
Soleman	2-12-1938	+	800.—
Matkiram	2-12-1938	+	1100.—
M. Toemin	7-12-1938	+	2600.—
Isbandhi	13-12-1938	+	350.—
R. Soewardjo	21-12-1938	+	567.—
Gijo	23-12-1938	+	1175.—

* Gemeenteraadsbesluiten nog niet geslagen.

Staat IV.

KAMPONGVERBETERING GEMBONG — KAPASSARIE
(Order 212A)

Naam	Acte ddo.	Gem. raadsbesluit ddo.	Bedrag F.
Roekajah	21- 6-1938	27-10-1938 No. 348	425.—
Moekijar	13- 6-1938	27-10-1938 No. 348	250.—
Tajib	21- 6-1938	27-10-1938 No. 348	525.—
H. Basoeni	4- 7-1938	27-10-1938 No. 348	700.—
Mardijatoen	4- 7-1938	27-10-1938 No. 348	500.—
Liem Sik Ho	8- 8-1938	27-10-1938 No. 345	1200.—
Moedjenah	24- 8-1938	27-10-1938 No. 348	900.—
Mangoensari	2- 9-1938	27-10-1938 No. 350	1265.—
Haroen	5- 9-1938	27-10-1938 No. 348	80.—
Bakri	5- 9-1938	27-10-1938 No. 348	225.—
Mardjoeki	26- 9-1938	27-10-1938 No. 351	50.—
Mangoensari	29- 9-1938	+))	815.—
Asmoronoto	1-10-1938	+))	331.50
B. Darminah	13-10-1938	3-1-1939 No. 7	62.50
B. Djojo	15-10-1938	+))	500.—
B. Sri	15-10-1938	+))	175.—
B. Djah	15-10-1938	+))	175.—
H. Fakh	22-10-1938	+))	300.—
H. Ali	4-11-1938	+))	214.—
Abdoelhadi	22-11-1938	3-1-1939 No. 7	145.—
Lasmani	22-11-1938	3-1-1939 No. 7	55.—
B. Denan	22-11-1938	3-1-1939 No. 7	125.—
Satimin	29-11-1938	3-1-1939 No. 7	80.—
Kasdoer	30-11-1938	3-1-1939 No. 7	85.—
B. Roekajah	30-11-1938	3-1-1939 No. 7	50.—
Matdenar	1-12-1938	+))	25.—
H. Soepii	7-12-1938	+))	40.—
Gitoprajitno	12-12-1938	+))	250.—
H. Ashoer	12-12-1938	+))	675.—
Pa Moersim	12-12-1938	+))	620.—
Eliminah	6- 1-1939	+))	400.—

*) Gemeenteraadsbesluiten nog niet geslagen.

Staat V.

UITBREIDING EUROP. BEGRAAFPLAATS PAKIS

(art. 146 bis)

Naam:	Acte ddo.	Gem.raadsbesluit ddo.	Bedrag F.
Kamsri	20- 1-1938	30- 3-1938 No. 115	50.—
P. Pangling	25- 3-1938	22- 4-1938 No. 146	25.—
B. H. Moestopo	28- 5-1938	12- 9-1938 No. 329	100.—
P. Watimin	28- 5-1938	12- 9-1938 No. 329	40.—
B. Soeradi	30- 5-1938	12- 9-1938 No. 329	80.—
Takim	30- 5-1938	12- 9-1938 No. 329	60.—
P. Kartini	30- 5-1938	12- 9-1938 No. 329	320.—
Kasmidjan	27- 6-1938	12- 9-1938 No. 329	65.—
P. Mat	27- 6-1938	12- 9-1938 No. 329	50.—
Samir	27- 6-1938	12- 9-1938 No. 329	30.—
Soemo	27- 6-1938	12- 9-1938 No. 329	30.—
P. Oesin	27- 6-1938	12- 9-1938 No. 329	65.—
P. Piin	11- 8-1938	12- 9-1938 No. 329	35.—
Alidikromo	11- 8-1938	12- 9-1938 No. 329	60.—
B. Sarijan	11- 8-1938	12- 9-1938 No. 329	40.—
Ramis	13- 9-1938	27-10-1938 No. 359	80.—
P. R. As	13- 9-1938	27-10-1938 No. 359	65.—
P. Tajib	13- 9-1938	27-10-1938 No. 359	25.—
Tro	13- 9-1938	27-10-1938 No. 359	25.—
Doelah	13- 9-1938	27-10-1938 No. 359	25.—

II. PLAATSELIJKE GEZONDHEIDSDIENST.

Personeelsformatie.

Per ultimo 1938 bestond het personeel uit:

- 1 Hoofd van den Plaatselijken Gezondheidsdienst.
- 3 Indisch Artsen.
- 1 Controleur voor de Volksgezondheid.
- 1 Administrateur 3e klasse bij den Dienst der Volksgezondheid.
- 3 Klerken.
- 1 Klerk daggelder.
- 3 Schrijvers.
- 1 Hoofddesinfecteur.

- 6 Autobestuurders.
- 3 Ziekenoppassers (ressen).
- 9 Ziekendragers (waarvan 1 d.d. bureau-oppasser).
- 3 Mantri's Hygiënische Contrôle.
- 9 Mantri's verplegers (pleegsters).
- 1 Beheerster Melkkeuken.
- 1 Assistente Melkkeuken.
- 1 Baboe.
- 1 Koelie.
- 1 Assistent muskietenvanger (d.d. bureau-oppasser).

Verder vertrokken 2 candidaat-hygiëne-mantri's aan het eind van verslagjaar voor een 1½ jaarsche opleiding naar Poerwokerto.

Opgemelde formatie bleek ontoereikend om in de groeiende werkzaamheden te voorzien, zoodat voor 1939 vnl. t.a.v. het medisch en verplegend personeel een uitbreiding kan worden verwacht.

Mede zal door deze personeelsuitbreiding beter het hoofd geboden kunnen worden aan moeilijke situatie's tengevolge van ontstentenis van personeel.

In verslagperiode was de Plaatselijke Gezondheidsdienst nl. vaak genoodzaakt voor korte perioden een particuliere medische kracht in te huren, hetgeen om verschillende redenen minder juist moet worden geacht.

T.z. de grootere eischen van Stadspolitie en 's Landsgevangenis waaraan door de overgedragen formatie niet kon worden tegemoet gekomen, moge worden medegedeeld, dat de D.V.G. met ingang van 1939 een afzonderlijken Gouv. Ind. Arts ter beschikking zal stellen, die echter voorloopig, zij het onder de instructies van het Hoofd P.G.D., niet in gemeentelijk verband zal worden opgenomen.

De definitieve financiële verhouding kwam in het verloop van verslagperiode tot stand, waarbij een accres-marge van 15% werd toegestaan.

Taak.

Voor een goed overzicht der werkzaamheden wordt de verdeling zooals in vorig verslag aangegeven, overgenomen:

- a. uitvoering centrale hygiënische voorschriften.
- b. uitvoering van en toezicht op Gemeentelijke hygiënische voorschriften.
- c. behandeling rechthebbende landsdienaren en on- en minvermogens.
- d. Eerste Hulp dienst, zieken- en lijkentransport,
- e. schoolartsdienst,
- f. zuigelingenverzorging annex melkkeuken,
- g. geneeskundige verzorging 's Landsgevangenis,
- h. geneeskundige verzorging Stadspolitie.

ad a. Doodschouw.

De uitvoering verliep zonder eenige moeilijkheid.

Door den D.V.G. werd aan het Hoofd der P.G.D. de bevoegdheid verleend, de aanwijzing van de 2 mantri-verplegers „die hierbij tewerk zijn te stellen” intern te regelen.

In 1938 werden 8179 lijkschouwingen verricht, waarvan 6543 door dzz. Dienst, derhalve gemiddeld 18 per dag.

Onderstaand staatje geeft de mortaliteit voor de onderscheiden landaarden; tevens de zuigelingensterfte, volgens de aangehouden officiële geboorteregistratie.

Landaard	Aantal inwoners	Sterfte		Zuigelingenstatistiek		
		Aantal	o/o	geboorte	Sterfte	
					aantal	o/o v/d geboorte
Inlanders	298.403	7.089	23,7	5.628	1.964	34,8
Chineezzen	46.219	717	15,5	1 383	196	14,2
Vr. Oosterlingen	5.851	97	16,6	79	28	35,5
Europeanen	29.783	276	9,3	744	17	2,4
Totalen	380 256	8.179	21,5	7.834	2.205	28,1

De hoogste mortaliteit voor de groep Inlanders vertoonden wederom de onderdistricten Wonokromo en Soekolilo, de laagste het onderdistrict Njamploengan, waarop reeds in vorig verslag werd gewezen. De sterfte onder de Inlanders was belangrijk hooger dan in 1937, waardoor de

sterfte de geboorte overtrof. Grooten invloed op deze getallen heeft de zuigelingensterfte, die meer dan iets anders een criterium is van de volksontwikkeling op hygiënisch gebied, doch mede van de stand van de overheidsbemoeienis t.a.v. de praenatale zorg en de zuigelingenverzorging. Deze uit te breiden heeft de bijzondere aandacht van het Gemeentebestuur.

Epidemie Ordonnantie.

Onderstaand staatje geeft een overzicht van de morbiditeit door typhus en diphtherie.

	Inlanders			Chineezzen			Vr. Oosterl.			Eur.
	Gerapporteerd de gevallen	Sterfte		Gerapporteerd de gevallen	Sterfte		Gerapporteerd de gevallen	Sterfte		
		Aantal	o/o		Aantal	o/o		Aantal	o/o	
Typhus en paratyphus A	395	73	18,5	123	22	17,8	13	1	7,7	118
Diphtherie	23	7	34,3	14	1	7,1	1	0	0	81

Zoowel typhus als diphtherie vertoonden een belangrijke toename; voor typhus uitsluitend in de groep Inlanders, voor diphtherie bijna uitsluitend onder de Europeanen; de mortaliteit nam echter af.

Speciaal wat de typhus aangaat, welke uitbreiding zoo nauw samenhangt met de afwatering, mogen wij veel verwachten van de in uitvoering zijnde kampongverbetering; terwijl ook de weldra in werking tredende Verordening voor Consumptieartikelen haar gunstigen invloed zal doen gelden.

Toezicht Mineraalwaterfabrieken.

De 14 in de Gemeente gevestigde mineraalwaterfabrieken werden geregeld geïnspecteerd, terwijl elk kwartaal

monsters van het product bacteriologisch werden onderzocht.

Wat de limonade's betreft, waarbij toevoeging van eenig salicylzuur als conserveeringsmiddel toegestaan is, waardoor ook bij langduriger opschuring een goede toestand gewaarborgd wordt, zoo beantwoordden deze als regel aan de eischen; de aerblanda kreeg nu en dan een minder goede beoordeeling, doch na waarschuwing herstelden de betr. inrichtingen de fout, die als regel te vinden was in minder nauwkeurige contrôle bij de bereiding.

Toezicht Zwembaden.

De contrôle op de zwembaden leverde in verslagjaar bij de 3 plaatselijke bedrijven gunstige bevindingen.

Verloskundige hulp aan Lands-rechthebbenden.

De uitvoering van deze taak geschiedde met ingang van Maart niet meer door aanstelling van Stadsvroedvrouwen, doch door overdracht aan de gezamenlijke Instellingen voor Ziekenzorg, die zich daarvoor beschikbaar stelden. Het door de D.V.G. hiervoor overgedragen bedrag groot f 5253.— werd hierbij proportioneel naar de prestatie's onder de instellingen verdeeld.

Waar in 1937 het aantal gedeclareerde verlossingen 576 bedroeg, steeg dit in verslagperiode tot 765.

Voor elke verrichting kon vanaf Maart rond f 6.72 worden uitgekeerd. Dit bedrag wordt een redelijke honoreering geacht.

Aan dit systeem zijn enkele bezwaren verbonden, waardoor het niet onmogelijk is, dat in het komende jaar een eenigszins andere werkwijze zal worden gevolgd.

Werkzaamheden voortvloeiende uit de Gevaarlijke Geneesmiddelen Ordonnantie.

Een nieuwe taak werd aan dzz. Dienst opgedragen nl. het toezicht op de uitvoering der kortelings afgekondigde Gevaarlijke Geneesmiddelen Ordonnantie, waaraan vrij veel werk is.

ad b. Kan worden vermeld dat de betrekkelijke werkzaamheden zonder moeilijkheden verliepen.

ad c. De behandeling der Landsrechthebbenden zoowel in eigen woning als op de poliklinieken was ook in verslagperiode een zeer omvangrijke taak, feitelijk te zwaar voor de 2 daarvoor beschikbare geneeskundigen.

Er is goede hoop dat hierin weldra wijziging zal worden gebracht.

De prestatie-cijfers der plaatselijke poliklinieken volgen hieronder:

P.G.D. poliklinieken	67.607	consulten
Havenpolikliniek	26.656	„
C.B.Z. poliklinieken	210.265	„
Particuliere gesubsidieerde poliklinieken	226.341	„
TOTAAL		530869 consulten.

Evenals in 1937 was voor den P.G.D. het gemiddelde aantal consulten per polikliniekdag ruim 250.

De totaal opbrengst aan bonverkoop bedroeg f 4635.14 neerkomende derhalve op bijna 7 cent per consult.

d d. Eerste Hulp- en Transportdienst.

In verslagperiode werd het transportmaterieel geheel herzien en een nieuwe lijkenauto aangekocht, zoodat wij thans over 4 ziekenauto's en 1 lijkenauto in goede conditie beschikken.

Ook de bestelauto zal weldra door een nieuwe vervangen zijn.

De dienst verliep naar wensch.

De ziekenauto's maakten 2556 ritten, waarmede 3105 personen werden vervoerd.

Het aantal per lijkenauto vervoerde lijken bedroeg 314.

De bestel- en desinfectieauto legde 6162 trajecten af.

De totaal opbrengst van het vervoer bedroeg f 4901.21.

Van belang is, dat de moeilijkheid t.z. al dan niet gratis vervoer t.b.v. Landsdiensten, uit den weg werd geruimd door het Besluit van het College van B. en W., waarbij met ingang van 1 Januari 1939 hiervoor geen vergoeding meer verschuldigd zal zijn.

Weldra zal ook een herziend tarief voor diensten t.b.v. particulieren verschijnen.

ad e. Schoolartsendienst.

Deze verliep naar behooren.

Het aantal aangesloten scholen bleef 35.

Met de te verwachten personeelsuitbreiding zal een systeem van een zoo volledig mogelijk schooltoezicht worden uitgewerkt.

De behandeling der minvermogende scholieren op de poliklinieken waaraan alle plaatselijke particuliere instellingen medewerkten, bleek een belangrijke verbetering.

ad f. Zuigelingen- en Melkkeuken.

Door de 6 C.B.'s voor Zuigelingen, waarvan 5 uitgaande van particuliere instellingen werden 2418 zuigelingen behandeld met 13685 consulten en 8336 huisbezoeken.

Het aantal door de Melkkeuken verstrekte fleschjes zuigelingenvoeding bedroeg 151395, waarvoor aan vergoeding werd ontvangen f 871.91 contant en f 1079.04 op rekening-courant t.l.v. de particuliere C.B.'s.

ad g. Geneeskundige verzorging Landsgevangenis.

Hierin kwam geen wijziging.

Met vreugde kan worden medegedeeld dat met 1 Januari 1939 door den D.V.G. een afzonderlijke geneesheer voor deze taak is ter beschikking gesteld, die tevens de geneeskundige verzorging der Stadspolitie op zich zal nemen.

ad h. *Geneeskundige verzorging Stadspolitie.*

Zie sub g.

Genoemde regeling zal behalve een welkome ontlasting van het medisch personeel van den P.G.D. ook tengevolge hebben een intensiever verzorging van de Stadspolitie.

III. VETERINAIR HYGIENISCHE DIENST.

Personeel:

Aan het einde van het jaar bestond het personeel van den Veterinair Dienst uit:

- 1 Hoofd Veterinair Dienst.
- 1 Gemeente Indisch Veearts.
- 1 Opziener 1e klasse.
- 2 Hoofd mantri-keurmeesters
- 3 Mantri-keurmeesters 1e klasse.
- 1 Mantri-keurmeester 2e „
- 1 Mantri-keurmeester 3e „
- 2 Leerlingen mantri-keurmeester.
- 2 Mantri-Laboranten.
- 2 Mantri's Veterinair Dienst, waarvan een dienst doet als portier van het slachthuis.
- 1 Kassier.
- 1 Oppasser.
- 1 Onder-opziener maandgelder (Europeesch) voor den buitendienst.
- 1 Klerk.

Wegens lichamelijke ongeschiktheid werd per ultimo Juni afgekeurd voor den Gemeentedienst de Hoofd mantri-keurmeester *R. Soemoadiwidjojo*, die inmiddels in September van verslagjaar overleed.

In zijn plaats werd bij besluit van 15 Juli 1938 No. 842/B.W. benoemd de mantri-keurmeester 1e klasse Goenardjo, terwijl voorts de keurmeesters *Ismaoen* en *Soewito*, respectievelijk bij besluit van 14 Januari 1937 No. 111/B.W. en 15 Juli 1938 No. 843/B.W. werden bevorderd tot mantri-keurmeesters 1e klasse en de keurmeester

Soejoto bij besluit van 18 Januari 1938 No. 130/B.W. tot keurmeester 2e klasse.

Den leerling mantri-keurmeester *Soentjipto* werd het diploma van keurmeester uitgereikt en kon daarom worden aangesteld als mantri-keurmeester 3e klasse.

In opleiding werd genomen een leerling keurmeester voor den eigen dienst en twee leerlingen keurmeester voor de regentschapen Ngandjoek en Toeloengagoeng.

Binnenlandsch verlot wegens langdurigen dienst werd verleend aan den mantri-keurmeester 1e klasse *Ambjah*, aan den Hoofd mantri-keurmeester *Taman* en aan den mantri-laborant *Samsoe*.

Slachthuis:

Groote veranderingen werden aan de gebouwen van het slachthuis niet aangebracht.

Een kleine aanvulling van de inventaris was noodzakelijk.

Voor het dienstjaar 1939 werden echter gelden voor grootere herstellingen, etc. aangevraagd.

Over het algemeen was de slacht gedurende het verslagjaar bevredigend te noemen, ofschoon deze, wat betreft het aantal geslachte runderen, beneden het verwachte aantal en beneden dat van het voorafgaande jaar bleef. Geslacht werden in 1938:

51.982 runderen tegen 54.751 in 1937 en 50.039 in 1936.

De vermindering van de runderslacht moet o.m. voor een belangrijk deel worden toegeschreven aan de slechte huidenprijzen, welke aanmerkelijk lager waren dan in 1937.

Noteerden de huidenprijzen medio 1937 f 128.— — f 171.— per 100 K.G., in Januari van verslagjaar waren die gedaald tot f 55.— — f 85.— om medio 1938 weer iets op te loopen tot f 87.50 — f 60.—, in welk gedeelte van het jaar dan ook de meeste runderen werden geslacht.

De varkensslacht vertoonde een duidelijke stijging. Werden in 1937 16.629 varkens geslacht, in verslagjaar bedroeg dit aantal 18.948. Uitbreiding van het garnizoen (zoowel van Leger als Vloot) is hieraan niet vreemd.

De hoeveelheid geiten en schapen, die in verslagjaar werden geslacht bedroeg 25.975 en dus iets meer dan in 1937 (nl. 25.718),

zoodat aan de vermindering van de slacht van kleine herkauwers, welke in de laatste jaren geregeld werd waargenomen, een einde schijnt te zijn gekomen.

Ook dit jaar werd door den Gemeente Contrôledienst en den Veterinair Dienst getracht clandestiene slachtingen op te sporen.

Frauduleuze slachtingen van runderen konden echter niet worden achterhaald.

Door den Gemeentelijken Contrôledienst werd op oudejaarsdag in de Chineesche kamp een groot aantal speenvarkens geconfiscieerd, welke buiten het slachthuis was geslacht.

Voor verschillende toko's werden door enkele importeurs af en toe bevroren schapen uit Australië geïmporteerd.

Vleeschkeuring:

Cysticercus inermis (runderblaasworm) werd waargenomen bij 169 runderen of 0.3% van het geslachte aantal; 21 geheele runderen werden afgekeurd.

Cysticercus Cellulosae (varkensblaasworm) werd aangetroffen bij 127 varkens of 0.7% van het totale aantal; 130 geheele varkens werden afgekeurd (127 varkens wegens *cysticercus cellulosae* en 3 wegens geelzucht).

Mond- en klauwzeer werd geconstateerd bij 1166 runderen. Tuberculose werd geconstateerd bij 12 runderen.

Distomatosis: 1.636 runderlevers, 1 varkenslever en 159 geitenlevers.

Vleeschhouwerijen:

In Januari 1938 werd geslacht door 74 runderslagers, 12 varkensslagers en 2 geitenslagers, in welke getallen aan het einde van verslagjaar geen verandering kwam, niettegenstaande onder de runderslagers vele mutaties plaats vonden. Velen staakten het bedrijf; 34 nieuwe vergunningen werden verleend; 30 oude vergunningen ingetrokken.

Inspecties van alle slagerijen vond geregeld plaats, zoowel in de morgen- als in de avonduren.

De hygiënische toestand van deze vleeschverkoopplaatsen kan in het algemeen bevredigend worden genoemd.

Vele bedrijven werden genoodzaakt in den loop van verslagjaar verbeteringen aan te brengen.

Het aantal ingeschreven walidjo's steeg tot 604, waarvan echter verschillende hun bedrijf niet meer uitoefenen.

Stalhouderijen:

Begin Januari waren aanwezig 55 wagenverhuurderijen, eind December van verslagjaar 53.

Twee aanvragen om nieuwe vergunningen werden geweigerd; een op grond v/d Hinderordonnantie en een, omdat een goede oplossing voor de afwatering en den afvoer van vloeibaar stalvuil niet was te vinden.

Wegens overlijden van een vergunninghouder kon een vergunning te Kranggan worden ingetrokken. Deze vergunning werd echter wederom verleend aan de eigenares van een andere, eveneens te Kranggan gevestigde stalhouderij, onder voorwaarde, dat haar eigen wagenverhuurderij zou worden gesloten.

In enkele stalhouderijen moest in verslagjaar aanmerking worden gemaakt op den minder goeden voedingstoestand der paarden.

Vier wagenverhuurders werden verplicht verschillende verbeteringen aan stallen en staferf aan te brengen.

Het aantal paarden bedroeg medio 1938: 4347 stuks.

Uit het vrijwel constant blijven van het aantal paarden blijkt, dat het vervoer per dogcar in de Indische gemeenschap nog niet kan worden gemist.

8341 paarden werden ter keuring aangeboden, waarvan 6255 opnieuw werden goedgekeurd, 1726 herkeurd (totaal 7981 paarden tegen 7675 paarden in 1937) en 360 tijdelijk of geheel afgekeurd.

De paardenkliniek kreeg ook in verslagjaar weer een groot aantal patiënten te behandelen.

2068 nieuwe patiënten werden poliklinisch behandeld; 106 stationnaire (met 859 behandelingsdagen) werden opgenomen.

Het meerendeel der dieren kwam wegens kreupelheid in behandeling, doch daarnaast werd ook voor vele interne ziekten hulp gevraagd, (keelaandoeningen, koliek, surra, anaemie, parasieten, etc.).

Uit het groote aantal patiënten, dat werd behandeld, blijkt, dat de paardenkliniek nog steeds in een noodzakelijke behoefte voorziet.

Begin 1939 zal de kliniek van Boeboetan moeten verdwijnen. Het plan bestaat, dat de Gemeente, in samenwerking met de Provincie een nieuw dierenasyl zal openen, waar zoowel paarden, als koeien en honden kunnen worden opgenomen en verpleegd.

De gezondheidstoestand van de paarden was over het algemeen voldoende te noemen.

In de buurt Rankah — Kendjeran kwam nog al eens surra voor.

De hoefsmidschool krijgt nog steeds voldoende leerlingen.

Verschillende wagenverhuurders sturen hunne smeden ter verdere opleiding naar deze school.

Gebleken is, dat de wagenverhuurders over het algemeen het voordeel van een goed beslag voor hun paarden nog niet voldoende inzien. Althans voor de inrichting van een goed geoutilleerde smederij hebben ze nog weinig over, met gevolg, dat de afgeleverde smeden niet voldoende de beschikking hebben over goede vuren, aambeelden, ijzer, etc.

Overwogen wordt daarom te komen tot de oprichting van een 3-tal grootere smederijen op verschillende plaatsen in de stad, waar de wagenverhuurders hun paarden kunnen laten beslaan, zoo mogelijk onder Europeesch toezicht.

Het is waarschijnlijk, dat de I.M.I.W. de oprichting van deze centrale smederijen mogelijk zal maken.

Melkerijen:

In den loop van verslagjaar werd 1 nieuwe vergunning verleend voor het houden van een melkerij, 4 voor het houden van een distributiehuis en 1 voor invoer van melk in de stadsgemeente.

Eind 1938 bedroeg het aantal melkerijen, dat melk te Soerabaja slijt:

- 18 binnen de Gemeente;
- 15 buiten de Gemeente;
- 13 distributieuizen.

Geregistreerd werden binnen de Gemeente 1127 runderen.

Alle melkrunderen werden door den Provinciaalen Veeartsenijkundigen Dienst wederom op tuberculose onderzocht.

47 Reactor dieren werden aangetroffen.

In enkele melkerijen werd een aanvang gemaakt met een enting tegen het besmettelijk werpen.

Op de paardenkliniek werd den melkveehouders gelegenheid gegeven hun vee, dat niet drachtig wil worden te laten behandelen.

Het ligt in de bedoeling de bestrijding van de steriliteit onder het melkvee te organiseeren.

Van de zijde van de melkveehouders, die van het steriel blijven van hunne dieren, groot nadeel ondervinden, werd en wordt de noodige medewerking ondervonden.

Ook dit jaar brak in verschillende melkerijen, mond- en klauwzeer uit. De ziekte had echter een mild verloop.

In één melkerij werd getracht door inspuiting van reconvalescent bloed de uitbreiding van de ziekte te stuiten.

De slechte uitvoering (verricht door een particulier Indisch Veearts) bracht niet alleen niet het gewenschte resultaat, doch veroorzaakte een uitbraak bij vele dieren van verschillende bloedziekten (anaplasmosis, piroplasmosis en Surra).

Door snelle onderkenning van deze bloedziekten konden deze op doelmatige wijze worden bestreden.

Verder was de gezondheidstoestand van het vee goed te noemen.

De melkerijen werden geregeld geïnspecteerd.

De gevraagde verbeteringen werden zonder veel bezwaren van de zijde van de melkveehouders aangebracht.

Melkonderzoek:

Onderzocht werden totaal 720 monsters melk, waarvan:

Ondeugdelijk van samenstelling	41
Ondeugdelijk van toestand (bedorven)	5
Minder deugdelijk van toestand (meestal te hoog bacteriëngehalte	67

Het quantitatief bacteriologisch onderzoek had de volgende resultaten:

(de () geplaatste cijfers geven de cijfers van 1937 aan)

Aantal kiemen per 1 cc.		Binnen de Gemeente	Buiten de Gemeente	Totaal	
	100.000	14 (32)	27 (38)	41	(60)
100.000 t/m	500.000	73 (96)	50 (82)	123	(214)
500.000 „	3.000.000	184 (159)	129 (128)	313	(289)
3.000.000 „	10.000.000	110 (82)	72 (58)	182	(125)
boven de	10.000.000	37 (25)	24 (21)	61	(32)
	Totaal	418 (438)	302 (282)	720	(720)

Toestand Gemeentelijke trekveestapel:

De toestand verbeterde in verslagjaar aanmerkelijk.

Geregeld moest veeartsenijkundige hulp voor zieke dieren ingeroepen worden.

Kadaververwerking:

In verslagjaar werd vanwege het veiligheidstoezicht aanzegging verkregen, dat beide ketels van de kadaververwerking moeten worden vernieuwd.

Aangezien de kosten voor vernieuwing meer zouden bedragen dan het bouwen van een geheel nieuwe kori-oven werd besloten de bestaande inrichting in 1939 te sloopen.

Plannen voor den bouw van een kori-oven werden bereids gemaakt.

Vernietigd werden in verslagjaar 284 paarden, 82 runderen, 155 varkens, 324 honden, 5 geiten en 2 karbouwen.

De installatie werd 92 maal gestookt.

Processen-verbaal:

Processen-verbaal werden opgemaakt:

- 13 maal wegens overtreding van de Melkverordening;
- 26 maal wegens overtreding van de Stalhoudersverordening;
- 3 maal wegens overtreding van de Slachtverordening.

IV. GEMEENTELIJKE CONTRÔLEDIENST.

Ultimo van het verslagjaar bestond het personeel van den Gemeentelijke Contrôledienst uit:

Vast personeel:

- 1 Chef Contrôle
- 4 Controleurs 1e klasse
- 8 „ 2e „

Tijdelijk personeel:

- 7 Controleurs 3e kl. daggelders
- 1 klerk daggelder
- 2 daggelders
- 3 mantries maandgelders
- 1 weegbrugmandoer maandgelder
- 1 hondenkarmandoer maandgelder
- 4 „ daggelders
- 8 hondenkar koelies.

Mutaties:

De Controleur 1e klasse P. Polijn was gedurende de maanden Januari, Februari, Maart, Augustus, September en October van het verslagjaar wegens ziekte afwezig en werd in aansluiting op zijn ziekteverlof voor den duur van 3 maanden op wachtgeld gesteld.

In de maand October werd aan een Controleur 3e kl. daggelder op verzoek ontslag verleend en een klerk daggelder aangesteld. De vacature van Controleur 3e klasse werd nog niet aangevuld.

Werkzaamheden:

Het venten langs de openbare wegen in de Gemeente neemt nog steeds toe, zoodat het noodzakelijk is, hiertegen dagelijks te ageeren.

Hierbij moet worden opgemerkt, dat dit als een crisistoestand moet worden beschouwd, daar een groot aantal werklozen niet in staat zijnde een betrekking te verkrijgen, door eenige handel hun brood trachten te verdienen.

Uiteraard wordt tegen deze personen soepel opgetreden en wordt slechts P.V. opgemaakt indien aan waarschuwingen geen gevolg wordt gegeven.

Streng controle op de clandestiene slacht en clandestiene invoer van vleesch is nog steeds noodzakelijk, zoodat de daarvoor aangestelde 2 daggelders nog moesten worden aangehouden.

Begin verslagjaar werd wederom een telling verricht van het aantal leegstaande woonhuizen. Buiten de telling werden gehouden:

1. de woonhuizen gelegen in de kampongs aan niet verharde wegen;
2. gebouwen, kennelijk uitsluitend ingericht tot toko of werkplaats.

Wel zijn in de telling opgenomen de door de Gemeente en N. V. Volkshuisvesting geëxploiteerde woonhuizen.

Totaal bleken onverhuurd te zijn:

huurwaarde tot f	10.—	's maands	73 woningen
„ van „	10.— tot f 35.—	„	227 „
„ „ „	35.— „ „ 50.—	„	105 „
„ „ „	50.— „ „ 65.—	„	97 „
„ „ „	65.— „ „ 100.—	„	99 „
„ „ „	100.— en daarboven	„	41 „

Totaal 642 woningen

Bij een in 1935 gehouden telling waren onverhuurd 911 won.

„ „ „	1933	„ „ „	„	870 „
„ „ „	1932	„ „ „	„	917 „

In 1935 strekte zich het onderzoek uit over de categorie woonhuizen met een huurwaarde van f 30.— en meer 's maands; 1933 over die met een huurwaarde van f 40.— en meer 's maands en in 1932 over die met een huurwaarde van f 50.— en meer per maand.

Behandelde stukken, etc.:

Behandelde informaties v/d afd. Bevolking	7.249
„ „ „ Hondenbelasting	653
„ „ „ Ontvangersdienst	1.414
„ „ „ straatbelasting)	
„ „ „ grondhuur) ...	1.306
„ „ „ vennootschappenbelasting)	

Uitgereikte stukken, etc.:

Oproepingen verhuizingen	1.344
Hinder Ordonnantie	3.249
Vuurwerk-, Drank-, Reclame- Voertuigenbelasting en grondhuur	2.386

LOGEMENT- & DRANKVERORDENING.

Inrichting	Nieuwe Verg.	Overname	Uit- brei- din- gen	Inge- trok- ken	Afgewezen
Logementen	13	11	6	16	—
Restaurants	12	6	5	5	—
Verg. v. gebr. ter pl.	9	3	4	2	—
Verg. v. gebr. elders					
dan ter plaatse	—	—	—	6	—
Verlof v. gebr. ter pl.	7	3	—	6	—
Tijdelijke verg.	21	—	—	—	—
Tijdelijke verloven	23	—	—	—	—
	85	23	15	30	—

HINDER-ORDONNANTIE.

No.	Aard der Inrichting	Aantal behandelde verg.	Aantal verl. verg.	Aantal afgew. verz.	Overname	Uitbreiding	Aantal ingetr. verg.
1	Autoverhuurderijen	30	16	3	1	—	6
2	Autoreparatie-inr.	13	7	1	3	—	3
3	Accumulatorenfabr.	1	—	—	—	—	—
4	Bakkerijen	13	8	—	—	—	5
5	Blikslagerijen	6	5	—	—	—	2
6	Beulinrichtingen	3	3	—	—	—	—
7	Bioscopen	2	1	—	—	—	—
8	Bultzakmakerijen	3	3	—	—	—	—
9	Beeldhouwerijen	3	2	—	—	—	1
10	Cosmetische industrie	1	1	—	—	—	1
11	Chocoladefabriek	1	—	—	—	—	—
12	Ducainrichtingen	2	1	1	—	—	—
13	Drukkerijen	23	14	—	1	—	6
14	Danslokallen	3	2	—	—	—	—
15	Galvaniseerinricht.	—	1	—	—	—	—
16	Glasfabrieken	1	—	—	—	—	—
17	Glasslijperijen	1	2	—	—	—	—
18	Gambirkokerijen	3	2	—	—	—	1
19	Goudsmederijen	8	5	—	—	—	—
20	Houtzagerijen	3	1	2	—	—	—
21	Hoedenmakerijen	7	4	—	1	—	2
22	Ice-erf overreidingen	9	10	—	—	4	3
23	Inktfabrieken	3	1	—	—	—	—
24	Koffiebranderijen	6	4	—	3	1	—
25	Kleermakerijen	4	4	—	—	—	—
26	Ketjapokerijen	2	1	—	—	—	—
27	Katjangpellerijen	1	1	—	—	—	1
28	Kroepoekmakerijen	2	1	—	—	—	—
29	Kofferfabrieken	1	—	—	—	—	—
30	Kwatjiekokerijen	1	1	—	—	—	—
31	Leerlooierijen	3	—	—	—	—	—
32	Ledikantenmakerijen	5	7	—	—	1	1
33	Lijmfabrieken	—	1	—	—	—	—
34	Meubelmakerijen	14	8	—	1	—	4
35	Meelfabrieken	1	—	—	—	—	1
36	Metaalbewerkingen	6	4	—	1	—	—
37	Machinefabrieken	1	1	—	—	—	—
38	Muziekuitvoeringen	7	7	—	—	—	—
39	Mineraalwaterfabr.	1	1	—	1	—	—
40	Messenslijperijen	1	1	—	—	—	1
41	Melkerijen	1	1	—	1	—	—
42	Melkdistributie	2	4	—	1	—	1
43	Montagebedrijf	1	1	—	—	—	—
44	Optische industrie	1	—	—	—	—	—
45	Opslag van houtskool	279	246	2	47	—	27
46	" " kalk	2	1	1	—	—	—
47	" " visch	6	3	2	—	—	—
48	" " films	—	1	—	—	—	—
49	" " kapok	9	3	—	—	—	—

HINDER-ORDONNANTIE.

No.	Aard der Inrichting	Aantal behandelde verg.	Aantal verl. verg.	Aantal afgew. verz.	Overname	Uitbreiding	Aantal ingetr. verg.
50	Opslag van goederen	6	5	—	—	—	—
51	" " stroo	3	2	—	—	—	—
52	" " chemicaliën	1	1	—	—	—	—
53	Rijwiel rep. inr.	63	41	—	9	1	13
54	Rep. atel. v. radio-, toestellen, accu's, enz.	4	3	—	—	—	—
55	Rijstpellerijen	1	1	—	1	—	—
56	Rubberfabrieken	1	1	—	—	—	—
57	Stroopkokerijen	3	2	—	1	—	1
58	Strootjesmakerijen	4	3	—	—	—	—
59	Stalhouderijen	7	3	2	2	—	—
60	Sloopen van auto's	3	2	—	—	—	—
61	Steenbrekerijen	1	1	—	—	—	—
62	Schoenmakerijen	3	5	—	—	—	1
63	Tahoekekokerijen	5	5	—	4	1	—
64	Transportondernem.	15	12	—	1	—	2
65	Vleeschhouwerijen	57	37	—	16	—	16
66	Verv. v. vuursteentjes	1	—	—	—	—	1
67	" " lederwerken	2	2	—	—	—	—
68	" " naaigarens	3	1	—	—	—	—
69	" " doozen	6	5	—	1	—	2
70	" " obatnjamoeck	2	2	—	—	—	—
71	" " ereoline	1	1	—	—	—	—
72	" " kettingk.	1	1	—	—	—	—
73	" " toiletpoeder	1	—	—	—	—	—
74	" " spoorwegm.	1	1	—	—	—	—
75	" " reukwateren	1	3	—	—	—	2
76	Verbandstoffenfabr.	1	—	—	—	—	—
77	Verfspuitinr.	2	2	—	—	—	1
78	Verffabrieken	1	—	—	—	—	—
79	Weefinrichtingen	1	2	—	—	—	1
80	Warongs	348	280	11	84	—	47
81	Wasscherijen	20	18	—	2	—	2
82	Zeeppabrieken	8	8	—	—	—	1
Totaal		1073	841	25	182	8	156

Overtredingen:

Het aantal geconstateerde overtredingen met betrekking tot de plaatselijke verordeningen, etc. bedroeg in het afgelopen jaar 7.310 tegen 6.824 in 1937. Hiervan werden voor den Landrechter gebracht 4.727 tegen 3.392 in 1937.

*Een gespecificeerde opgave volgt hieronder:

5 Spuitgasten 1e klasse.

22 „ 2e „

7 „ 2e „ op daggeld.

84 Spuitgasttoekangs.

Totaal 141 man tegen 139 in 1938.

2. *Mutaties.*

In den loop van het jaar werden 13 man op eigen verzoek, 2 man wegens lichamelijke ongeschiktheid en 1 man wegens ongeschiktheid ontslagen, terwijl 3 man wegens overlijden afvloeiden. In totaal vloeiden dus 19 man af tegen 5 man in 1937.

3. *Materieel.*

Aan het eind van dit verslagjaar bestond het materieel uit:

M. I. — Motorspuit cap. 3.000 liter p. minuut.

M. II. — „ „ 2.000 „ „

M. III. — „ „ 3.000 „ „

M. IV. — „ „ 3.000 „ „

1 Gemotoriseerde electrische ladderwagen.

1 Oakland personen-dienstauto.

1 Buick slangen- en gereedschapswagen.

Van 2 April t/m 29 April werd Motor III, gestationneerd b/d Marine Oedjoeng, aangezien de Marine-brandspuit in reparatie was.

In de maand Juli werden naast de brandweergarage 2 brandkranen aangelegd voor het oefenen v/h personeel v/d Luchtbeschermingsdienst.

Vanaf Maart t/m Juli was de ladderwagen in reparatie vanwege een verbrand dynamo en niet werkende koppeling tusschen motor en dynamo.

In de maand September werd van M. IV, een spatbord aangereden en te Sidodadi gerepareerd en van M. III, werd een lekke radiator gerepareerd.

In de maand December werd van M. III, een lekke benzine-tank te Sidodadi gerepareerd.

4. Oefeningen.

In dit verslagjaar werden in totaal 89 oefeningen met het materieel gehouden, tegen 95 in 1937.

Gehouden werden:

18	Oefeningen met	M. I.
20	„ „	M. II
16	„ „	M. III.
19	„ „	M. IV.
16	„ „	de Ladderwagen,

5. Behandelde aanvragen.

In totaal werden 604 aanvragen voor vergunningen ontvangen, krachtens de Hinderordonnantie, de Vuurwerkordonnantie, de Petroleumopslagordonnantie, de Veiligheidsverordening, Hinderverordening en Politieverordening, tegen 670 in 1937.

De betreffende inrichtingen werden uit een brandweerkundig oogpunt beschouwd en naar gelang van het brandgevaar, dat voor de directe omgeving aanwezig was, voorzorgsmaatregelen getroffen en eischen gesteld waaraan de gebruikers van de inrichtingen hadden te voldoen.

6. Gehouden Brandwachten.

Door de Contrôlemandoers werden bij tourbeurt de diverse Theaters bewaakt, t.w. :

Kranggan-Theater — Kranggan-Park — Capitol-Theater — Varia-Bioscoop — Maxim-Theater — Darmo-Theater — Luxor-Theater — Princess-Theater — Sirene-Park — Beatrix-Theater — Mascotte-Theater — Flora-Theater — Sampoerna-Theater — Nan King-Theater — Tivoli-Theater — Universal-Theater — Stadstuin-Theater — Het Kunstkringgebouw — Gedong National Indonesia — alsmede enkele vliegende theaters en Passar Malams.

Tijdens de Jaarmarkt werd voor het Jaarmarktterrein een volledig bemande motorspuit gestationneerd, terwijl op het terrein zelve doorlopend 10 brandkraanposten door de Brandweer werden bezet terwijl gedurende de avonduren bovendien door 1 Brandmeester werd gesurveilleerd.

7. *Reddingswerken.*

In totaal rukte de Brandweer 30 keeren uit tegen 35 keeren in 1937, t.w. voor:

1	keer(en)	groote uitslaande brand (buiten de stad).
1	„	middensoort uitslaande brand.
4	„	kleine uitslaande branden.
13	„	begin van brand.
1	„	benzinebrand.
9	„	autobranden.
1	„	andere soort hulpverlening.

8. *Stadscontrôle.*

Door de Contrôlemandoers werd gerapporteerd, dat 206 inrichtingen, waarvoor een vergunning van gemeentewege noodig is, niet daarvan in het bezit waren, tegen 242 in 1937. De betrokken eigenaren werden in de gelegenheid gesteld, alsnog de vereischte vergunning aan te vragen.

De brandputten, brandkranen en reddingsboeien werden op gezette tijden gecontroleerd.

9. *Het vernietigen van goederen onder contrôle v/d. Brandweer.*

In totaal werden op verzoek, onder contrôle van de Brandweer 183 deelen bioscoop-films verbrand tegen 13 deelen in 1937.

HOOFDSTUK VIII. SOCIALE ZORG.

I. Onderwijs.

§ 1. Schoolcommissies.

a. Europeesche Schoolcommissie.

Op 1 Januari 1938 was deze commissie als volgt samengesteld :

Voorzitter: Mr. W. A. H. Fuchter (Burgemeester van Soerabaja).

Secretaris: J. H. W. Pfeiffer (Hoofd Sociale Zaken).

Leden: J. Förster, Mevr. E. Peek geb. Breevoort, Ir. J. W. Halbisch, J. W. van Vliet, F. K. Küpper, A. Jongman, Mr. W. van der Kraan, N. M. Buys, Mr. W. G. Koster, Pastoor A. IJlst, Mr. H. C. J. Bartstra, Mevr. Tio Sie Liong, Mej. Tan Lien Nio, The Boen Liang, Gouw Hie Lie, R. M. H. Soejono en Radjamin.

Er was 1 vacature wegens het overlijden van het lid R. A. A. Soerjowinoto, Regent van Soerabaja, waarin in den loop van het verslagjaar werd voorzien door benoeming van diens ambtsopvolger den heer R. M. T. Moesono Sosroadiningrat.

In verslagjaar werd ontslag gevraagd en verleend aan het lid A. Jongman, in wiens plaats werd benoemd de heer W. J. van Duyn.

Met buitenlandsch verlof vertrok de heer F. K. Küpper.

In de ontstane vacature is in 1938 nog niet voorzien.

Er werd één maal vergaderd.

Het aantal Gouvernemens Europeesche lagere scholen 10 bedragende, werd teruggebracht op 9, door opheffing per ultimo van het cursusjaar 1937/'38 van de 5de Europeesche lagere school aan Gang Butteweg, terwijl de 6de Europeesche lagere school aan de Wilhelminalaan in een 5de School werd omgedoopt.

Het aantal Gouvernemens Hollandsch Inlandsche- en Hollandsch Chineesche Scholen en Muloscholen bleef gehandhaafd op respectievelijk 4, 4 en 1.

b. College van Curatoren over het Lyceum te Soerabaja.

Deze Commissie was op 1 Januari 1938 als volgt samengesteld:

Voorzitter, tevens Secretaris: Mr. W. A. H. Fuchter.

Leden: Mr. H. Bekkering, C. J. H. Fuchter, Dr. N. M. Buys en Dr. E. R. A. Luyke Roskott, welke samenstelling gedurende verslagjaar gehandhaafd bleef. Er werden in het verslagjaar 4 vergaderingen gehouden in het Lyceumgebouw.

c. Werkzaamheden.

In den aard der werkzaamheden der genoemde toezichtscolleges is geen verandering gekomen, weshalve wordt volstaan met verwijzing naar hetgeen hieromtrent in het Jaarverslag 1937 werd vermeld.

§ 2. D e a a n d e S t a d s g e m e e n t e o v e r g e -
d r a g e n o n d e r w i j s t a a k.

In verband met de tot standkoming der regeling nopens de financiële verhouding tusschen het Land en de autonome gebiedsdeelen op Java en Madoera (S 1938 No. 170) is t.a.v. de financiering der op 1 Januari 1937 plaats gehad hebbende gedeeltelijke onderwijsdecentralisatie (S 1936 No. 585) een ingrijpende verandering gekomen.

Door deze nieuwe regeling — waaraan terugwerkende kracht is verleend tot 1 Januari 1938 — is n.l. het stelsel van variabele landsuitkeeringen komen te vervallen en zullen de autonome ressorten de gelden benoodigd voor de verzorging van het overgedragen deel der Landszorg voor het onderwijs dienen te putten uit het hun bij die regeling toegemeten aandeel in de opbrengst der landsmiddelen.

§ 3. G e m e e n t e l i j k O n d e r w i j s.

a. Volksscholen.

Het aantal der Volksscholen is hetzelfde gebleven t.w.: 6 oorspronkelijk van gemeentewege opgerichte Volksscholen en 16

door het Land overgedragen scholen, waaronder 2 Meisjesvolkscholen.

In verslagjaar bedroeg het aantal leerkrachten 44 t.w.: 22 Schoolhoofden en 22 Volksonderwijzers.

De belangstelling voor het volksonderwijs kwam gedurende verslagjaar tot uiting in de in versterkte mate toenemende stijging van het leerlingental. Vele aanvragen om plaatsing moesten wegens plaatsgebrek worden afgewezen.

De schoolbevolking van de Volksscholen bedroeg in het begin van het schooljaar 1938/1939 3332 tegen 3228 in het voorafgaand schooljaar.

Voor een gedetailleerd overzicht terzake moge worden verwezen naar den bij dit onderwijsverslag behoorenden staat A.

De vacantieregeling voor het cursusjaar 1938/1939 is vastgesteld bij besluit van het College van Burgemeester en Wethouders ddo. 12 September 1938 No. 1112/B.W.

b. Vervolgscholen.

In 1938 is er geen verandering gekomen in het aantal dezer onderwijsinrichtingen.

Van de 29 mannelijke en 6 vrouwelijke aanwezige leerkrachten bezaten ultimo van het verslagjaar 8 Hoofden en 2 hulpkrachten de kweekschoolakte naast 5 Hoofden en 6 hulpkrachten, die in het bezit waren van het einddiploma eener normaalschool en 2 Hoofden en 11 hulpkrachten, die slechts het goeroe-bantoe-examen hadden afgelegd.

Elke school heeft de beschikking over een schoolbediende.

Bij besluit van den Stadsgemeenteraad van Soerabaja ddo. 7 December 1938 No. 421 werd besloten tot den bouw van een wakerswoning op het erf van de Openbare Inlandsche Meisjes Vervolgschool No. 2 te Kaliendo.

De toename van leerlingen was ruim 3%; weinig of geen kandidaten werden wegens plaatsgebrek afgewezen. Alleen bij de Openbare Inlandsche Meisjes Vervolgschool No. 1 te Boeboetan was het aantal afgewezen candidaat-leerlingen vrij belangrijk. Het totaal aantal leerlingen bij de Vervolgscholen in het begin van het schooljaar 1938/1939 beliep 1380 tegen 1337 in het begin van het vorig cursusjaar.

De vacantieregeling is hetzelfde als die voor de Volksscholen. Betreffende het verloop der leerlingen en de opbrengst der schoolgelden moge worden verwezen naar den bij dit verslag gevoegden staat B.

c. Kleinhandelsschool.

Per 1 Augustus 1938 werd aan deze school een 2e klasse toegevoegd.

Bij besluit van het College van Gedeputeerden van den Provincialen Raad van Oost-Java ddo. 16 Augustus 1938 No. G 28/1960 werd machtiging verleend tot het bouwen van een Openbare Kleinhandelsschool aan de B.A.S.-straat.

In afwachting van de tot standkoming van dit gebouw werden de eerste en tweede klasse dezer onderwijsinrichting onderscheidenlijk ondergebracht in de beschikbare ruimten bij de Vervolgscholen te Tembaän en Pregollan.

Op ultimo September 1938 was het gebouw gereed en op 3 October 1938 werden de nieuwe lokaliteiten officieel in gebruik genomen. Het nieuwe gebouw heeft drie lokalen; twee er van zijn bestemd voor de 1e en 2e klasse en een voor expositielokaal, waar verschillende houtsoorten, eerste en tweede gewassen, primitief houtwerk als beeldjes en vlechtwerk, landkaarten, handelsmonsters, enz. worden tentoongesteld en dienen als studie-objecten.

Bij besluit van den Directeur van Verkeer en Waterstaat ddo. 28 December 1938 No. A 57/29/13 werd het gebouw per 1 October 1938 in beheer overgedragen aan de Stadsgemeente Soerabaja.

In het begin van het schooljaar 1938/1939 werden 33 leerlingen tot de 1e klasse toegelaten; 26 leerlingen gingen over naar de 2e klasse, terwijl 4 leerlingen niet konden worden bevorderd.

In verslagjaar bedroeg het aantal leerkrachten 2:

- 1 Schoolhoofd 1e categorie en
- 1 Inl. onderwijzer.

Voorts heeft deze school de beschikking over een schoolbediende.

Aan schoolgelden en leermiddelenvergoeding werden over het jaar 1938 f 159,93 ontvangen.

De vacantieregeling is gelijk aan die der Volks- en Vervolgscholen.

d. Openbare Ambachtsleergang.

In verband met de steeds toenemende vraag om toelating van Europeanen en nederlandsch sprekende Inheemschen werd m.i.v. het cursusjaar 1938/1939 aan den leergang een afdeeling Metaalbewerking voor nederlandsch sprekenden geopend.

Voorts werd het aantal parallel-2de klassen der afdeeling Metaalbewerking uitgebreid en gebracht van twee op drie. Deze uitbreiding houdt verband met het feit, dat telken jare het aantal voor bevordering in aanmerking komende leerlingen der drie 1e klassen te groot was in verhouding tot het aantal beschikbare plaatsen in slechts twee 2de klassen.

Bovengenoemde uitbreiding had tot gevolg vermeerdering van het aantal leerkrachten met een vakonderwijzer en een Inlandsch ambachtsonderwijzer.

Het voornemen bestaat voorts m.i.v. het schooljaar 1939/1940 aan den leergang een vervolgcursus voor metselaars te verbinden.

Ultimo van dit verslagjaar bestond het onderwijzend personeel uit 20 leerkrachten t.w. :

- 1 Directeur;
- 2 Vakonderwijzers;
- 2 Inlandsche Hoofd-ambachtsonderwijzers;
- 1 Inlandsch onderwijzer b/h ambachtsonderwijs;
- 14 Inlandsche ambachtsonderwijzers.

Tot ultimo van het cursusjaar 1937/1938 bleef het bij besluit van het College van Gedeputeerden van den Provincialen Raad van Oost-Java dd. 5 November 1937 No. A 26/12/14 aangewezen aantal filiaalleergangen, onder toezicht van den Directeur van den leergang te Soerabaja ongewijzigd.

Bedoelde filiaalinrichtingen zijn de Regentschapsleergang te Sidoardjo, Paree en Bodjonegoro, alsmede de Gemeentelijke leergang te Madioen.

Met ingang van het schooljaar 1938/1939 (1 Augustus 1938) is door den Directeur van Onderwijs en Eeredienst door omzetting

van eenige der voorengenomde filiaalleergangen in hoofdindrichtingen het toezicht teruggebracht op 2 filiaalleergangen.

De heffing van het schoolgeld, leermiddelenvergoeding en gereedschapsfondsbijdrage geschiedt krachtens de bij het besluit van Burgemeester en Wethouders dd. 8 December 1937 No. 1811/B.W. (Verbeterd) juncto dat van 13 Mei 1938 No. 568/B.W. vastgestelde tarieven.

Een overzicht van de opbrengst aan schoolgelden, leermiddelenvergoeding en gereedschapsfondsbijdrage is opgenomen in een bij dit verslag behorende „Bijlage Ambachtsleergang” staat C.

Schoolverzuim, leerling-verloop etc. betreffende het cursusjaar 1938/1939 eindigende ulto Juli 1939, zal in deel II van dit jaarverslag worden opgenomen.

e. Gemeentelijke Burger Ambachtsschool.

Op ultimo van versalgjaar bestond het onderwijzend personeel der B.A.S. uit 15 leerkrachten, t.w.:

- 1 Directeur;
- 9 Vakonderwijzers, waarvan 2 met buitenlandsch verlof;
- 1 Gouvernements Wd. Mulo-onderwijzer ter beschikking gesteld dezer Stadsgemeente;
- 3 Tijdelijke leerkrachten, waarvan een aangesteld i.v.m. het buitenlandsch verlof van een der reeds genoemde vakonderwijzers;
- 1 Machinist, van de Gemeentelijke Waterleiding, gedetacheerd bij de B.A.S. ter vervanging van een der vakonderwijzers met buitenlandsch verlof.

Bij Raadsbesluit dd. 5 Maart 1936 No. 41, werd besloten tot geleidelijke opheffing m.i.v. 1 Augustus 1936 van de Handelsafdeeling (avondschoon) der B.A.S.

Achtereenvolgens werden per 1 Augustus der jaren 1936, 1937, 1938 respectievelijk opgeheven de 1e, 2e en 3e klasse. In verband hiermede werd per ultimo van het schooljaar 1937/1938 eervol ontslag verleend aan drie leerkrachten-particulieren, die belast waren met het lesgeven aan genoemde afdeeling.

De schooladministratie wordt verricht door den Directeur bijgestaan door 1 klerk en 1 schrijver.

Voorts beschikt de school nog over 2 oppassers en 1 koelie.

Een overzicht van de opbrengst aan schoolgelden en boekengeld is opgenomen in een bij dit verslag behoorende „Bijlage Gemeentelijke B.A.S.” staat D.

Schoolverzuim, leerlingen-verloop enz. betreffende het cursusjaar 1938/1939 eindigende ulto Juli 1939 zal in deel II van het jaarverslag worden opgenomen.

c. Gemeentelijke Bureau cursus.

Het verslag betreffende deze cursus zal in deel II van dit jaarverslag worden opgenomen.

d. Onderwijscommissie.

Voor de Onderwijscommissie en hare subcommissies worde verwezen naar Hoofdstuk IV „Bestuur der Gemeente”.

§ 4. Werkzaamheden het Gemeentelijk onderwijs en de overgedragen onderwijszorg betreffende.

Deze werkzaamheden werden evenals vorig jaar verricht door twee 3de commiezen-maandgelders, 1 klerk-daggelder en 1 typiste daggeldster onder leiding van het Hoofd der Afdeling Sociale Zaken.

Ligging der scholen	Aantal							
	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus
a) Oorspronkelijke Gemeentelijke Volksscholen								
Kepoetran	136	133	130	128	125	120	117	135
Kedoenganjar	138	136	134	134	133	133	130	152
Tambakgringsing	123	122	120	116	112	111	111	140
Kedoengroekem	152	150	148	142	139	135	134	148
Klimboengan	123	121	128	125	122	121	119	138
Dinojotangsi	120	116	118	117	114	113	108	138
b) Overgedragen Volksscholen								
Pregollan	156	156	156	155	156	155	154	166
Tembaän	153	151	147	146	145	152	138	156
Soekodono	134	135	132	134	136	135	137	144
Kaliondo	153	154	150	148	143	140	138	150
Tjantian	142	138	139	132	131	128	126	161
Boeboetan (Meisjes)	157	158	154	152	151	147	146	162
Kaliondo (Meisjes)	140	145	141	139	139	138	134	149
Genteng	141	140	139	141	141	142	141	155
Groedo	132	130	130	126	125	127	128	150
Kembangkoening	147	141	139	138	139	138	136	165
Patjarkeling	161	162	160	160	153	156	156	173
Boeboetan	123	119	118	118	116	119	119	153
Pasiran	131	128	128	126	126	123	118	147
Sidotopo	144	145	145	144	143	144	141	166
Tambaksari	131	130	129	128	129	126	119	148
Rangkah	122	117	115	115	113	109	108	136
Totaal	3058	3027	3000	2964	2931	2912	2858	3332
Opbrengst schoolgelden a)	252.64	167.43	82.68	139.79	160.67	156.65	151.22	4.53
b)	432.49	519.15	605.—	556.44	510.60	503.23	486.12	14.30
Restituties a)								
b)						0.18		

V O L K S S C H O L E N .

Leerlingen				Totaal opbrengst school- gelden v/h jaar 1938	Resultaten op 1 Augustus 1938									
September	October	November	December		1e klasse			2e klasse			3e klasse			Aantal leer- lingen, wien een diploma werd uitgereikt.
					Toegelaten tot de	Niet bevorderd	Overgegaan naar de	Toegelaten tot de	Niet bevorderd	Overgegaan naar de	Toegelaten tot de	Niet bevorderd	Overgegaan naar de	
136	136	136	132	47	4	38	1	8	34	—	7 (4)	26		
151	149	149	149	49	7 (1)	44	6	6 (1)	38	1	6 (3)	29		
137	134	133	135	46	9	34	4	9	6	—	2	21		
151	150	150	149	51	4	41 (1)	2	5	44	1	3 (2)	37		
131	131	128	128	44	10 (1)	42	1	6 (1)	33	—	4	24		
137	133	130	127	49	7	41	—	5	32	—	4	19		
165	165	165	162	50	7 (1)	54	6	5	47 (1)	5	3	47		
155	155	155	143	48	7	40	7	6	38	5	5	37		
147	145	138	140	47	9	44	2	4	35	1	2	40		
152	152	148	147	51	5	41	1	3	46	2	1	41		
158	153	152	147	51	7 (1)	38	17	5	37	—	8 (1)	31		
162	153	159	148	43	8	40	2	14	39	15	1	45		
147	150	150	151	51	6	37	2	7	39	4	3	25		
151	149	147	145	43	12	38	4	9	44	—	5	33		
149	150	149	147	48	8 (1)	38	4	13 (1)	38 (2)	3	3 (1)	28		
160	160	158	156	48	7	42	6	7	42	6	7	31		
169	169	166	168	47	11	47	6	6	45	5	6	41		
151	146	146	138	47	12	32	17	6	33	3	3	27		
149	151	147	147	47	8	43	7	5	32	4	1	28		
160	155	151	146	48	8	48	5	4	46	2	5	30		
147	147	147	144	52	7	40	2	7	33	1	6	22		
132	131	130	126	44	11	34	3	2	37	3	2	2		
3297	3264	3234	3175		1051	174	887	105	142	848	61	87	684	
169.84	168.17	1.70	164.65	) f 6 879.42	1225		1134			996				
550.45	548.84	2.95	529.88				3355							
		0.18		) .. 0.54			23	afgeschreven						
		0.18					3332	— begin schooljaar 1938/1939						
				f 6,878.88			3228	— „ „ 1937/1938						

(—) De tusschen haakjes geplaatste cijfers duiden aan het aantal afgeschreven leerlingen

Ligging der scholen	A A N T A L L E E R L I N G E N								
	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September
OPENBARE INLANDSCHE VERVOLGSCHOLEN.									
No. 1 Tjantian	59	59	58	58	58	57	56	66	65
" 2 Kaliendo	86	86	85	86	86	86	84	96	92
" 3 Pregollan	122	117	117	117	116	113	114	143	143
" 4 Soekodono	57	58	56	57	57	56	55	73	74
" 5 Tembaän	85	84	82	82	82	80	78	95	94
" 6 Groedo	80	78	79	76	78	77	76	93	91
" 7 Genteng	60	60	61	60	58	58	58	75	76
" 8 Patjarkling	80	66	69	70	69	70	67	87	85
" 9 Kembang koening	69	66	62	63	63	61	60	71	67
" 10 Pasiran	48	48	47	44	44	44	42	53	51
" 11 Boeboetan	85	88	87	87	87	84	83	94	91
" 12 Tambaksari	78	79	79	80	81	80	80	81	81
" 13 Sidotopo	71	71	68	66	66	64	64	76	77
" 14 Rangkah	50	50	50	50	50	50	49	56	56
Sub-totaal	1030	1010	1000	996	995	980	966	1159	1143
OPENBARE INLANDSCHE MEISJES VERVOLG- SCHOLEN.									
No. 1 Boeboetan	139	136	131	131	127	126	123	124	122
" 2 Kaliendo	78	86	83	79	75	74	74	97	97
Totaal	1247	1232	1214	1206	1197	1180	1163	1380	1362
Opbrengst schoolgelden en leer- middelenvergoeding	430.34	434.16	418.88	412.86	418.57	406.79	405.95	1.74	469.10
Restituties	4.62				0.72	0.54	0.13		

VERVOLGSCHOLEN

			Totaal opbrengst school- gelden v/h jaar 1938	RESULTATEN op 1 Augustus 1938									Aantal leer- lingen wien een diploma werd uitge- reikt.		
October	November	December		Toegela- ten tot de		Niet be- vorderd	Over ge- gaan naar de		Toegela- ten tot de	Niet be- vorderd	Over ge- gaan naar de			Toegela- ten tot de	Niet be- vorderd
				4e klasse	5e klasse		6e klasse								
66	67	66		28	3	30	3	2	—	—	—		22		
91	92	92		44	9	35	—	8	—	—	—		32		
141	141	138		87	13(5)	60**)	—	3(1)	—	—	—		38		
74	73	73		40	1	32	—	—	—	—	—		22		
94	94	95		48	3	41	—	3	—	—	—		31		
90	89	90		45	6	40	—	2	—	—	—		28		
75	75	73		39	—	2	11	3	—	—	—		30		
83	81	80		40	9	30	1	7	—	—	—		21		
68	67	65		31	10	28	—	2	—	—	—		18		
49	49	49		28	6	13	1	5	—	—	—		15		
90	88	87		48	5	41	—	—	—	—	—		37		
87	76	76		35	12(2)	33(4)	2	5	—	—	—		30		
77	77	77		34	8	29	3	4(2)	—	—	—		23		
57	57	54		27	5	19	2	4(1)	—	—	—		21		
1133	1126	1115		576	89	454	20	48					368		
127	122	119		45	5	37	1	2	33	—	1		37		
95	94	92		40	3	32	2	2	13	1	4		12		
1365	1342	1326		661	97	523	23	52	46	1	5		417		
				758		598		52							
463.80		458.88	f	4 321.07		1108									
						28 dubbel geteld of afgeschreven									
						1380 begin schooljaar 1938/1939									
	1.41		f	7.42		1337 " " 1937/1938									
			f	4.313 65		**) Inclusief de 14 leerlingen die wegens plaatsgebrek naar andere Vervolgscholen zijn gegaan.									
				(—) De tusschen haakjes geplaatste cijfers duiden aan het aantal afgeschreven leerlingen.											

Staat C.
1938.

BIJLAGE AMBACHTSLEERGANG.

Maanden	Leerlingen		Schoolgeld	Leermidde- lenvergoe- ding	Gereed- schapsfonds- bijdrage	OPMERKINGEN.
	Betalende	Gratis				
Januari	314	Geene	f 376.20	f 38.04	f 79.50	*) Het schoolgeld wordt geheven in 10-termijnen; over de maanden Augustus en November is geen schoolgeld verschuldigd. De opbrengst over Augustus be- treft ingevorderde achterstand.
Februari	309		" 334.50	" 36.72	" 77.10	
Maart	307		" 338.40	" 37.44	" 78.30	
April	305		" 335.40	" 37.08	" 77.70	
Mei	300		" 323.40	" 35.88	" 75.60	
Juni	294		" 324.—	" 35.88	" 75.30	
Juli	292		" 321.60	" 35.64	" 74.10	
Augustus *)	336		" 1.50	" 0.12	" 0.30	
September	336		" 379.20	" 40.92	" 85.50	
October	331		" 371.70	" 40.08	" 82.80	
November *)	331		" —	" —	" —	
December	326		" 363.60	" 39.12	" 81.—	
Totaal			f 3469.50	f 376.92	f 787.20	
Restitutie			" 33.30	" —	" —	
Netto ont- vangen			f 3436.20	f 376.92	f 787.20	

Staat D.
1938.

BIJLAGE BURGER AMBACHTSSCHOOL.

Maanden	Leerlingen				Schoolgeld en Boekengeld		OPMERKINGEN.
	Betalende		Gratis		Dagschool	Avondschool *) (Afd. Handel)	
	Dag-school	Avond-school (Afd. Handel)	Dag-school	Avond-school (Afd. Handel)			
Januari	293	15	3	1	f 923.27	f —	Het schoolgeld en boekengeld wordt geheven over 10 maandelijke termijnen; over de maanden Juli en Augustus is geen schoolgeld verschuldigd. Het bedrag ad f 12.— betreft een in de maand Juli ingevorderde achterstand.
Februari	288	15	3	1	„ 867.54	„ 28.80	
Maart	281	15	3	1	„ 802.44	„ 55.20	
April	273	15	3	1	„ 806.57	„ 27.60	
Mei	272	15	3	1	„ 785.02	„ 27.60	
Juni	269	15	3	1	„ 770.43	„ 27.60	
Juli *)	V a c a n t i e m a a n d				„ 12.—	„ —	
Augustus *)	306	—	—	—	„ 5.35	„ —	
September	302	—	—	—	„ 902.63	„ —	
October	300	—	1	—	„ 1045.83	„ —	
November	299	—	1	—	„ 718.38	„ —	
December	289	—	2	—	„ 1066.78	„ —	
Totaal					f 8706.24	f 166.80	

II. ARMENZORG EN MAATSCHAPPELIJKE STEUN.

§ 1. Verordening en normen voor de berekening van den aan armlastigen te verleenen steun.

De „Soerabajasche Armenzorg-verordening” van 9 Maart 1932 (Prov. blad ddo. 1 Dec. 1934, Serie B. No. 11) heeft gedurende het verslagjaar geen verandering ondergaan.

Op 30 Maart 1938 werd echter door den Stadsgemeenteraad een nieuwe Armenzorg-verordening, als uitvloeisel van Staatsblad 1934 No. 26, vastgesteld, welke na bekomen goedkeuring door het College van Gedeputeerden van den Provincialen Raad van Oost-Java, werd afgekondigd in het Provinciaal blad van 28 Juli 1938 serie B No. 6. Bij besluit van het College van Burgemeester en Wehouders ddo. 19 December 1938 No. 1482/B.W. werd daarna bepaald, dat deze verordening — waarin het aanvullende karakter van de overheidszorg op het gebied van de armenverzorging tot uitdrukking werd gebracht — op 1 Januari 1939 in werking treedt.

Vanaf laatstgenoemden datum zal het gemeentelijke bedeedingswerk worden verricht door de Stichting Soerabajasche Armenzorg, daarvoor speciaal in het leven geroepen, waarmede de laatste hand is gelegd aan de uitvoering van het in Staatsblad 1934 No. 26 neergelegde beginsel, dat de armenzorg zooveel mogelijk aan particuliere instellingen dient te worden overgelaten.

De berekening van de aan armlastigen te verleenen steunbedragen had in verslagjaar plaats aan de hand van de daartoe in 1937 vastgestelde normen.

§ 2. Commissie voor de Armenzorg.

De ingevolge artikel 13 der Armenzorg-verordening ingestelde Commissie was op 1 Januari 1938 samengesteld als volgt:

J. K. Lengkong	lid-Voorzitter
Ch. F. Hakkers	lid
M. Sabar	} Raadsleden
C. van den Hamer	
Tio Hian Sioe	
A. M. G. Schlundt Bodien	} niet Raadsleden
R. Soedarmo	

Tot Augustus was de heer A. H. Gijsberts belast met de waarneming van de onderafdeeling Armenzorg en Subsidies, waarna de heer E. C. Kneefel, die in de eerste helft van 1938 van buitenlandsch verlof terugkeerde, weder als chef dier onderafdeeling optrad.

Als gevolg van de in verslagjaar gehouden periodieke verkiezing van leden van den Stadsgemeenteraad onderging de Commissie een belangrijke wijziging en was de samenstelling per ultimo December 1938 als volgt:

Mr. Jap Sin Fong	lid-Voorzitter
Drs. J. J. Tissing	lid
J. F. Tuwanakotta	} Raadsleden
Tio Hian Sioe	
J. Vegter	
A. M. G. Schlundt Bodien	} niet Raadsleden
R. Soedarmo	

§ 3. Vergaderingen.

De Commissie kwam gedurende verslagjaar dertien maal bijeen.

§ 4. Bedeelden en onderstanden.

Evenals het vorige jaar stelde de Stadsgemeenteraad een bedrag van f 100.000,— voor de uitkeeringen aan armlastigen beschikbaar.

Het totaal ontvangen bedrag uit pro-mille gelden en uit het Algemeen Armenzorgfonds van Ned.-Indië heeft f 18900,— bedragen.

Het totaal aantal bedeelden beliep op 1 Januari 1938 — 1339, op 31 December 1938 — 1308 te weten: 297 Europeanen en m.h.g., 441 Chineezzen, 524 Inheemschen, 46 Andere Vreemde Oosterlingen.

Aan gemiddeld 1318 gezinshoofden werd gedurende verslagjaar voor korteren of langeren tijd steun verleend. Dooreengenomen bedroeg de steun per gezinshoofd $\pm$ f 5,89 per maand.

Ingediend werden 526 nieuwe aanvragen, waarvan er 176 moesten worden afgewezen, 75 aanvragen kwamen om verschil-

lende redenen niet voor behandeling in aanmerking. De nacontrole van de steuntrekkers had ook dit jaar regelmatig plaats.

Door de samenwerking met het bureau voor Arbeidsbemiddeling konden verschillende bedeeden aan werk worden geholpen, waardoor de steun kon worden verminderd en in sommige gevallen geheel ingetrokken.

De totaal aan steunbedragen uitgekeerde som bedroeg met inbegrip van de 5% duurte-toeslag f 93226,18 waar nog bijkomt een bedrag van f 1747,20 terzake ingehuurde eenmanswoningen op Sidodadi. Gedurende verslagjaar werd ter gelegenheid van de geboorte van H. K. H. Prinses Beatrix en de viering van het Regeeringsjubileum van H. M. Koningin Wilhelmina aan de bedeeden een extra uitkeering gegeven tot bedragen van respectievelijk f 3376,67 en f 3309,24.

Ter verdeling onder de armlastigen ontving de Gemeente van de Middenstandsvereniging een bedrag van f 160,—.

§ 5. *Studiebeurzen.*

Gedurende verslagjaar werden door het Bureau voor Armenzorg terzake ingediende aanvragen om studiebeurzen 30 enquêtes ingesteld.

Verleend werden 21 studiebeurzen, terwijl 9 moesten worden afgewezen.

§ 6. *Personeel.*

Het op het Bureau voor Armenzorg tewerk gestelde personeel bestond op 1 januari 1938 uit:

- 1 Commies 1e kl. (tijdelijk waarnemend);
- 2 Enquêtrices;
- 2 klerken;
- 1 typiste.

In den loop van verslagjaar keerde de Hoofdcommies 1e kl. E. C. Kneefel, chef der onderafdeeling Armenzorg en Subsidies, van verlof terug en vertrok de Commies 1e kl. A. H. Gijsberts met Europeesch verlof.

Alle aan deze afdeeling verbonden werkzaamheden staan onder leiding van het Hoofd der afdeeling Sociale Zaken, den Referendaris J. H. W. Pfeiffer.

JAAROVERZICHT 1938. (Uitgekeerde onderstanden).

1938	EUROPEANEN		CHINEEZEN		INHEEMSCHEN		ANDERE VR. OOSTERLINGEN		T O T A A L	
Maanden:	Aantal bedeelden	Uitgekeerd bedrag	Aantal bedeelden	Uitgekeerd bedrag	Aantal bedeelden	Uitgekeerd bedrag	Aantal bedeelden	Uitgekeerd bedrag	Aantal bedeelden	Bedrag der uitkeeringen
Januari	322	3472,30	445	2236,76	532	2047,51	40	260,37	1339	8016,94
Februari	318	3446,67	437	2164,90	527	1994,40	43	281,87	1325	7887,84
Maart	317	3355,34	428	2157,58	524	2000,53	44	291,48	1313	7804,93
April	319	3384,93	438	2195,17	527	2013,01	46	305,84	1330	7898,95
Mei	312	3368,93	428	2124,62	525	1970,28	46	315,45	1311	7779,28
Juni	308	3307,49	428	2137,41	526	1981,51	44	300,45	1306	7726,36
Juli	302	3303,87	444	2187,76	525	1976,26	43	286,24	1314	7754,13
Augustus	303	3306,31	449	2203,36	526	1964,22	43	272,06	1321	7745,95
September	302	3264,11	453	2095,14	538	1940,53	42	262,69	1335	7562,47
October	300	3276,93	435	2072,53	522	1927,15	49	299,33	1306	7575,94
November	301	3320,97	442	2147,87	531	1980,71	44	305,62	1318	7755,17
December	297	3294,70	441	2169,82	524	1978,52	46	274,68	1308	7717,72
Totaal	308 1)	40102,55	439 1)	25892,92	527 1)	23774,63	44 1)	3456,08	1318 1)	93226,18

1) Gemiddeld
aantal bedeelden

Totaal uitkeeringen aan armlastigen f 93226,18
 Betaald aan ingehuurde eenmans-woningen „ 1747,20
 Extra uitkeering ter gelegenheid van de geboorte
 van de H. K. H. Prinses Beatrix „ 3376,67
 Extra uitkeering ter gelegenheid van de viering van het
 Regeeringsjubileum van H. M. Koningin Wilhelmina „ 3309,24
 f 101659,29

Overzichtstaat 1931 t/m 1938.

Jaar	EUROPEANEN			GHINEZEN			INHEEMSCHEN			ANDERE VR. OOSTERL.			Total
	Gemiddeld aantal bedeelden p. mnd.	Aantal gedeeltelijk gesteund door andere corporaties	Bedrag der uitke- ring	Gemiddeld aantal bedeelden p. mnd.	Aantal gedeeltelijk gesteund door andere corporaties	Bedrag der uitke- ring	Gemiddeld aantal bedeelden p. mnd.	Aantal gedeeltelijk gesteund door andere corporatie	Bedrag der uitke- ring	Gemiddeld aantal bedeelden p. mnd.	Aantal gedeeltelijk gesteund door andere corporatie	Bedrag der uitke- ring	
1931	366	1)	10480,72	133	1)	4525,17	65	1)	1803,75	3	1)	91,—	16 900,64
1932	311	—	26630,05	228	—	10716,22	116	—	4219,50	9	—	410,—	41.975,80
1933	299	—	31436,42	376	—	17236,88	311	—	9224,50	30	—	1186,25	59.084,05
1934	342	—	32439,65	419	—	20471,72	389	—	14711,70	40	—	1805,20	69.428,27
1935	323	—	35391,08	373	—	20746,58	423	—	18422,57	29	—	1683,83	76.244,06
1936	348	105	42217,05	511	137	27567,04	599	19	26521,99	39	geen	3353,75	99.659,83
1937	322	87	41955,98	476	34	27596,16	561	30	26945,98	44	11	3577,07	100.075,19
1938	308	89	40102,55	439	9	25892,92	527	17	23774,63	44	7	3456,08	101.659,29
													2)

1) voorgaande jaren niet geregistreerd.

2) inclusief betaalde huur eenmanswoningen f 1747,20
 en extra uitkeeringen ter gelegenheid v. d. geboorte
 van H. K. H. Prinses Beatrix en viering:
 Regeeringsjubileum P. M. de Koningin. . . . f 6685,91

§ 7. *Subsidies.*

In 1938 werden aan de ondervolgende vereenigingen en/of instellingen subsidie toegekend:

Groep A. Onderwijsinrichtingen en daarmede verband houdende instellingen.

Vereeniging Soerabajasche School voor Buitengewoon en Individueel Onderwijs f	4.500,—	
Vereeniging „Charitas” „	650,—	
Soerabajasche Fröbelschool voor Minvermogenen „	1.000,—	
Vereeniging Soerabajasche Huis- houd- en Industrieschool „	5.550,—	
Vereeniging Openbare Leeszaal en Bibliotheek „	5.000,—	
Meisjes Internaat Perlindoengan Peladjar Pemoeda Istri (P.P.P.I.) „	300,—	(Overeenkomstig (de bepaling, (vastgesteld bij (besluit van den (Stadsgemeen- (teraad van Soe- (rabaja ddo. 29 (Juni 1933 No. (126 tot neven- (genoemd ma- (ximum.
Vereeniging Soerabajasche Plan- ten- en Dierentuin „	10.000,—	
Vereeniging „Het Stedelijk Histo- risch Museum” „	2.000,—	
Nijverheidsvereeniging Pertoekan- gan afd. Weefschool „	750,—	
Vereeniging Indo Europeesch Ver- bond (I.E.V.) t.b.v. de Zaalberg- school „	9.000,—	

Vereeniging Perlindoengan Peladjar „	500,—	
Schoolvereeniging Hollandsch Arabisch Instituut (H.A.I.) „	700,—	(Een bijdrage ad f 2,— in de (kosten per (voorstelling tot (nevenvermeld (maximum per (jaar.
Ned. Ind. Onderwijzersgenootschap (N.I.O.G.) t.b.v. de Filmcommissie „	300,—	
Stichting Indo Europeesche Sociale Zorg t.b.v. haar vroedvrouwen-cursus „	1.000,—	

Totaal f 41.250,—

Groep B. Weezeninrichtingen — Opvoedingsgestichten en Maatschappelijke Tehuizen.

Inrichting voor Jongens Weezen te Soerabaja f	1.250,—
Weezeninrichtingen der Protestant-sche Gemeente te Soerabaja . . . „	2.230,—
Vereeniging Jongens en Meisjes Weezeninrichting Thay Tong Bong Yan te Soerabaja „	420,—
Het Hulpfonds van den H. Vincen-tius a Paulo t.b.v. het Tehuis St. Ursula „	3.880,—
Vereeniging Vrouwen Tehuis te Soerabaja „	1.000,—

Totaal f 8.780,—

Groep C. Steun aan Werkloozen.

Pemberantas Penganggoeran Indonesia (P.P.I.) f	5.400,—	
	300,—	(Over dit bedrag (zal alleen in (uiterste nood- (zaak kunnen (worden be- (schikt.

Totaal f 5.700,—

Groep D. Diverse nuttige instellingen, niet thuis behorende onder één der andere groepen.

Anti-Woeker Vereeniging . . . f	250,—	
Vereeniging Soerabajasche Jaar- markt Vereeniging „	3.500,—	(Ter dekking (van 50 % van (het in 1938 te (lijden exploi- (tatie verlies.

Provinciaal Comité voor Oost-Java
van het Algemeen Steunfonds voor
Inheemsche Behoeftigen (A.S.I.B.) „ 1.500,—

Totaal f 5.250,—

Groep E. Instellingen voor Ziekenzorg en in het belang der Volksgezondheid.

Stichting Leger des Heils t.b.v. de William Booth Vrouwen- en Kin- derkliniek f	1.850,—	
Wijkverpleging „Mardi Santosa” te Soerabaja „	3.370,—	

Ver. „Mohamadijah Bahagian P.K.O. Afd. Soerabaja t.b.v. haar Poliklinieken, Kinderzorg en Con- sultatiebureau voor Zuigelingen . . .	„ 1.760,—
Stichting Perhimpoean boeat Mentjegah Kematian Anak ² jang loear biasa (Vereen. Kinderzorg) . . .	„ 1.540,—
St. Melania Vereeniging t.b.v. de polikliniek en Wijkverpleging . . .	„ 1.710,—
Ver. „Soerabajasche Oogheelkun- dige Kliniek”	„ 1.590,—
Ver. Badan Kesehatan Perhim- poean Kaoem Verplegers (sters) Indonesia te Soerabaja (P.K.V.I.) . . .	„ 580,—
Ver. Soe Swie Tiong Hwa le Wan t.b.v. haar ziekeninrichting te Kaliondo	„ 1.760,—
Plaatselijke Organisatie Soerabaja van de Stichting Centrale Vereeni- ging tot bestrijding der T.B.C. in Ned.-Indië	„ 2.310,—

Totaal f 16.470,—

III. Gemeentelijke bureau voor Arbeidsbemiddeling.

1. Verordeningen en reglementen.

De verordening tot instelling van een Gemeentelijk bureau voor Arbeidsbemiddeling en Beroepskeuze van 16 Januari 1925 (Jav. Crt. 6 Februari 1925 Nr. 11) is per 31 December 1935 komen te vervallen. In de plaats daarvan trad per 1 Januari 1936 in werking het reglement op dit bureau. Volgens dit reglement berust de leiding van het bureau bij Burgemeester en Wet-houders, bijgestaan door een commissie van bijstand voor de arbeidsbemiddeling (op den voet van het bepaalde in art. 71 lid 2 S.G.O.).

Bij beschikking van het College van Burgemeester en Wethouders ddo. 15 Augustus zijn Uitvoerings-voorschriften vastgesteld, zijnde regelen van huishoudelijken aard betreffende de behandeling der aanvragen, de duur-, het verlengen-, het vernieuwen- en het vervallen der inschrijvingen, de verplichtingen der ingeschrevenen, instructies voor den leider en het overige personeel, enz.

2. Commissie van Bijstand.

Op 31 December 1938 was de samenstelling van de Commissie voor Arbeidsbemiddeling en Beroepskeuze als volgt:

Mr. Jap Sin Fong (lid Voorzitter)	Wethouder.
J. H. W. Pfeiffer (Secretaris)	Hoofd Sociale Zaken.
J. A. Vermey	} leden (raadsleden)
A. A. A. van Eeckhoven	
Mr. M. Soewono	
Sie Khwan Ho	
L. Dietvors	} „ (niet raadsleden)
W. M. G. Surtel	
H. L. Liem	
P. Spies	
W. O. de Graaf	

In den loop van 1938 traden als lid af de heeren: F. H. Westerling, Mr. T. F. H. Postma, J. F. Tuwanakotta, J. K. Leng-kong, Thio Hian Sioe, I. van Jeveren, terwijl de heeren: Mr. Jap Sin Fong, J. A. Vermey, Mr. M. Soewono, Sie Khwan Ho, W. M. G. Surtel en P. Spies tot lid van deze commissie worden benoemd.

3. Organisatie en personeel.

Het bureau omvat twee afdelingen:

- de z.g. Europeesche afdeling (voor geschoolden van alle landaarden),
- de z.g. Inheemsche afdeling (voor minder of ongeschoolden c.q. werkvolk).

Het personeel bestond in verslagjaar uit een ambtenaar voor Arbeidsbemiddeling, drie klerken, één steno-typiste en 2 oppassers. In Augustus vertrok de Ambtenaar voor Arbeidsbemiddeling met buitenlandsch verlof en werd een Commies-Redacteur van de Afdeling Algemeene Zaken tijdelijk belast met de waarneming.

De algemeene leiding van dit bureau berust bij het Hoofd Sociale Zaken.

4. Vergaderingen en Algemeene werkzaamheden.

De Commissie van Bijstand hield in verslagjaar twee vergaderingen, waarin een tweetal prae-adviezen werden behandeld betreffende de reorganisatie der administratie bij het bureau. Besloten werd het College van Burgemeester en Wethouders te adviseeren de ontworpen uitvoeringsvoorschriften, zooals door haar gewijzigd, vast te stellen en de nieuwe verzameling van modellen dienstig voor de uitvoering dier voorschriften goed te keuren, hetwelk plaats vond in de B. en W. vergadering van 15 Aug. 1938.

Met de reorganisatie is in verslagjaar een aanvang gemaakt en hoewel deze eind 1938 nog niet geheel voltooid was, kan reeds worden medegedeeld, dat het kaartregister de waarde der arbeidsbemiddeling aanmerkelijk heeft verhoogd, daar het den bemiddelaar in staat stelt snel, doeltreffend en betrouwbaar werk te leveren. Het ontlast den bemiddelaar vergeleken bij de oude registratie in registers in boekvorm van een massa geheugen werk en tijdroovend zoekwerk, waardoor tijd vrij komt voor andere bezigheden.

Evenals vorige jaren werden herhaaldelijk besprekingen gevoerd met diverse werkgevers ten doel hebbende betere resultaten te verkrijgen. De schriftelijke propaganda, zoowel onder de werkgevers als onder de werknemers, werd ook in verslagjaar voortgezet.

Reclame-biljetten werden gezonden aan vrijwel alle werkgevers, die middels advertenties werkkrachten opriepen, terwijl in een begeleidend schrijven werd verzocht het bureau bij voorziening in te schakelen, hetwelk dikwijls gunstig gevolg had.

Voorts werd den Directeuren en Hoofden van onderwijsinrichtingen hier ter stede verzocht, de afgestudeerden op het bestaan van dit bureau en de vele voordeelen daarvan te wijzen.

Bij Regeeringsrondschrijven werd den Gouvernements-instellingen, Provinciale en andere locale ressorten verzocht van de bemiddeling der arbeidsbeurzen gebruik te maken, alvorens tot het plaatsen van advertenties over te gaan.

Naar aanleiding van dit rondschrijven werden reeds, ook van buiten Java, talrijke aanvragen ontvangen.

5. Centrale Arbeidsbureau te Batavia.

De in uitzicht gestelde conferentie van de leiders der arbeidsbureaux op Java onder praesidium van het Hoofd van het Kantoor van Arbeid heeft in 1938 nog niet plaats gevonden.

Wel is van de gelegenheid, dat het Hoofd van het Kantoor van Arbeid te Soerabaja vertoefde, voor besprekingen met de besturen van het Plaatselijk steuncomité, Imiw en Werkcentrale, gebruik gemaakt om enkele quaesties betreffende arbeidsbemiddelingen te bespreken.

Aan het Centraal kantoor werden ook in 1938 weer alle mogelijke inlichtingen en gegevens verschaft, benoodigd voor de centrale registratie en de op te maken statistieken.

6. Loonstandaard.

Ten aanzien van den loonstandaard kan worden medegedeeld, dat in navolging van het Gouvernement vele handelslichamen de salarissen en loonen voor nieuw personeel hebben verlaagd, alhoewel het peil nog boven dat van gelijkwaardige betrekkingen bij het Gouvernement bleef.

Klachten omtrent vervanging van behoorlijk gesalarieerde krachten door jongere goedkoopers — z.g. uitstooting — deden zich hoegenaamd niet voor.

7. Arbeidsbemiddeling. Overzicht.

Aangaande het verkeer op de arbeidsmarkt, dat door tusschenkomst van het Gemeentelijk bureau voor arbeidsbemiddeling plaats vond, mogen onderstaande cijfers dienen.

Aanbiedingen van werkzoekenden.

	<i>Europeanen</i>	<i>Chineezen</i>	<i>Inheemschen</i>	<i>Totaal</i>
1937	1925	414	2457	4796
1938	1936	289	1959	4184

Aanvragen van werkgevers.

	<i>Europeanen</i>	<i>Chineezen</i>	<i>Inheemschen</i>	<i>Totaal</i>
1937	575	66	484	1125
1938	744	101	704	1549

Plaatsingen van werknemers.

	<i>Europeanen</i>	<i>Chineezen</i>	<i>Inheemschen</i>	<i>Totaal</i>
1937	567	66	484	1117
1938	472	53	424	949

Hiervan werden onderscheidenlijk geplaatst in particulieren dienst.

	<i>Europeanen</i>	<i>Chineezen</i>	<i>Inheemschen</i>	<i>Totaal</i>
	415	48	361	824
en in overheidsdiensten	57	5	63	125
	472	53	424	949

Deze 949 plaatsingen kunnen gesplitst worden in:

	<i>Europeanen</i>	<i>Chineezen</i>	<i>Inheemschen</i>	<i>Totaal</i>
*) a.	363	47	381	791
b.	87	5	41	133
c.	22	1	2	25
	472	53	424	949

Overgebleven ingeschreven werkzoekenden.

Het aantal per ulto. 1938 na periodieke afvoering bedroeg:

<i>Europeanen</i>	<i>Chineezen</i>	<i>Inheemschen</i>	<i>Totaal</i>
2481	219	1143	3843

- *) a. Werkgevers en werknemers binnen de Gemeente gevestigd.
 b. Eén van de partijen buiten de Gemeente gevestigd.
 c. Beide partijen buiten de Gemeente gevestigd.

8. Werkloosheid en plaatsings-mogelijkheid.

Zooals uit de cijfers blijkt is het aantal aanbiedingen van werkzoekenden in 1938 bij 1937 vergeleken iets minder, terwijl het aantal aanvragen van werkgevers gestegen is, deels als gevolg van het in grootere mate inschakelen van het bureau bij vacatures door overheidsinstellingen.

Uitbreiding van personeel bij o.m.: Douane, S.S., P.T.T., Gevangeniswezen, Marine, Leger, Politie, enz. vindt in hoofdzaak plaats door aanstelling van jonge krachten. De vraag naar goed geschoold technisch personeel houdt aan. Bij den Marine-Luchtvaartdienst openen zich in verband met de geleidelijke uitbreiding van den dienst voor leerlingen der technische scholen goede perspectieven.

Voor aan de K.E.S. afdeling-Bouwkunde afgestudeerde jongelui, is de plaatsings-mogelijkheid goed en heeft van hen vrij geregeld afname plaats.

De plaatsings-mogelijkheid van personen boven de 35 jaar blijft moeilijk, althans tegen een eenigszins redelijke vergoeding. Hetzelfde kan gezegd worden ten aanzien van de plaatsingen van jongelieden die zonder volledige school- of vakopleiding het leven voor den Arbeid worden ingezonden, daar handel en industrie in navolging van de Overheidsdiensten, er steeds meer toe overgaan om bij indiensttreding een volledige opleiding c.q. diploma's te eischen.

Hoewel de salarissen en loonen in het particuliere doorgaans hooger zijn dan bij Overheidsdiensten, was het wel waarneembaar, dat t.a.v. de geboden salarissen en loonen bij aanvragen betreffende lagere administratieve krachten, de B.B.L. 1938 daarop van invloed was.

Ingevolge een schrijven van het Hoofd van het Kantoor van Arbeid, moeten de leerlingen van cursussen, welke bij het Kantoor van Arbeid zijn ondergebracht, zich bij de Arbeidsbeurzen doen inschrijven.

De oorzaken, welke aan het vrij constant hoog aantal ingeschreven werkzoekenden ten grondslag liggen, zijn de volgende:

1e. *de meerdere bekendheid van het bureau.*

Steeds meer gaan de werkzoekenden het nut van openbare arbeidsbemiddeling inzien.

2e. *de verplichte inschrijving.*

- a. van gesteunden door het steunfonds en Sociaal fonds, waaronder niet alleen vallen de volwaardige werklozen, doch ook zij van wie niet meer gezegd kan worden, dat zij een redelijke kans hebben op het vinden van een werkkring,
- b. van bij de Werkcentrale tewerk gestelden al dan niet volwaardige werklozen,
- c. van gesteunden door de Gemeentelijke Armenzorg, de niet volwaardige werklozen, alsmede hun werklooze kinderen van boven 18-jarigen leeftijd.

3e. *de inschrijving van*

- a. werkzoekenden, niet werklozen, die om een of andere reden van werkkring wenschen te veranderen,
- b. tijdelijk tewerk gestelden, voornamelijk in de cultures.

Het vrij constant groot getal ingeschreven werkzoekenden geeft derhalve geen juist beeld van de werkloosheid in deze Stads-gemeente, terwijl van deze ingeschrevenen met betrekking tot de plaatsingsmogelijkheid gezegd kan worden, dat een niet onbelangrijk deel ervan in verband met de leeftijd en onvolwaardigheid geen redelijke kans meer heeft om voor plaatsing in aanmerking te komen.

9. *Werkgevers aanvragen.*

In 1938 viel evenals in 1937 op de arbeidsmarkt een verhoogde vraag, inzonderheid naar jong en goed geschoold, technisch personeel te constateeren. Aan verschillende aanvragen kon niet worden voldaan, eensdeels omdat de eischen in verband tot de geboden loonen te hoog waren, anderdeels, omdat geen geschikte krachten stonden ingeschreven.

De vraag naar technische krachten in het bezit van het eind-diploma middelbare technische scholen afdeling werktuigkunde en bouwkunde overtreft nog steeds het aanbod.

Gemis aan geschoolde vaklieden wordt nog steeds gevoeld.

De groote Olie Maatschappijen B.P.M. en de N.K.P.M. hebben ook in dit verslagjaar weer vrij geregeld personeel van het bureau betrokken.

Aan de aanvraag om dienstname in politiedienst kon door alle Arbeidsbeurzen tezamen slechts ten deele worden voorzien, aangezien bepaald was, dat zij, die reeds eerder voor den politiedienst hadden gesolliciteerd en niet waren aangenomen, niet meer mochten mededingen. De overheidsdiensten, Douane, P.T.T., S.S., Politie, Leger hebben evenals de Gouvernementsmarine het personeel uitgebreid.

10. Plaatsingen van werknemers.

Voor een meer gedetailleerd overzicht moge worden verwezen naar den bij dit verslag behoorenden staat A. Er dient evenwel rekening mede gehouden te worden, dat in de cijfers niet zijn begrepen plaatsingen, welke een tijdelijk karakter dragen, waartoe o.a. behoren de plaatsingen bij de Jaarmarkt, de personeelsvoorziening ter gelegenheid van de Oranjefeesten, St. Nicolaas en Kerstmis, en ten behoeve van verkeerstellingen, straatbelasting, enz.

11. Intercommunale arbeidsbemiddeling.

Indien een plaatselijke beurs de gevraagde arbeidskrachten niet kan leveren, wordt door samenwerking met de Centrale arbeidsbeurs of met andere plaatselijke beurzen getracht in de vacatures te voorzien. Ook in het afgelopen jaar heeft deze samenwerking niets te wenschen overgelaten en zijn bevredigende resultaten bereikt.

12. Reorganisatie administratie.

In het laatste kwartaal van verslagjaar werd een aanvang gemaakt met de reorganisatie der administratie bij het bureau (invoering modern kaartsysteem) welke begin 1939 geheel voltooid zal zijn.

**Overzicht van aanvragen van werkgevers en plaatsingen
van werkzoekenden gedurende 1938. *)**

Maand 1398	Europeanen		Chineezzen		Inheemschen		Totaal	
	Aanvragen werkgevers	Plaats- singen	Aanvragen werkgevers	Plaats- singen	Aanvragen werkgevers	Plaats- singen	Aanvragen werkgevers	Plaats- singen
Januari	69	45	11	5	73	42	153	92
Februari	60	28	9	6	50	22	119	56
Maart	61	35	10	5	70	38	141	78
April	62	30	5	2	64	32	131	64
Mei	66	44	7	2	59	40	132	86
Juni	59	45	8	6	61	35	128	86
Juli	56	37	8	4	52	28	116	69
Augustus	57	37	13	5	57	36	127	78
September	54	33	11	9	48	39	113	81
October	63	42	9	5	50	33	122	80
November	68	47	5	3	51	37	124	87
December	69	49	5	1	69	42	143	92
Totaal	744	472	101	53	704	424	1549	949

*) hieronder niet begrepen, die welke een tijdelijk karakter dragen.

14. *Financieel overzicht.***Ontvangsten.**

Gouvernementssubsidie f	2.700.—
Restitutie door Gouvernement t/z porti en interlocale gesprekken „	327.97
Gouvernementssubsidie voor de plaatsingen buiten de Gemeente „	915.—
Gemeente bijdrage „	8.080.—

Totaal f 12.022.97

Uitgaven.

Salarissen, loonen . f	10.892.26
Transportkosten . „	128.40
Telefoonabonnementen „	160.—
Porti, telegrammen en interlocale gesprekken „	327.97
Bureau- en schrijfbehoeften „	60.41
Drukwerken „	235.25
Abonnement persuitknipsels „	120.—
Diversen „	98.68

Totaal f 12.022.97

In 1938 heeft de Stadsgemeente Soerabaja f 8080.— aan deze instelling gesuppleerd.

HOOFDSTUK IX. N. V. „VOLKSHUISVESTING TE SOERABAJA”.

1. Bestuur.

In het bestuur der N. V. Volkshuisvesting hadden in het afgelopen jaar enkele mutaties plaats, tengevolge van het vertrek met buitenlandsch verlof van de heeren: Dr. L. H. Belle en Mr. T. F. H. Postma, terwijl de heer H. Bach Kolling onze stad verliet en zich te Lawang vestigde. In hun plaats werden respectievelijk benoemd de heeren: P. L. Ek, Mr. A. van Gennep en Ir. W. M. Lemaire.

2. Woningbezit.

In het verslagjaar hadden geen uitbreidingen plaats door nieuwbouw, zoodat het geheele woningbezit der N. V. bestaat uit 933 woningen en 332 kamerwoningen, benevens 2 warongs, t.w.:

Ketabang-Oost I en II.

486 woningen, waaronder 4 warongs met huurprijzen van f 6.50 t/m f 30.—. Drie der warongs werden gedurende 1938 verhuurd tegen f 27.50 en f 30.— per maand, terwijl de vierde verbouwd tot een woonhuis en verhuurd werd tegen f 25.— per maand.

Ketabang-Oost Randbebouwing,

bestaande uit 61 woningen, w.o. 1 warong, verhuurd tegen prijzen varierende van f 22.50 tot f 36.— per maand wat de woningen betreft en de warong tegen f 37.50 per maand.

Oendaän II.

68 woningen tellende, waaronder 1 toko, evenwel als woning verhuurd. De huurprijzen lopen van f 24.50 tot f 62.50.

Simolawang I en II,

bestaande uit 182 woningen, w.o. 1 toko, ook als woonhuis verhuurd met huurprijzen van f 17.— tot f 42.50 per maand.

Viaductstraat.

26 woningen met huurprijzen van f 25.— tot f 42.50 per maand.

Sidodadi II.

74 woningen met huurprijzen van f 4.— tot f 9.— per maand.

Klein Kebalen.

34 woningen met huurprijzen van f 20.— tot f 26.— per maand.

Sidodadi I (éénkamer-woningen)

met de volgende verdeling:

280 kamers	à f	0.40	per week
35	„ „ „	0.50	„ „
17	„ „ „	0.60	„ „
2 warongs	à f	15.—	per maand per stuk.

3. Verhuur woningen.

Was het aantal leegstaande woningen tot ultimo April vrij hoog, na die maand zette zich een verandering ten goede in, die zich nog steeds voortzet.

Een overzicht van deze verandering volgt hieronder. De brutohuren der complexen exclusief Sidodadi I, hebben gedurende 1938, f 15.105.— per maand bedragen.

Overzicht aantal leegstaande woningen over 1938.

<i>Maand</i>	<i>Aantal</i>	<i>Bedrag</i>	<i>Procenten v/d brutohuur</i>
Januari	125½	1.464.—	9.69
Februari	103½	1.155.—	7.65
Maart	104½	1.285.87	8.51
April	107½	1.261.62	8.35
Mei	99	1.102.49	7.3
Juni	91	1.039.—	6.88
Juli	81½	894.25	5.92
Augustus	66½	680.25	4.5

September	52	516.25	3.42
October	42½	392.50	2.6
November	33	348.75	2.31
December	25	219.75	1.45

Tegen een gemiddelde huurderving van 10.18% voor 1937, calculeeren wij voor 1938 een gemiddelde huurderving wegens leegstand van 5.72%.

Kamerwoningen Sidodadi I.

Ten aanzien hiervan is alles bij het oude gebleven. Nog steeds zijn 4 complexen bestaande uit 112 kamers verhuurd aan Armenzorg, terwijl doorgegaan wordt met geregelde en scherpe contrôle met behulp van het Passerbedrijf, teneinde aldus te trachten de achterstand tot zoo klein mogelijke proporties te beperken.

Overzicht leegstaande kamers gedurende 1938.

Maanden	Aantal	Bedrag	% brutohuur
Januari	27¾	48.30	8.2
Februari	33¾	58.70	9.9
Maart	39.4	83.40	11.4
April	52½	88.10	14.9
Mei	51¾	91.90	15.5
Juni	54.2	126.40	17.3
Juli	51¾	89.50	15.2
Augustus	54	126.40	17.3
September	49	95.10	16.1
October	44¼	86.70	14.7
November	47.2	113.—	15.5
December	54	105.—	17.8

4. Nieuwbouw.

Geen.

5. Herstellingen en bijbouwingen.

In dit verslagjaar hadden alleen normale herstellingen inhaerent aan onderhoud en reparatie plaats.

HOOFDSTUK X. BEDRIJVEN.

I. Waterleiding.

Inleiding.

Het jaar 1938 kenmerkte zich door 2 feiten van bijzondere beteekenis.

In de maand April bestond de Oemboelanleiding 5 jaar, terwijl het in October 35 jaar geleden was, dat de Waterleiding tot stand kwam.

Behalve dat dergelijke gebeurtenissen dikwijls feestelijk herdacht worden, is het daarbij gebruikelijk een overzicht te geven van de geleverde prestaties in de afgesloten tijdsperiode.

Ofschoon in het onderhavige geval geen aanleiding bestond tot feesten, wordt een overzicht van de ontwikkeling van het Bedrijf — zij het dan ook in beknopten vorm — wenschelijk geacht. Het Jaarverslag leek hiertoe een bij uitstek geschikte plaats. Ditmaal zal het dan ook in uiterlijken vorm afwijken van de andere jaren.

Overigens wordt een overzicht als hier bedoeld ook om andere redenen van belang geacht.

Maar al te dikwijls toch is men nog geneigd aan te nemen, dat — wanneer de buizen eenmaal gelegd zijn — „het water wel vanzelf van boven naar beneden komt”. De verklaring voor deze zonderlinge opvatting moet waarschijnlijk gezocht worden in de omstandigheid, dat de werkdadigheid van dit bedrijf weinig of niet beïnvloed wordt door factoren van buiten af, zoodat, omgekeerd, degenen die niet direct bij den dienst betrokken zijn weinig merken van interne dienstaangelegenheden.

Moge het onderstaande strekken tot bewijs, dat de hier aangehaalde stelling, alhoewel in beginsel juist, niet ten volle opgaat voor de Gemeente Waterleiding en dat deze afdeeling een niet al te onbelangrijke rol vervult in de Gemeentelijke organisatie.

§ 1. *Algemeenheden omtrent de exploitatie.*

Het is niet de bedoeling hier reeksen cijfers te produceeren, toch is het interessant om naar gegevens van enkele kenmerkende jaren den groei van het Bedrijf te beoordeelen.

Zoo was in het 1ste volle jaar na de in bedrijfstelling van de Waterleiding (in 1904) het verbruik via de meters 428.976 M³.

Gestadig nam het verbruik toe, tot in 1929 een maximum bereikt werd met een totaal (via gewone en muntmeters) van 6.325.547 M³.

Tengevolge van de malaise en de toepassing van pompen nam het verbruik af tot een minimum in 1936, in welk jaar het verbruik bedroeg . . 4.338.400 M³.

Gelukkig is weer eene verbetering te constateren, tengevolge waarvan het verbruik over het afgeloopen jaar iets toenam tot een totaal van . 4.738.243 M³.

Voor een niet onbelangrijk deel moet deze verbetering toegeschreven worden aan het invoeren van maatregelen tegen watterverlies, waarmede eind 1936 begonnen werd.

Typisch is n.l. het feit dat zoowel voor de gewone meters als voor de muntmeters het verbruik per spruitleiding per etmaal een minimum vertoonde in 1936. In 1937 steeg het verbruik — op deze wijze uitgedrukt — wederom, zonder dat daarvoor een uitwendige oorzaak is aan te voeren. Voor 1938 stijgt dit cijfer wederom voor de gewone meters, terwijl het voor de muntmeters ongeveer op het niveau van 1937 bleef (e.e.a. tengevolge van de vroeg ingevallen regens).

Interessant is voorts den groei van het aantal spruitleidingen, omdat de daarop betrekking hebbende cijfers meer nog dan het totaal verbruik, in staat zijn een beeld te geven van de mate, waarin het water bij de inwoners van de Gemeente aan huis wordt gebracht.

Op 1 Januari 1904 bedroeg het aantal in bedrijf staande spruitleidingen 200 stuks.

Op 1 Januari 1934 werd een maximum bereikt van totaal (gewone- en muntmeters) 28.275 leidingen, terwijl op 31 December

1938 in bedrijf stonden 26.425 leidingen. Ook hier is de invloed van de malaise duidelijk merkbaar.

De financiële cijfers zijn slechts terug te voeren tot 1906, in welk jaar de Gouvernements- Drinkwaterleiding door de Gemeente Soerabaja werd overgenomen.

Uitgaven en inkomsten bedroegen voor dat jaar respectievelijk rond f 77.000,— en f 91.000,—.

Bedroegen de uitgaven in 1932 nog f 1.365.000.— rond, na de rigoureuze bezuinigingen, met de invoering waarvan in 1933 werd begonnen, was het mogelijk deze uitgaven terug te brengen tot f 1.122.000,— in 1938 (voor juiste cijfers zie 2e deel jaarverslag; hier opgenomen begrotingscijfer). Alleen de exploitatie lasten (dus geen rente, afschrijving en verrekeningen met den Algemeenen dienst) in beschouwing nemende, blijkt dat de kosten over de beide laatstgenoemde jaren respectievelijk f 540.000 en f 343.000 bedroegen.

Deze cijfers toonen aan, dat op de eigenlijke exploitatie met rond 35% bezuinigd kon worden, terwijl de totaallasten met slechts 18% (rond) terug liepen; e.e.a. is onder meer een gevolg van de verhooging der vaste lasten na de totstandkoming van de Oemboelanleiding.

Niettegenstaande deze ingrijpende bezuinigingen is het in de malaise jaren bijna niet gelukt gelijken tred te houden met de achteruitgang der inkomsten.

Na een stijging der inkomsten van f 91.000,— in 1906 tot f 2.238.000,— in 1930 is een sterke daling waar te nemen tot f 1.208.000,— in het jaar 1936, in welk jaar het batig-slot nauwelijks f 32.000,— bedroeg. Gelukkig zijn met de toename van het verbruik ook de inkomsten gestegen. De cijfers betrekking hebbende op verslagjaar zullen tot uiting komen in het 2e deel van dit verslag.

De personeelsuitgaven bedroegen in 1906 rond f 1800.—, per maand. In 1938 werd bijna f 11000.— per maand verloond. Het schrikbarende van deze meer dan zesvoudige toename, verdwijnt indien daarbij in aanmerking wordt genomen dat vooral de waterproductie thans op heel wat minder primitieve leest is geschoeid als destijds. Overigens vallen de personeelskosten,

omgeslagen per M³ erg mee; waren deze in 1906 ruim $\frac{12 \times 1800}{744\ 250}$
 = 3 cent per M³, thans zijn ze $\frac{12 \times 11\ 000}{4\ 738\ 243} = 2,5$ cent per M³.

Een omslag der kosten per spruitleiding zou een nog gunstiger verhouding doen zien. Dezelfde kosten in verhouding tot de totaalkosten van het bedrijf genomen, geven aan dat in 1906 ongeveer 28% van de bedrijfskosten aan personeel werden besteed, terwijl in 1938 het personeel slechts 12% van de totaal uitgaven vorderde.

Voor al de laatste cijfers mogen eenig licht werpen op de toename van de efficiëncy, niettegenstaande de wateraanvoer (productie) evenals de eigenlijke bedrijfsvoering veel gecompliceerder en dienovereenkomstig ook veel kostbaarder werd.

§ 2. Personeel.

Helaas is niet meer na te gaan hoe groot de personeelsbezetting was in 1906. Dat deze bezetting niet omvangrijk was, blijkt overigens wel uit de post salarissen in dat jaar (zie § 1).

Ultimo verslagjaar bestond de z.g. kern-formatie der Gemeente Waterleiding uit 114 man. Uit de hierboven gegeven cijfers bleek reeds, dat de aan deze bezetting verbonden kosten op den gemiddelden kostprijs van het water zelfs een iets gunstiger invloed uitoefenen dan vroeger het geval was.

Buiten deze vaste kern verschaft het Bedrijf nog doorlopend werk aan ruim 300 man personeel, die in verschillende functies als reparateur, fitter, toekang, koelie, enz., enz. dienst doen, en waarvan het dagloon ten laste komt van de diverse exploitatie-artikels.

Hieronder volgt verder een overzicht van de personeelsmutaties in 1938:

Met binnenlandsch verlof gingen de navolgende ambtenaren:

1. Saroen van 1 Januari tot 2 Mei 1938
2. Asim Katamsi van 1 Februari tot 1 Juni 1938
3. Winoto van 1 Mei tot 11 October 1938
4. J. Gaspersz van 1 Juni tot 1 December 1938
5. Soeparto van 1 Juli tot 1 November 1938.

De Opziener 1e. kl. A. W. Bernhard en de Opzichter 1e. kl. P. C. Dutrieux hervatten op 19 April respectievelijk 2 Mei hun werkzaamheden na ommekomst van hun buitenlandsch verlof.

Voorts werd op eigen verzoek ontslagen per ultimo Februari de mantri-opnemer 3e. kl. Djoko Abdoelsoekoer, terwijl in diens plaats werd aangesteld de daggelder Moerkahono.

Op 29 Augustus werd de Machinist R. F. Krul van Gempol naar Soerabaja overgeplaatst, terwijl in zijn plaats werd gedetacheerd de onderopziener V. E. Geraerds Thesingh. De Opzichter 2e. kl. C. A. Jacobs werd tijdelijk op Tamanan geplaatst.

Bovendien overleden op 2 September en 27 November respectievelijk de mandoer-daggelder Brotokoesoemo en de schrijver 1e. kl. Soemodihardjo.

Aan den 3e. Commies P. M. Leiwakabessy werd per 12 October een ziekteverlof verleend van 1 maand, welk verlof wederom werd verlengd met twee maanden.

Op 20 December werd de leerling opziener L. G. A. Waitz van dzz. dienst overgeplaatst naar den dienst van Publieke Werken; op dienzelfden datum werd de Opziener J. A. van Swieten, die per 26 September naar Publieke Werken werd overgeplaatst, weer bij dzz. dienst herplaatst.

§ 3. *Waterwinning.*

a. Bronnen.

Bij de totstandkoming van het Bedrijf in 1903 beschikte de Gemeente Waterleiding over 2 bronnen n.l. Plintahan I en Tojoarang, samen een totaal debiet gevende van rond 150 L/sec.

In den loop der jaren werd het debiet uitgebreid door capteering van Plintahan II en nog 6 kleinere bronnen, die samen ± 50 L./sec. gaven.

In 1922 werd de capaciteit van de bronwaterleiding verhoogd met ± 90 L./sec. door de in bedrijfstelling van de Zuiveringsinstallatie „Ngagel”.

In 1933 werd eindelijk een gedeelte van het water uit de Oemboelanbron aangewend voor vergrooting van het debiet, eerst nadat door de Gemeente een poging was gedaan om beslag te

leggen op het Segaran-broncomplex, waaruit het water onder natuurlijk verval (dus goedkooper) onttrokken zou kunnen worden.

Van uit de Oemboelanbron kan momenteel maximaal 125 L/sec. aangevoerd worden. Tegenover deze winst staat echter een verlies aan debiet vanwege de uitschakeling der zuiveringsinstallatie na de totstandkoming der Oemboelanwerken, zoodat uiteindelijk het debiet slechts met rond 35 L/sec. vermeerderde.

Evenwel is erop gerekend dat door verdubbeling van de Oemboelanleiding, het aan die bron te onttrekken debiet op te voeren is tot 300 L/sec.

De waterproductie, die reeds kort na het totstand komen van het bedrijf te Soerabaja steeds de noodige zorgen heeft gebaard, is dus thans in een stadium gekomen, dat ook voor de verre toekomst over de noodige reserve kan worden beschikt.

Dat de oorspronkelijke capteeringen reeds den respectabelen leeftijd van 35 jaren bereikt hebben, blijkt overigens wel uit het feit, dat in den loop van verslagjaar vrij veel kosten aan onderhoudswerkzaamheden, zooals bestrijding van onderloopsheid en verbeteren van de afdekking, moesten worden besteed. Overigens werden de regelmatig terugkeerende debietsschommelingen geconstateerd.

b. Hoofdaanvoerleidingen.

De hoofdaanvoerleiding bestond in 1903 uit rond 38 K.M. huis van 450 m/m van Tamanan (het ontlastreservoir) tot Wonokitri (Hoogreservoir). Tamanan werd vanuit de diverse bronnen gevoed door een leidingstelsel met een totale lengte van 6,5 K.M. Door het capteeren van meerdere bronnen (zie boven) is die lengte uitgegroeid tot bijna 10 K.M.

In 1926 werd de aanvoerleiding verdubbeld van Soerabaja tot voorbij Tanggoel-angin, met een lengte dus van ± 26 K.M.

Tengevolge van het inschakelen van de Oemboelanbron werd nogmaals 58 K.M. leiding gelegd.

Momenteel is dus voor den aanvoer van water naar Soerabaja aanwezig ruim 130 K.M. leiding met een diameter varierende van 200 tot 600 m/m. De belangrijkste daarin voorkomende kunstwerken, zijn de Kabelbrug te Wonokromo, de overgang van de Kali Porrong en de Vakwerkbrug te Kesiman.

De meeste aandacht vergt thans de Oemboelanleiding vanwege de ongunstige bedrijfscondities, welke toe te schrijven zijn aan de enorme drukvariatiën bij het af- en aanzetten der pompen te Oemboelan. Het gevolg hiervan is dat vaak loodaangietingen worden uitgerst, dikwijls op een zoodanige wijze dat de aanvoer onderbroken moet worden. Dit laatste had gedurende verslagjaar weer enkele malen plaats zonder dat dit evenwel van na-deeligen invloed was op de distributie.

c. Pompstations.

Reeds in de oorlogsjaren bleek het beschikbare debiet te gering te zijn voor dekking van de behoefte. Om hierin verbetering te brengen werd in 1917 het pompstation Wonotjolo in de bestaande leiding gebouwd, terwijl drie jaar later met het pompstation te Sidoardjo de leidingcapaciteit wederom werd opgevoerd. Met beide pompstations werd wel de leidingcapaciteit verbeterd, het beschikbare debiet bleef echter ongewijzigd. Door den bouw van de zuiveringsinstallatie annex pompstation te Ngagel werd ook het debiet vergroot (zie onder *a*).

Toen eindelijk de noodige materialen verkrijgbaar waren, werd de bronleiding verdubbeld in 1926, waardoor de eerstgenoemde pompstations wederom buiten bedrijf konden worden gesteld. Niet alleen werd daardoor de exploitatie goedkooper, ook de bedrijfszekerheid verbeterde.

De exploitatie van de Oemboelanbron vorderde den bouw van 2 pompstations n.l. te Oemboelan en op Gempol. Van deze beide staat Oemboelan geregeld in bedrijf, terwijl Gempol slechts ingeschakeld wordt, indien Oemboelan alleen niet meer in staat is de waterbehoefte te dekken (de warme maanden).

Het bedrijf beschikt thans dus over 3 productie apparaten, t.w.:

1. het Kasribronnencomplex;
2. de Oemboelanbron;
3. Ngagel.

Het laatste apparaat is wel niet meer direct bij de productie betrokken doch vormt ook thans nog een reserve van onschatbare waarde. Te dien einde wordt de geheele installatie dan ook

„steriel” gehouden, opdat zij elk willekeurig moment ingeschakeld kan worden.

Het is duidelijk dat voor een economische exploitatie van alle apparaten een innig onderling contact eisch is. De dienst beschikt daarom over een eigen telefoonleiding, welke alle voornamelijk punten verbindt buiten het Gouvernementsnet om. Deze op zichzelf kostbare installatie maakt het mogelijk dat normaal dagelijks ± 50 gesprekken over grooten afstand worden gevoerd, welke voor het bepalen van de juiste pomptijd en voor de contrôle op de leiding noodzakelijk zijn.

De pompen van Oemboelan en Gempol worden gedreven met hoogspanningsmotoren (6000 V), welke bijzondere voorzorgen inzake droging vergen. De pompen te Oemboelan (2 stuks) hebben thans gedurende 5 jaren afwisselend in bedrijf gestaan. Te Oemboelan kwam in verslagjaar voor het eerst een ernstige breakdown voor. De hierdoor ontstane stagnatie ging echter voor de stad ongemerkt voorbij en werd met eigen middelen opgeheven (zie maandverslag).

In totaal stonden de pompen te Oemboelan 6243 uren in bedrijf.

Als voorzorgsmaatregel heeft te Oemboelan Chloor toevoeging plaats; de doseering geschiedt automatisch. Gedurende verslagjaar werd 0,3 m. gr/L. toegevoegd.

Gempol moest het afgelopen jaar reeds op 15 September in bedrijf worden gesteld, terwijl het door het vroege invallen van de regens weer op 12 November gestopt kon worden. In totaal werd 1304 $\frac{3}{4}$ uren gedraaid. Overigens moesten de pompen te Gempol in December weer gedurende 66 uren bijgeschakeld worden om den achterstand, die ontstaan was door de panne te Oemboelan weer in te loopen.

Het pompstation Ngagel kon in verslagjaar buiten bedrijf blijven.

Voor het bedrijfsklaar houden ervan werd verwerkt aan chemicaliën:

- 2240 K.G. aluminiumsulfaat;
- 93,9 K.G. Chloor;
- 60 K.G. natriumbisulfiet,

In verslagjaar onderging het bijbehorende filtergebouw eene verbetering. Het geheel verweerde betondak werd n.l. vervangen door een plaatijzeren afdekking, terwijl eenige kolommen van dit filtergebouw eveneens werden gewijzigd. Tenslotte werd ook de zich op het terrein bevindende meterkelder geheel gerestaureerd. Al deze werkzaamheden werden verricht door Publieke Werken.

§ 4. *Wateronderzoek.*

Gedurende de 35 jaren van haar bestaan heeft de Waterleiding, behoudens één keer tijdens de in bedrijfstelling van de Zuiveringsinstallatie, geen moeilijkheden ondervonden met betrekking tot de hoedanigheid van het aangevoerde water. Zoowel bacteriologisch als chemisch voldoet het water aan de hoogste daaraan te stellen eischen. De chloortoevoeging te Oemboelan geschiedt dan ook uitsluitend als voorzorgsmaatregel met het oog op den langen transportafstand. Het is n.l. mogelijk dat het water in den Westmoesson 3 à 4 dagen onderweg blijft.

Bij de twee-maandelijksche contrôle door het Gewestelijk Laboratorium gedurende verslagjaar zijn dan ook geen abnormaliteiten waargenomen.

§ 5. *Hoogreservoirs.*

Het leidingstelsel was oorspronkelijk uitgerust met één hoogreservoir met een totaal inhoud van 6390 M³. Als gevolg van de snel toenemende waterbehoefte en mede in verband met de noodzaak om een grootere reserve te scheppen werd besloten tot den bouw van een tweede reservoir. Het nieuwe hoogreservoir kwam gereed in 1923 en heeft een nuttige inhoud van 13.500 M³. De reserve is thans zoodanig, dat bij den hoogsten waterstand in de reservoirs de stad gedurende bijna 1 dag gevoed kan worden in de periode van maximum afname. Behalve, dat de waterstanden automatisch geregistreerd worden, staan de beide gebouwen onder voortdurende bewaking van mandoers, die tevens belast zijn met het dagelijksch onderhoud van terreinen en gebouwen.

§ 6. *Het distributienet.*

Ook het distributienet onderging gedurende de bestaansperiode van het Waterleidingbedrijf een belangrijke uitbreiding.

Nauwkeurige gegevens betreffende de oorspronkelijke aanleg zijn echter niet te produceeren, in verband waarmede volstaan wordt met te vermelden dat tot 1 Januari 1938 gelegd was rond 435 K.M. leiding.

Waar gedurende de laatste 5 jaren practisch geen uitbreiding van eenigen omvang plaats had, kenmerkte verslagjaar zich door een grootere bedrijvigheid op dit gebied, o.a. ook vanwege de vele werken door Publieke Werken ondernomen.

Aan nieuwe leidingen werd gelegd:

1. een leiding van 125 m/m t.b.v. Lucht- en Kustdoel-Artillerie te Darmo;
2. een verbindingsleiding van 150 m/m tusschen Kapassan en Tjantian;
3. een leiding van 125 m/m t.b. van het 2e. Kust- en Lucht-doel-Artillerie Kampement;
4. een leiding van 125 m/m in de verlengde Koeteistraat;
5. een leiding van 125 m/m ter verbetering van het leidingstelsel-complex Petireman en Pasiran (Kp. Seratoes);
6. een leiding van 125 m/m in de Tjiliwoengstraat, lang 401 meter;
7. een leiding van $\varnothing$ 2" in de Vetterstraat lang 220 meter en $1\frac{1}{2}$ " in de Wonokitri Boulevard lang 110 meter;
8. een leiding van 150 m/m in de Brantasstraat;
9. een leiding van 100 m/m tusschen de Tjiliwoengstraat en de Koeteistraat lang 224 meter;
10. een leiding van 2" lang 185 meter op het terrein van de Lucht-doel-Artillerie t.b.v. 16 woningen.

Overigens had in den loop van verslagjaar het normale onderhoud plaats, waaronder ook is te verstaan het herstellen van de diverse buisbreuken in het net, benevens het opnemen van de druk op diverse plaatsen in de stad. Een gedetailleerde omschrijving van alle werkzaamheden zou te wijdoopig worden, in verband waarmede met het bovenstaande wordt volstaan.

§ 7. De distributie.

De belangrijkste factor in de distributie van het Soerabajasche Waterleiding Bedrijf is nog altijd:

1. De gewone watermeter.

Was in den aanvang van het Bedrijf de toen bestaande primitieve meter slechts een onbelangrijk onderdeel van de Waterleiding, thans neemt het beheer daarvan een zeer voorname plaats in de geheele organisatie in.

Nog in verslagjaar werd de taak van de meterwerkplaats, welke afdeling met het beheer is belast, wederom belangrijk uitgebreid, terwijl ook de registratie van de meters op andere leest werd geschoeid.

Niettegenstaande een strengere maatstaf werd aangelegd ten aanzien van het ijken der meters in de leiding, nam het aantal verwisselingen wegens te groote miswijzing af ten opzichte van 1937. Inclusief het uithalen en plaatsen van meters tengevolge van mutaties, werden in:

1938 geplaatst 6969 meters tegen 7536 in 1937;

1938 uitgehaald 6720 „ „ 7184 in 1937.

Ook aan de revisie in de werkplaats werden zwaardere eischen gesteld, hetgeen mogelijk was door de moderniseering van de ijkapparaten in den aanvang van verslagjaar. Overigens werd de beschikking verkregen over meetinstrumenten, waarmede het mogelijk is constructieve afwijkingen tot in honderdste van millimeters snel waar te nemen, zoodat ook de systematiek in de keur der onderdeelen was op te voeren.

Zooals ook onder § 1 werd vermeld is de stijging van het verbruik voor een niet onbelangrijk deel aan de grootere efficiëncy van de meterwerkplaats toe te schrijven.

Dat niettegenstaande deze veranderingen de kosten gedrukt konden worden, moge blijken uit deel II van dit verslag.

Ten slotte kan met voldoening geconstateerd worden, dat ook derden vertrouwen hebben in de meterwerkplaats. Dit blijkt o.a. uit de vele orders, welke ontvangen worden, niet alleen van particuliere ondernemers doch ook van andere Gemeenten.

2. Muntmeters.

De exploitatie van de muntmeter werd ter hand genomen begin 1927, aan het einde van welk jaar 1950 spruiten in bedrijf

stonden. De uitgifte van muntmeters nam een snelle vlucht, zoodat op 1 Januari 1934 zelfs 14.904 dezer apparaten in bedrijf stonden tegen 13.371 gewone meters. Na 1934 was een achteruitgang te bespeuren, tengevolge waarvan in 1938 een minimum werd bereikt van 12.640. In dit jaar werd besloten om ook muntmeters te plaatsen in leidingen voor gewone meters, indien de leiding gesloten bleef, terwijl het betrokken perceel reeds een jaar bewoond was. Aan deze handelwijze lag de gedachte ten grondslag, dat de bewoners niet in staat waren de financiële consequenties van een normale aansluiting te dragen en derhalve voor een goedkoopere muntmeter in aanmerking kwamen. Het gevolg van deze maatregel was dat het aantal muntmeteraansluitingen weer toenam tot 12.949 op 1 Januari 1939.

In de ruim tienjarige bestaansperiode van de muntmeters zijn tal van kinderziekten, welke niet alleen het apparaat doch ook het geheele systeem aankleefden, langzamerhand overwonnen moeten worden.

Het gevolg is geweest dat deze afdeeling thans beschikt over een zeer goed geoutilleerde werkplaats, waarin het desnoods mogelijk is een geheele meter te bouwen. Ook de constructie van het apparaat is belangrijk gewijzigd, terwijl zelfs nog in den loop van verslagjaar verbeteringen werden aangebracht.

Dat dit alles geldt heeft gevorderd is vanzelfsprekend. Bij de beoordeeling van de kosten zal echter voor oogen gehouden moeten worden, dat de muntmeter in wezen geheel afwijkt van de gewone meter.

Waar n.l. een gewone meter, ongeacht geregelde revisie, na verloop van tijd vernieuwd moet worden, gaat een muntmeter voor onbeperkten tijd mede. Voor elke muntmeter is dus practisch een éénmalige kapitaalsinvestatie voldoende, terwijl dit voor de gewone meter niet het geval is.

Ook als bron van inkomsten zal de muntmeter anders beoordeeld moeten worden. Niettegenstaande beide distributieapparaten in bijna gelijke mate over de stad verspreid zijn, bleven de inkomsten van de muntmeter rond $5 \times$ zoo laag als die van de gewone meter. Dit is een gevolg van het feit, dat met de muntmeter slechts de minder goed-geïnstalleerden worden bereikt, terwijl het daarmee verstrekte water uitsluitend als huishoudwater

aangemerkt kan worden. De gewone meter dient echter ook voor de verstrekking van water in grootere quanta, hetgeen op de totaal cijfers een flatterende invloed heeft.

3. *Service.*

Waar het Waterleidingbedrijf in alle opzichten een instelling is ten dienste van het publiek, werd het wenschelijk geacht dit overzicht te beëindigen met een exposé van de door den dienst verleende service.

In de eerste plaats is hiertoe te rekenen de taak van de verbruiksadministratie om de maandelijksche verbruiken na te gaan. Zoodra deze cijfers een bepaalde grens overschrijden, wordt de reden daarvan onderzocht, waardoor veelal bij het opmaken van de rekening reeds met de resultaten van dergelijke contrôles rekening gehouden kan worden, terwijl deze maatregel den consument dikwijls het indienen van een reclame bespaart.

Tengevolge van het ijken aan huis kon het aantal contrôles worden verminderd, toch moesten in den loop van verslagjaar buiten de normale dienstinspecties ruim 2500 gevallen worden behandeld.

In den aanvang van verslagjaar werd de gang van zaken bij den storingsdienst gewijzigd, waardoor bij deze afdeling bezuiniging op personeel mogelijk was. Om een beeld te geven van de taak dezer afdeling, zij vermeld dat ruim 24.400 orders werden verwerkt betrekking hebbende op werkzaamheden van geringe omvang, terwijl door den herstellingsdienst ruim 24.800 orders werden uitgevoerd.

Het stemt tot tevredenheid te mogen constateeren, dat op dit aantal orders nog geen 10 klachten werden ontvangen, welke na onderzoek serieus bleken te zijn. Gelukkig wordt dit aantal overschaduwd door de dankbetuigingen, welke dit bedrijf mocht ontvangen van de zijde van het publiek voor de vlotte afhandeling van zaken.

§ 8. *Luchtbescherming.*

In verslagjaar werd de Waterleiding ook ingeschakeld in de organisatie van de Luchtbescherming. In verband hiermede werd

de Hoofdpzichter van Krieken opgeleid tot gasinstructeur te Bandoeng. Na zijn opleiding werd direct een aanvang gemaakt met de vorming van een 15-tal hulpinstructeurs, wier taak het zal zijn de toekangs en koelies vertrouwd te maken met het gasmasker. Ten behoeve van de practische oefeningen, welke evenals de theoretische, buiten diensttijd werden gehouden, werd op het opslagterrein te Ngagel een gaskamer gebouwd.

Einde verslagjaar waren de hulpinstructeurs afgeoeftend.

Hieronder volgen tenslotte de technische gegevens, welke ter vergelijking met andere jaren niet mochten ontbreken, doch waarvan de opname in bovenstaand overzicht niet paste.

Het aantal in bedrijf zijnde spruitleidingen bedroeg:

	Gewone meters.	Muntmeters incl. bad- en wasch en hydranten.
1 Januari	12.977	13.471
1 Februari	12.979	13.397
1 Maart	12.992	13.319
1 April	13.013	13.293
1 Mei	13.017	13.167
1 Juni	13.016	13.310
1 Juli	13.002	13.375
1 Augustus	13.070	13.558
1 September	13.218	13.614
1 October	13.198	13.757
1 November	13.224	13.835
1 December	13.220	13.789

§ 9. *Ijking watermeters.*

In verslagjaar werden alle in bedrijf staande $\frac{1}{2}$ " meters eenmaal geijkt.

§ 10. *Diversen.*

a. *Zegelverbrekingen.*

Bij 218 abonné's werden zegelverbrekingen aan meters geconstateerd, terwijl aan 181 vrijstelling van herzegelingskosten werd verleend.

In 1937 geconstateerd bij 250 abonné's en vrijstelling verleend aan 162.

b. Herziening waterverbruik.

Bij 187 abonné's werden de verbruiken herzien in verband met ondergrondse lekkages e.d.

c. Verbruikers.

In verslagjaar werden 136 abonné's reglementair afgesloten tegen 209 in 1937.

d. Bad- en Waschinrichtingen.

Het aantal inrichtingen werd in den loop van verslagjaar verminderd met 2 gebouwtjes, zoodat het totaal aantal thans 93 bedraagt, waarbij 822 muntmeters in bedrijf zijn.

Het totaal bekende lekverlies inclusief spuiwater bedroeg 10.147 M³.

§ 11. *Gemeente werkplaats.*

I. Personeel.

In dit jaar hebben geen personeelsmutaties plaats gehad.

II. Algemeene Werkplaats.

Gedurende 1938 werden uitgevoerd 464 werkorders tegen 511 in 1937.

a. Eigen onderhoud	9
b. Onderhoud rollend materieel	24
c. Diverse Gemeente diensten	345
d. Particulieren	86

Ten aanzien van bovenstaande orders wordt het volgende vermeld:

a. Betreft uitsluitend onderhoud van de Werkplaats en de daarin opgestelde werktuigen.

b. Het rollend materieel, dat administratief is ondergebracht bij de diverse diensten, is in beheer en onderhoud bij de werkplaats. (Garagebedrijf).

Per 31 December waren aanwezig:

- 3 G.M.C.-asfaltauto's;
- 1 G.M.C.-latrineauto reinigingsdienst;
- 2 Brockway-auto's onderhoud P.W.;
- 1 Brockway-auto met aanhangwagen v/d waterleiding;
- 1 Federal-latrineauto met aanhangwagen;
- 1 Graham-latrineauto met aanhangwagen;
- 1 Ford-kadaverauto;
- 1 Ford-reparatie-auto.

De Ford-kadaverauto werd in dit jaar door een nieuwe Ford vervangen.

12 Stoomwalsen

1 Motorwals

Verder heeft de Gemeente nog 6 ziekenauto's voor den P.G.D., waarvan de reparaties ook in de werkplaats plaats hebben.

c. Van deze orders zijn er enkele, waaraan de Werkplaats vrij geregeld werk heeft. Ingedeeld naar de verschillende diens-ten en naar de grootte van de orders zijn daaraan te noemen:

Waterleiding.

Het aanmaken van:

centenbakken;
meterkasten;
koppelingen voor watermeters;
dichtingsringen voor watermeters;
spindelsleutels;
spindelkoppen
plombeerloodjes

Reparatie van:

gereedschappen (als kroonboren, beitels, tangen, snijgereedschap, enz.);
onderdeelen van gewone watermeters en muntmeters voor zoover de outillage van de betrokken werkplaats daar niet op is ingericht (o.a. aanmaak van connectings, meenemers voor watermeters, en het ponsen van verschillende soorten onderdeelen voor muntmeters.)

Publieke Werken:

Aanmaak en reparatie ijzerwerk voor tijkars, in orde maken van remmen voor tijkars,
reparatie van onderdeelen voor de pompstations,
aanmaak hekwerken.

Abattoir:

reparatie transporthaken;
reparatie van darmwagens;
reparatie van vleeschstempels en brandmerken;
reparaties ten behoeve van de kadaverinrichting.

Brandweer:

reparaties van motorspuiten;
aanbrengen van koppelingen voor brandslangen.

d. De orders voor particulieren bestonden uit reparaties van dienstauto's van Gemeente Ambtenaren, en herstellen en controleren van watermeters en muntmeters voor verschillende firma's.

De opslag op de loonen voor aandeel in de algemeene kosten bedroeg 100 %.

De vaste bijdragen voor het aandeel in de algemeene kosten bedroegen voor het toezicht op de technische installatie van de:

a. Kadaverinstallatie	f 600,—
b. Abattoir	„ 600,—

Voor garagehuur en schoonmaken der auto's en stoomwalsen werd f 20,— per maand per auto en f 11,— per wals in rekening gebracht.

II. GRONDBEDRIJF.**§ 1. Personeel.**

In verslagjaar moest de Opzichter O.J.S. Meyer wegens ziekte worden ontslagen. In de vacature is op ultimo verslagjaar voorzien door overplaatsing van een ambtenaar van Publieke Werken.

Eenige kamponghoofden werden in 1938 ontslagen; de ontstane vacatures werden vervuld.

§ 2. Algemeen.

Door de verbeterde tijdsomstandigheden, waardoor een opleving ook in het particuliere bouwbedrijf zeer goed merkbaar is, werd de vraag naar Gemeenteperceelen in verslagjaar groter. Bedroeg de verkoop in 1937 reeds meer dan in 1936 en 1935, in 1938 werd een groter aantal vierkante meters verkocht dan in 1937. De verkoop van eenige terreinen op het land Darmo buiten beschouwing latende is in 1937 verkocht 15525 M², terwijl in verslagjaar verkocht is rond 28700 M². Ook is de gemiddelde verkoopprijs per M² in 1938 hooger dan die van voorgaande jaren.

Van de beheersgronden is in verslagjaar 6312 M² tegen boekwaarde aan het Bouwtoezicht overgedragen t.b.v. ruiling met Inheemschen in verband met rooilijnverbetering.

De onderhandelingen met het B.B. inzake een algemeene grondruil hebben nog niet tot een definitief resultaat geleid.

In verslagjaar werden de nog niet verlaagde grondhuren van de kampongs op Gemeenteterreinen in overleg met het B.B. herzien. De nieuwe grondhuren geven een verlaging van $\pm 80\%$ van de oude huurprijzen.

A. Eigendomsgronden.

1. Goebeng.

De in 1937 reeds begonnen onderhandelingen met de Armenian Sporting Club over verhuur van het grootste overblijvende deel van het land Goebeng Oost kreeg in verslagjaar haar beslag en werd van het restant (± 621000 M²) verhuurd ± 378000 M² op langjarigen termijn.

Van de aanleg van een hondenrenbaan werd afgezien.

Verkoopen hadden niet plaats.

De grondhuren van de kamponggronden werden in verslagjaar in overleg met het B.B. herzien. De verlaagde huren werden op 1 Juli 1938 ingevoerd.

II. Ketabang.

In verslagjaar is het oorspronkelijk aan W. A. Noz in erfpacht uitgegeven terrein verkocht tegen den prijs van f 5,25 per M²,

Het door het Gouvernement in ruil voor de terreinen aan den Grisseeschenweg aan de Gemeente overgedragen perceel aan den Ondomohenweg hoek Dijkermanstraat is in verslagjaar op naam van de Gemeente overgeschreven.

Van Ketabang Oost werd verkocht 4269 M². Uitgezonderd eenige kleine kavelingen is thans geen grond meer voor verkoop beschikbaar. Een groot deel van het resterende terrein wordt ingenomen door Inheemse en Chineesche begraafplaatsen.

In verslagjaar werd door den dienst van Publieke Werken voor rekening van het Grondbedrijf begonnen met aanleg van een tweede voetbalveld voor de Sportvereniging H.B.S., terwijl aan het eerste veld in 1939 verbeteringen zullen worden aangebracht.

III. *Ngagel.*

Van het land Ngagel, zoowel ten Westen als ten Oosten van de Spoorbaan, werden in verslagjaar geen perceelen verkocht dan wel in erfpacht uitgegeven. Wel zijn eenige terreinen, die voordien verhuurd werden voor landbouwdoeleinden in huur gegeven voor melkerijen.

Zooals boven reeds is opgemerkt is nog geen definitief resultaat bereikt inzake de grondruil met het Gouvernement, waarbij het grootste deel van het land Ngagel aan het Gouvernement in ruil zal worden overgedragen. De in overleg met het B.B. vastgestelde nieuwe grondhuren van de kamponggronden werden op 1 Januari en 1 Juli 1938 ingevoerd.

Tegen eenige opgezetenen, die weigerachtig bleven om de nieuwe verlaagde grondhuren te betalen werd een rechtszaak begonnen. Na verkregen vonnis zijn de opstallen dezer opgezetenen afgebroken en zijn de rechter, die zij op de terreinen hadden op openbare veiling verkocht. De opkooper heeft daarna tegen een geringe vergoeding afstand gedaan van deze rechten t.b.v. de Gemeente.

IV. *Darmo.*

De vraag naar bouwperceelen op het land Darmo was in verslagjaar groot. Verkocht werd $\pm$ 20423 M² van het land

Darmo II, terwijl op ultimo verslagjaar nog onderhandelingen werden gevoerd over den verkoop van meerdere perceelen. Van de verkocht terreinen is $\pm 7000 \text{ M}^2$ bestemd voor klein-woningbouw.

Ten behoeve van den aanleg van een sportveld werd van de Bouw Mij. Koepang 26628 M^2 grond aangekocht, terwijl aan de Bouw Mij. 607 M^2 overgedragens is in ruil voor 1750 M^2 .

De koopsom van het aangekochte terrein ad f 38664.— zal gedeeltelijk verrekend worden met de kosten van door de Gemeente voor rekening van de Bouw Mij. aan te leggen wegen.

Ten behoeve van het sportveld en in verband met den verkoop van terreinen nabij het sportveld werd in verslagjaar besloten eenige wegen aan te leggen. De gronden aan deze nieuwe wegen zijn bereids verkocht.

Het aan de sportvereniging Thor verhuurde voetbalveld kwam ultimo 1938 gereed en werd op 1 Januari 1939 in gebruik genomen.

De grondruil met de Genie, waarin ook de O.J.S. betrokken is kon in verslagjaar nog niet worden afgedaan, doordat de plannen inzake het vliegveld Darmo nog niet geheel vast staan. Van het in 1929 aan Korverit verkochte terrein aan de Koeteistraat moest de verkoop van twee perceelsgedeelten worden geannuleerd, terwijl de op de perceelen staande woonhuizen door de Gemeente werden aangekocht. De perceelen en woningen zijn overgedragen aan het Woningbedrijf.

V. *Kepoetran-kidoel.*

Van het land Kepoetran-kidoel is in verslagjaar $\pm 8800 \text{ M}^2$ langs den Palmenlaan Zuid vrijgemaakt van bezitsrechten (woonrechten). Voor het vrijmaken van eenige resteerende perceelen gelegen binnen de vrij te maken strook langs de Oostzijde van den Palmenlaan Zuid is de bemiddeling ingeroepen van het B.B.

Met den eigenaar van het eigendomsperceel, gelegen tusschen den Palmenlaan Zuid en Kepoetran werd onderhandeld over een grondruil om de beschikking te verkrijgen over een strook grond voor aanleg van den tweeden weg Palmenlaan Zuid en een strook

voor verbreeding van den weg Kepoetran. De onderhandelingen zullen waarschijnlijk in 1939 wel tot definitieve resultaten leiden.

Overigens werden geen perceelen verkocht.

VI. *Overige landerijen.*

(Blaoran, Boejoekan, Westerbuitenweg, Boeboetan, Oendaän, Karangtembok, Kapaskrampong, Kedonganjar, Sidodadi II en van Deventerlaan).

Van de overige landerijen werden geen perceelen verkocht of in erfpacht uitgegeven. Van het land Boejoekan werden de aan het Land in ruil voor het perceel Odomohenweg hoek Dijkermanstraat (Ketabang West) overgedragen terreinen overgeschreven.

De grondhuren van de kamponggronden op de landen Blaoran (I en II) en Oendaän werden in verslagjaar na overleg met het B.B. verlaagd.

Overigens zijn de onbebouwde perceelen aan Inheemschen verhuurd voor klein-landbouwdoeleinden.

B. **Beheersgronden.**

Van de beheersgronden te Soerabaja Oost werd in verslagjaar 6312 M² aan het Bouwtoezicht overgedragen ten behoeve van ruiling met Inheemschen in verband met rooilijnverbetering. Ten behoeve van uitgifte aan Inheemschen is op 12700 M² afstand van het beheer gedaan.

Het overgrootste deel van de beheersgronden is aan Inheemschen verhuurd voor klein-landbouwdoeleinden.

C. **Erfpachten.**

De canon van de terreinen te Ngagel in erfpacht gegeven aan W. H. Hill (thans N.V. Bataafsche Petroleum Mij. en de N.V. Hand. Mij. „Noord Moeria”) zijn per 1 Juli 1938 verhoogd.

Overigens zijn geen nieuwe erfpachters bijgekomen. Op 1 januari 1939 zijn in erfpacht uitgegeven de ondervolgende percelen.

Ligging	Naam van den Erfpachter.	Oppervl. in M ²	Prijs p/M ²		Pachtsom.	
			1939 ct.	1938 ct.	1939.	1938.
Goebeng-Oost	C. Provoost	1480	20	20	296,—	296,—
Ketabang-West	W. A. Noz	664	—	35	—	232,40
	Jap. Association	10654	—	—	4794,30	4794,30
	Soer. Jaarmarkt					
	Verg. Sajid Salim b.	86800	—	—	12000,—	12000,—
	Awab Soengkar	2851	60	60	1710,60	1710,60
Ngagel-West	N. V. Rubber					
	Import Mij.	4705	20	20	941,—	941,—
	N. V. Parf. en Toil.					
	Zeeppfabr. G.					
	Dralle	25035	20	20	5007,—	5007,—
	N. V. Carl Schlie-					
	per Hand. Mij.	5835	20	20	1167,—	1167,—
	Electra (C. G.					
	Carapiet)	6795	20	20	1359,—	1359,—
	N. V. Oliefabr.					
	Ngagel	26560	20	20	5312,—	5312,—
	N. V. Hoek's Zuur-					
	stoffabr.	4435	20	20	887,—	887,—
	N. V. B.P.M.					
	(W. H. Hill)	11000	19,8	18	2178,—	1980,—
Boeboetan	Sitzen en Louzada					
	(Eckenhausen)	3700	17	17	629,—	629,—
	N. V. Constr.					
	Werkpl. Eiffel	3380	17	17	574,60	574,60
	N. V. Hand. Mij.					
	Noord Moeria	1230	19,8	18	243,54	221,40
	N. V. de Vulkaan					
	(de Jong)	4060	20	20	812,—	812,—
	Plogstert en Co.	10551	20	20	2110,20	2110,20
	(15480					
	N. V. Ver. LJsfabr.	5915	20	20	4279,—	4279,—
	J. C. Schell	2580	20	20	516,—	516,—
	J. N. Beek	2090	20	20	480,70	480,70
	N. V. LJs- en					
	Hand. Mij.	3130	23	23	719,90	719,90

D. Verhuur.

Op 1 Januari 1939 zijn in huur gegeven de ondervolgende perceelen.

Ligging.	Naam van den huurder.	Oppervl.	Totaal huurprijs p/jaar.
Goebeng-Oost	Armenian Sports Club	378.000	1072,—
	Voor Sportterrein	7.000	80,—
Ketabang-West	Tuinbouwdoeleinden	1.500	1,—
Ketabang-Oost	Terrein voor Padvinderij	15.000	31,50
	Sportvereniging H.B.S.		
	(één veld)	17.250	240,—
	Voor landbouwdoeleinden	7.000	15,—
Ngagel-West	N. V. Alg. Bouw- en Aanneming Mij.	2.630	920,50
	B. A. T.	240	120,—
	N. V. Ned. Ind. Bierbrouwerijen	200	100,—
	F. R. Sametz (incl. huur ijzerenloods)	1.890	1260,—
	N. V. Kol. Petrol. Mij. (Socony)	120	720,—
	Gouvernementsdijatiebedrijf	4.600	276,—
	Ind. Mij. Kent (incl. huur ijzerenloods)	1.000	360,—
	Firma S. L. Manson & Co. (incl. huur ijzerenloods)	7.000	3000,—
	Aniem (transformatorhuis)	—	60,—
	O. Hoolhorst (incl. ijzerenloods)	3.600	900,—
Ngagel-Oost	B.P.M. (servituut)	63.224	860,—
	B.P.M. (grondboringen)	203.000	4746,70
	J. van Olderen	151.940	813,—
	Ir. A. E. Klay	21.300	337,50
	N. V. Melkeentrale (H. P. Klay)	138.820	653,60
	Kwee Ping Yoe	127.800	700,—
	J. Quintemeyer	127.800	604,—
	A. F. Logeman	142.000	582,—
	Djoakhan	106.500	225,—
	King Lian Nio	42.600	150,—
	Hartman (bioscoopterrein)	700	300,—
	Voor landbouwdoeleinden	2199.000	3253,27
Simolawang	Voor tennisbaan	900	120,—
Darmo	Voor Dierenasyl	3.200	160,—
	Voor Dierentuin	75.200	350,—
	Voor landbouwdoeleinden	130.000	46,50
	Voor landbouwdoeleinden en sportveld	103.000	206,30
Boejoekan- Westerbuitenweg			
Assemdjadjar en Tembokdoekoeh II	idem	92.300	195,—
Soerabaja-Oost idem	idem	181.600	806,53
(Ploso Gedé)	idem	350.000	1165,92
Andere landen	idem	82.000	363,39

III. WONINGBEDRIJF.

§ 1. *Algemeen.*

De vraag naar Gemeentewoningen nam in verslagjaar gestadig toe. Het aantal ingeschreven gegadigden bedroeg op 1 Januari 1938, 16 en per ultimo December 1938, 42. De grootste vraag betreft huizen met een huurprijs van f 35.— tot f 50.—.

Van het totaal bezit zijnde 527 stond op 1 Januari 1939 geen enkele woning onverhuurd, terwijl het overgrootste deel van de huizen uit de complexen Ketabang West, Oendaan en Goebeng, dit zijn totaal 241, verhuurd zijn op jaarcontract.

§ 2. *Woningbezit.*

Door aankoop van twee panden gelegen aan de Koeteistraat van de N.V. Ned. Ind. Korverit en Cement Industrie (zie onder Grondbedrijf) is het aantal exploitatiewoningen gestegen tot 527.

Het aantal beheerswoningen is door afbraak in verband met rooilijnverbetering en door slooping van de opstallen gelegen op de van rechten vrijgemaakte gronden langs de Palmenlaan Zuid, verminderd tot 186.

In verslagjaar werden in beheer verkregen 4 huizen gebouwd in werkverschaffing gelegen aan de Lestistraat. Over het algemeen kan worden opgemerkt, dat naar deze woningen veel vraag bestaat, waaruit wel blijkt, dat ook in dit stadsdeel een tekort bestaat aan opstallen met een huurprijs van f 10,— en daar beneden.

§ 3. *Herstellingen en bijbouwingen.*

In 1938 zijn van alle woningen van het complex Ketabang West welke daarvoor in aanmerking komen de voorgalerijen afgesloten, terwijl in den loop der jaren reeds aan dertig woningen autogarages zijn bijgebouwd. Met het aanbrengen van andere verbeteringen, zooals het verwisselen van sèsèk door eternietplafonds, betegelen van de vloeren en wanden van badkamers en W. C's, huisrioleering, enz. werd voortgegaan.

Van een viertal woningen gelegen aan den Kanginanweg moest het wildhouten dakroosterwerk geheel worden vernieuwd, doordat het houtwerk was aangetast door witte mieren, terwijl van eenige andere panden alleen eenige dakribben en panlatten zijn verwisseld.

Een groot aantal woningen van het complex Ketabang West is in verslagjaar bijgeschilderd.

§ 4. *N.V. Volkshuisvesting.*

Voor bijzonderheden aangaande de woningen der N.V. Volkshuisvesting, welke verhuurd worden door en in onderhoud zijn bij het Grond- en Woningbedrijf, wordt verwezen naar hoofdstuk IX van dit verslag.

OVERZICHT DER BESCHIKBARE WONINGEN IN 1938.

Rec. 1939.

	Ketabang West		Oendaän		Kp Am- bengan/ Djimerto		Sidodadi IV		Dijkernan- straat		Goebeng		Ambengan Batoe		Verspreide woningen & toko's.		Totaal bezit	
Aantal woningen	141		64		163		92		4		36		13		12		525	
Maand	Aantal	0/0	Aantal	0/0	Aantal	0/0	Aantal	0/0	Aantal	0/0	Aantal	0/0	Aantal	0/0	Aantal	0/0	Aantal	0/0
Januari	5	3.55	2	3.13	3	1.84	2	2.17	—	—	—	—	—	—	—	—	12	2.29
Februari	4	2.84	1	1.56	1	0.61	1	1.09	—	—	1	2.78	—	—	—	—	8	1.52
Maart	1	0.71	1	1.56	2	1.23	3	3.26	—	—	—	—	—	—	—	—	7	1.33
April	2	1.42	2	3.13	—	—	2	2.17	—	—	—	—	—	—	—	—	6	1.14
Mei	2	1.42	2	3.13	1	0.61	4	4.35	—	—	1	2.78	—	—	—	—	10	1.90
Juni	—	—	—	—	—	—	2	2.17	—	—	—	—	—	—	—	—	2	0.38
Juli	1	0.71	—	—	—	—	4	4.35	—	—	—	—	—	—	—	—	5	0.95
Augustus	—	—	—	—	1	0.61	5	5.43	—	—	—	—	—	—	—	—	6	1.14
September	—	—	—	—	1	0.61	6	6.52	—	—	—	—	—	—	—	—	7	1.33
October	—	—	1	1.56	2	1.23	—	—	—	—	—	—	—	—	1	8.33	4	0.76
November	—	—	—	—	2	1.23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	0.38
December	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

STAND PER ULTIMO DECEMBER 1938.

Verhuurd aan:

Huurprijzen.	Woningen.		Europeanen.			Chineez.			Inheemschen.			Onverhuurd.		
	To- taal	% To- taal	Aan- tal.	% Cate- gorie	% To- taal	Aan- tal	% Cate- gorie	% To- taal	Aan- tal	% Cate- gorie	% To- taal	Aan- tal	% Cate- gorie	% To- taal
Exploitatie woningen.														
Boven f 100,—	2	0.38	2	100.—	0.38	—	—	—	—	—	—	—	—	—
f 50,— — „ 100,—	24	4.57	21	87.50	4.—	2	8.33	0.38	1	4.17	0.19	—	—	—
„ 25,— — „ 50,—	160	30.48	136	85.—	2.590	5	3.13	0.95	19	11.88	3.62	—	—	—
„ 12,50 — „ 25,—	78	14.86	70	89.74	1.333	5	6.41	0.95	9	3.85	8.57	—	—	—
„ 1,— — „ 12,50	261	49.71	51	19.54	9.72	48	18.39	9.15	162	62.07	30.86	—	—	—
	525	100.—	280		53.33	60		11.43	185		35.24	—	—	—
Opstallen in admini- stratie b/h Woning- bedrijf (Beheers wo- ningen).														
Boven f 100,—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
f 50,— — „ 100,—	2	1.08	1	50.—	0.54	—	—	—	1	50.—	0.54	—	—	—
„ 25,— — „ 50,—	9	4.86	4	44.44	2.15	3	3.33	1.61	2	22.22	1.08	—	—	—
„ 12,50 — „ 25,—	26	13.96	2	76.92	1.07	12	46.15	6.45	9	34.61	4.83	3	11.54	1.61
„ 1,— — „ 12,50	149	80.10	4	2.68	2.15	32	21.48	17.20	99	66.44	53.22	14	9.40	7.53
	186	100.—	11		5.91	47		25.26	111		59.67	17		9.14
RECAPITULATIE:														
Exploitatie woningen.	525	73.84	280	53.33	39.38	60	11.43	8.44	185	35.24	26.02	—	—	—
Opstallen	186	26.16	11	5.91	1.55	47	25.26	6.61	111	59.67	15.61	17	9.14	23.9
	711	100.—	291		40.93	107		15.05	296		41.63	17		23.9

IV. PASSERBEDRIJF.

De opbrengsten der passers over het jaar 1938, vergeleken met die over 1937 zijn vrijwel constant gebleven, niettegenstaande in verslagjaar de aanvoer van vruchten en visch zeer slecht was en met de verbouwing van passer Pabean een aanvang werd gemaakt. E.e.a. moge blijken uit de hieronder volgende specificatie.

Passar Pabean.

Voordat met den nieuwbouw van dezen passer werd begonnen, werden aan de Tinstraat twee tijdelijke loodsen opgezet voor den verkoop van rundvleesch, vruchten en groenten. Deze loodsen moesten dienen ter vervanging van de oude, die afgebroken werden. Met den bouw van den nieuwen passer werd in Mei 1938 aangevangen en werd het eerste gedeelte in December van hetzelfde jaar afgeleverd en in gebruik genomen.

Passar Rangka.

De houten loods van den dienst der Waterleiding — vroeger Bad- en Waschgelegenheid aan de Westerbuitenweg — werd in April 1938 naar passer Rangka overgebracht. Deze loods werd in Juni van verslagjaar aan het Passerbedrijf overgedragen.

Passar Dapoean.

Op 29 Maart 1938 werd de oude passerloods van passer Kranggan naar passer Dapoean overgebracht; deze werd op 20 April 1938 in gebruik genomen.

Passar Pesapen en Karreplein Pesapen.

Den dienst van Publieke Werken werd opdracht gegeven de onverhuurde waroeng van passer Pesapen over te brengen naar het Karreplein Pesapen. De verplaatsing van deze waroeng had op 29 Maart 1938 plaats en kwam op 13 Mei 1938 gereed; de waroeng kon direct daarna worden verhuurd.

Passar Patjarkling.

Waar deze passer nog een tekort heeft aan plaatsruimte binnen de loodsen, werd besloten de Zuidelijke loodsen met enkele vakken uit te breiden. Met de uitbreidingswerkzaamheden werd in Augustus 1938 aangevangen; de nieuwe vakken konden reeds in November 1938 in gebruik worden genomen.

De totaal-opbrengsten der passers gedurende de laatste drie jaren waren als volgt:

No.	P A S S E R S	1936	1937	1938
1	Genteng	41.685,72	40.062,15	39.348,01
2	Toerie	50.833,27	54.131,32	54.859,11
3	Bong	2.794,60	2.942,38	2.878,61
4	Pabean	94.871,—	97.989,42	92.967,20
5	Peneleh	2.068,29	1.672,64	1.659,82
6	Kalianjar	5.353,22	5.260,24	4.809,06
7	Ampel	1.186,68	987,87	984,12
8	Pegirian	8.533,35	8.740,31	10.150,71
9	Kepoetran	32.354,74	33.423,33	35.220,87
10	Babaän	9.014,10	10.269,54	9.955,81
11	Kapassan	34.687,06	33.559,74	33.544,90
12	Kalimati	4.673,47	5.792,62	6.047,24
13	Pasiran	1.598,48	1.360,21	1.616,69
14	Wonokromo	37.635,26	39.516,36	39.622,45
15	Krembangan	2.775,37	2.230,27	2.182,54
16	Kembang	18.403,45	15.969,16	14.713,22
17	Petjindilan	4.392,43	5.229,29	6.198,43
18	Patjarkling	23.101,35	24.479,80	25.394,16
19	Kaliasin	2.175,88	1.499,29	1.273,30
20	Kepatian	517,23	398,16	361,48
21	Tambaksarie	2.638,69	2.933,33	2.897,41
22	Maspati	3.241,30	3.588,56	3.499,77
23	Tembokdoekoeh	8.712,93	7.970,27	7.795,47
24	Dinojo Tangsi	1.666,15	1.536,57	1.536,57
25	Blaهران	12.050,65	12.884,73	13.547,64
26	Pesapen	4.208,72	3.987,74	4.523,90
27	Kembodja	503,26	538,32	541,11
28	Ambengan	418,90	456,69	442,12
29	Bibis	1.282,26	1.669,72	1.818,22
30	Kertopaten	356,18	541,56	921,19
31	Sidodadi	179,31	191,11	199,56
32	Soekodono	524,74	778,02	936,—
33	Rangkah	1.821,84	1.671,34	1.728,09
34	Djagalan	1.907,01	3.009,18	2.656,11
35	Goebengkoebceran	1.016,60	2.321,43	2.283,01
36	Wonokitri	—,—	215,98	911,40
37	Dapoean	—,—	—,—	393,84
		419.183,49	429.798,65	430.164,69

